

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

PRİNCİ KİTAP

cahit koytak

yoksulların ve
şairlerin kitabı

la poetica commedia

i y i k i k i t a p l a r v a r . . .

TİMAŞ YAYINLARI

İstanbul 2010

www.timas.com.tr

YOKSULLARIN VE ŞAİRLERİN KİTABI

La Poetica Commedia
Cahit Koytak

TİMAŞ YAYINLARI | 2242

Çağdaş Türk Şiiri/Cahit Koytak Kitaplığı | 1

YAYIN YÖNETMENİ

Emine Eroğlu

EDİTÖR

Ayşe Tuba Ayman

KAPAK İLLÜSTRASYONU

Cem Kızıltuğ

KAPAK TASARIMI

Ravza Kızıltuğ

1. BASKI

Şubat 2010, İstanbul

ISBN

978-605-114-168-8

TİMAŞ YAYINLARI

Alayköşkü Caddesi, No:11, Cağaloğlu, İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24 Faks: (0212) 512 40 00
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

www.timas.com.tr

timas@timas.com.tr

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 12364

BASKI VE CILT

Sistem Matbaacılık

Yılanlı Ayazma Sok. No: 8

Davutpaşa-Topkapı/İstanbul

Telefon: (0212) 482 11 01

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak

Timaş Basın Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.

İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

YOKSULLARIN VE ŞAİRLERİN KİTABI

La Poetica Commedia

Cahit Koytak

CAHİT KOYTAK

29 Ocak 1949 yılında, Erzurum'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini aynı şehirde yaptı. Yüksek öğrenimini İstanbul Teknik Üniversitesi Kimya Fakültesinde tamamladı ve bu fakülteden 1974 yılında kimya yüksek mühendisi olarak mezun oldu. Kısa bir süre mühendislik, sonra uzun yıllar serbest ticaret yaptı. 1994 yılından itibaren 15 yıl bir özel TV kuruluşunda, sinema yayınıını yönetti. İngilizceden, Fransızcadan kitaplar çevirdi. Şiirlerini *Diriliş, Kelime, Yöneliş, Yedi İklim, Kayıtlar, Gergedan, Defter, Kaşgar, Hece, Yansıma, Le Poete Travaille, Kitaplık, Kırklar, Merdiven Şiir, Anlayış, BirNokta, Yeniyazı* v.b. dergilerinde yayınladı.

İlk şiir kitabı, *İlk Atlas* (1. baskı 1991- Yazıevi Yayınları)

Yayına hazır Kitapları:

- Yoksulların ve Şairlerin Kitabı (Şiir, Üç Kitap)
- Şarkılar Kitabı (Şiir) 1. kitap: Kırkyaz Şarkıları
2. kitap: Dudakta Bekletilen Şarkılar
3. kitap: Gecikmiş Şarkılar
- Tarla kuşunun Doğa çalamaları (Şiir, İki Kitap)
- Yoksullar İçin Tezler (Şiir, İki Kitap)
- Yeni Başlayanlar İçin Metafizik (Şiir, İki Kitap)
- İsmi Arayan Kitap (Şiir)
- Seslerle Doludur Güzün Kabuğu (Şiir)
- Sofist (Şiir)
- Beyaz Farecik (Şiir)
- Yaşlı Şairden Küçük Şaire (Şiir)
- Diabetes Mellitus: Bana İnen Melek (Şiir)
- Yarım Kalmış Şarkılar (Şiir)
- İnsan Şiirdir, Roman Değil (Şiir)
- Mekruplar
- Bir Kur'an Çevirisi (Çeviri)

*Birbirimizin göğüs kemiklerinden yaratılmış
olduğumuzdan kuşku duymayacak kadar,
ta başından beri kendimi ona ve onu kendime
ait bulduğum sevgili eşime,
şiiri de sayarsak, dokuz çocuğumun annesine,
Fatma Nazife'ye*

ve

*kendisinden üç yıllık bir gecikmeyle
dünyaya gelmeme rağmen, ikizi olduğumdan kuşku
duyulmayacak kadar ruhen kendisine benzediğim,
bunun bir sonucu olarak da, hem hayata,
hem sanata açılırken kendimi yanında hep
aynı pencerenin diğer kanadı gibi hissettiğim
sevgili ablama,
Necla Koytak'a...*

*“Yaratıcı güç! Yaklaş!
Çık gel, şu yoldan!
Bana hesap ver!
Benden hesap iste!
Yargıla ve infaz et!”*

Franz Kafka

▪

PROLOG I

*Bunlar benim, yolun ıssızlığını,
Yolcunun yürek vurutularını
Basturmak için dilime doladığım
Serseri monologlar...*

*Rüzgârın Homer'in toprağını,
Rumî'nin ve Hayyam'ın kemiklerinin tozunu
Yolcunun suratına savuran nefesinden,
Otların suflesinden, taşların sükûtundan,
Bazen şüphenin çamurundan,
Bazen inancın yağmurundan
Yarattığım yalnızlık heykelleri...*

*Kimi gerçek, kimi hayal ürünü,
Kimi de hayal-gerçek kırması...
Ama hepsi benim kendi kaburga kemiğimden
- Bazen kafa kemiklerimden - uç vererek
Bu gölgeler oyununa katılmış
Benlik profilleri...*

*Kimi sürgün, kimi küskün,
Kimi kendi öyküsünden firari,
Yüzlerine, masklarına gizlendiğim krallar,
Krallar ve şairler...*

*Kaçık, bilge, yalvaç ya da şarlatan,
Hepsi, dilleriyle çölü bağa bahçeye,
Taşı sıcak ekmeğe
Ve suları şaraba çevirmesini bilen
Yoksul yol arkadaşlarım benim...*

PROLOG II

*Sizler, yoksullar ve şairler!
Şiirimin ödünç kahramanları
Ve asil seyircileri, yeryüzü oyunumun!*

*Sizler benim kendi benliğimin,
Kendi hikâyemin, kendi krallığının
Uzak denizlerinde pusulasız gezerken
Keşfettiğim defîne adaları!*

*Yüklenip eve getirmek için,
Aklın gemisine sığdıramadığım
Taşı, toprağı altın, defîne adaları!*

*Sizler, kaderin azgın dalgaları üstünde
Alabora oluvermesin diye gemim,
Bordasından attığım yükler, safralar değil,*

*Kat ettiğim yolları, iz sürmek isteyenler
Kolay bulabilsinler diye,
Sözün gök katlarına eke eke geldiğim
Yıldızlar, galaksiler, gönlün hazineleri,
Elmaslar, zümrütler, safirleriniz.*

*Sizler, gezici kumpanyamın
Yoksul kralları, bilge soytarıları!*

*Önümüzde, küçük hayatlarımızın,
Küçük öykülerimizin
Kusursuz ve ebedi olana
Döneceği nice büyük günler var!
Benliğin birliğe-bütünlüğe erişeceği günler...*

*Bakın, O Birlik-Bütünlük Ustası'nın yonttuğu,
Delikler delip, perdeler açtığı küçük hayatlardan,
Küçük çalgılardan biri de benim;
Ben ve benim bu dikenli, budaklı
Dallarım, sürgünlerim...*

*O ağacın yongaları da,
Benim şu, rüzgâra saçtığım
Hercaî benliklerim,
Yüzlerim, peçelerim, kilden personalarım,
Simurgunu arayan çenebaz dudularım...*

*Yolları sapa, ayakları dolaşık,
Kanatları yaralı,
Yoksul, sarhoş ve kırık
Çıraklık yontularım,
Kalfalık oyunlarım,
Ustalık hülyalarım...*

PROLOG III

*Ama gün gelecek, bu, göğ'e tırmanan yolda,
Yüzlerimi, maskelerimi, peçelerimi
Saçtığım o rüzgârın da
Başı dönecek, biliyorum,
O hortumun da;*

*Ve ağaca geri dönecek, o gün, yongalar;
Yapraklar ağaca geri dönecek,
Çiçekler ağaca geri dönecek,
Dudular Simurg'a geri dönecek.*

*Ve hangi çalgıya üflense, o gün,
O'nun sesini işitecek, keskin kulaklar.*

30 Ağustos 2004 - 30 Mayıs 2006

PROLOG IV

*Bu bir derleme değil, sevgili okuyucu,
bu bir güldeste değil;
Bir evsizin çulları, partalları gibi
Meyhane kapısının önüne
serilmiş gözükse de,
Dağı taşı, kurdu kuşu,
çimeni çiçeği, ağacıyla
Doğa gibi yekpare bir kitap,
yoksulların ve şairlerin kitabı, bu!*

*Birkaç parlak yıldızı, süslü püslü ayıyla
Bir yıldız takımı, bir felek taifesi değil.
Onlarca güneşi, yüzlerce gezegeni,
burçları, samanyollarıyla
Bir gök atlas sanatı, bu,
Yoksulların ve şairlerin uzayı,
yoksulların ve şairlerin kozmosu!*

*Gelgelelim, gök dolusu yıldızı,
Yer dolusu yoksulu ve yalnızı
kervanına katsa da,
Gene de tek bir yolcunun çığırıldığı
tek bir şarkı, tek bir hikâye, bu.*

*Ne var ki, makam makam gezinip,
gamdan gama, halden hale geçerken,
Hayatın ve sanatın yolları gibi,
öylesine uzadı,
Öylesine dallandı budaklandı ki,
Hayata da, sanata da sığmaz oldu bu şarkı.*

*Bunun içindir ki, sen ey zamâne okuyucu,
İlk bakışta senin koltuğunun altına da
sığmayan bu kitabı
Kitapçıdan eve kadar yüklenmek
zor gelebilir sana, üşenebilirsin belki.*

*Onu eve kadar taşıdın diyelim, hadi,
Son satırına kadar okumak
sıkıcı gelebilir;
Daha 'Bağdatlı şair'e gelmeden
Uykucukların alıp götürebilir seni,
Yahut daha 'Zenon'un Kaplumbağası'na
yetiştirip geçmeden onu,
Amaan sen de! dedirtebilir sana.*

*Dert etme, darılmam,
bak bu hiç önemli değil!
Yoksulların ve şairlerin kitabı
Yoksul ve şair okurunu
sonsuz kadar bekleyebilir;
Her şeyi kut, ama, şükür,
vakti bol çünkü onun.*

*Tek boynuzlu ve kırk kanatlı
bu beyaz küheylanın,
Bu uçan kainatın karnında
arpa, saman ve selüloz yerine,
Ona yüzlerce, belki binlerce yıl yetecek
'fethedilmiş zaman' var, balya balya.*

*Ve onun toynak seslerini,
Bazen keder, bazen erinç veren
gökçe kişnemelerini
Panayır tellalları, panayır simsarları değil,
Tellalların, simsarların kemiklerinin tozunu
Yolun kıyısına savurup geçen
rüzgârlar fısıldayacak
Kulağına serazat yolcularının.*

21 Mayıs 2007

ÇIRAKLIK YILLARI

YAKARIŞ

bu, kendi eliyle yonttuğu ve üflediği çalgının,
bu, kendine ‘şair’ diyen, divane çömezinin,
dudağında çağıldayan Varlık’la
kurumlanmalarına,
esip savurmalarına ses çıkarmayan,
sabırlı suskunluğu, yaratıcı kayrası
ve sanatçı üfetiyle onu
yüreklendiren Usta!

çalgısının ve çömezinin sesinde
gökçe krallığını yere indirmek için
sözün tükenmesini, aklın yorulmasını,
sessizliğin verdiği sarhoşluktan
kafaların devrilip
göğüslere düşmesini bekleyen,
sen, gönül denen çalgının virtüözü,
sen, akıl denen çalgının yapımcısı,
sen, yaratıcıların şahı!

başka nasıl övebilirdi seni,
ustasının elinde ve yüzünde
dalıp gittiği güzellikten,
onun tezgâhının altını,
dükkanının önünü
silip süpürmekten gayrı iş
öğrenemeyen
çıraklarından biri?

söylesem boşboğazlık mı olur,
ruhumun, tezgâhının altı,
aklımın, dükkânının önü,
süpürdüğüm yongaların da
bu kitaba yazdıklarım
ve yaşadıklarım olduğunu?

22 Kasım 2005

DEMİRCİ ÇIRAĞI

Düşüncayı balyoz gibi kaldırıp
Nakış nakış kar taneleri halinde
İndirmemi istiyor ustam,
Sırça sarayların üzerine.

Yüreğimin bir tazı gibi
Koşmasını istiyor ustam,
Postu yüzülmüş bir tazı gibi hem de,
Dikenlerin, lavların,
donmuş fikirlerin üzerinde.

Lokma lokma yedirmemi
İstiyor benden,
Beynimi yüreğime.

Ve en yalnız olanların
Katıldığı koşuda
İlki olmamı,
İpi göğüsleyenlerin.

Mayıs 2000

NEKTAR VE AMBROSİA*

şairimiz, avcının bileğinde
uçmaya hazırlanan bir şahin gibi,
başını yukarıya kaldırıyor
ve başlıyor okumaya. . .

“ey sanat, ey ana!” diyor,
“sütü memelerinden
kanla karışık akan!

yüzün çok büyük,
bizlerse cüceyiz;
avuçlarımız küçük,
alsak da bir öğünlük
alabiliyoruz,
bir yudum nektar
ve bir lokma ambrosia,
o tanrı sofrasından.

adımlarımız kısa,
pabuçlarımız sıkı,
ölçüp bitirmeye
mesahalarını
yetmiyor zaman!”

13 Aralık 2005

* Olimpos'ta tanrıların yediği içtiği şeyler.

PAROLA

yeryüzüne inen sarhoş ruhlardan biri,
yıllar, yıllar sonra afyonu patlayınca,
bir gün aynanın karşısında,
“insan denen bu fani
postun içinde benim ne işim var?”
diye zor mu zor bir soruyla yüz yüze
buluvermiş kendini,

sonra da, “ben kimim, ben kimim,
ben kim?” diyerekten sürekli
- maymunların yaptığı gibi hani -
iki eliyle göğsünü döve döve,
yoksulların ve şairlerin devam ettiği
meyhaneden dalıvermiş içeri.

yoksullar ve şairler de yine
maymunların yaptığı gibi,
iki elleriyle döverek kendi göğüslerini,
“ben kimim, ben kimim, ben kim?”
parolasıyla karşılamışlar onu.

ve yer açmışlar aralarında
türün değişik bir örneği olarak
bu son homunkulusa.

15 Kasım 2007

BEDEVİ ŞAİR

İyi konuşmasını bilmem
Ve pazarlık yapmasını kaderle,
Ama atın iyisini ve şiirin iyisini kaçırmam.
İlkini, ‘Kusursuz’un izinde,
Dört nala ya da rahvan, toz toprak kaldırmadan
Koşmasından tanırım,

Ötekini, yüreğime bazen baş,
Bazen kuyruk vuruşundan, ansızın,
Ve millerce, millerce ötelerden tekne
Saldığı dalgalardan...

Ama ben kimim ki! Bir gezgin, bir bedevi!
En usta denizcilerin bile süslü sefinelerle
Yine de kılavuzla dolaştığı çöllerde
Tırnak kadar bir tekne...

Devler için kükreyen bu sırlar ve imâlar denizinde
Muskalarım, fenerim, göçebe türkülerimle,
Olsa olsa, korkusunu bunlarla bastırmaya çalışan
Yalnız bir kazazede...

Tıknefes sıfatlara, yalınkat simgelere tutunup
Hallice bir üslubun güvenli rıhtımını ararken
Bazen huysuz bir fikrin kuyruk darbesiyle savrulur,
Bazen habis bir hissin tüylü, yosunlu, derin
Kamında kaybolurum.

Ama bazen, seçilmiş, bahşedilmiş anlarında, kaderin,
Benim saf kan bedevi imgelemim
Sis içinde bahtiyar kurbanını bekleyen
Yalçın kayalıklarına çarpar,
Büyük tahassüslerin.

Ve çılgın tarrakalarla icazın göklerine saçılan
Bir takımyıldızına döner teknem o zaman,
Teknem, küreklerim, lisanım, hayalhanem...
Bütün önlemlerime, kılı kırk yarmalarım,
Bütün ustalıklarımın rağmen.

Mart 2000

YAŞLI ŞAİRDEN HEKİM ŞAİRE

*bu ne güzel yazılar, K'ciğim,
dünkü postayla gönderdiklerin!
(özellikle de ikincisi)
bu ne güzel kanat vuruşlar,
bu ne güzel pervaz edişler,
bu ne güzel kalkışlar ve konuşlar!*

*benim dün yazdığım şiirle
(Şair 'Bugün'den Geçiyor,
Ebedi Yoksunluk Zamanından),
senin şu "Güzellik Unut(ul)maz"
başlıklı denemenin
nasıl aynı göğe salınmış
iki beyaz güvercin
olduğunu fark edebiliyor musun?*

*bize bir şeyler oluyor, K',
bize bir şeyler oluyor!
ya 'Padişeh' gelecek ve gelmeden, içimizde,
kayaların, zulmetlerin bağrında
kemerli, revaklı geçitler açtırıyor,
hıyabân döşetiyor
devletlü tahturevanına*

*ya da yoksul bir akrabaymışız gibi
hüsn-ü hamiyet ile önden
düzeltip paçamızı, perçemimizi,
bizi aldıracak yanına!*

11 Ocak 2007

ŞAİR 'BUGÜN'DEN GEÇİYOR, EBEDİ YOKSUNLUK ZAMANI'NDAN...

bir akşam üzeri obamızda,
gökten mi, yerden mi, nerden
çıktığı konusunda ağzını sıkı tutan
bir gezgin çıka geldi.
bizimle sofraya oturdu;
az yedi, az içti,
ama güzel konuştu.

öyle az konuştu, öyle öz konuştu ki,
bize göktekiler gibi nasıl konuşulur,
göktekiler gibi nasıl coşulur,
sonra nasıl susulur, sonra susarak
nasıl ışıldanır, tek bir dolunay gibi
ayrı ayrı tüm kadehlerde...
bunları bir bir gösterdi,

göstermekle de kalmadı,
yalnızca kendisinin değil,
aslını bilenimizle, bilmeyenimizle
hepimizin gökten indiğimize
ve oraya döneceğimize
inandırırverdi bizi.

rüzgârıyla aklımızı ötelere götürdü,
yağmuruyla başka akıllar getirdi bize;
nüktesiyle güldürdü,
imalarıyla huylandırdı,
terennümleriyle kendinden geçirdi
en ağırbaşlılarımızı,
en bilgelerimizi bile.

ve sabah uyandıığımızda,
arkasında iz bırakmadan çekip gitmişti;
belki göğ çekilmişti, belki
aramıza hiç inmemişti.
ama her birimizin içine,
karşı durulmaz bir güçle
bizi diplerine çeken bir boşluk
bırakmasını bilmişti;

öyle bir boşluk ki, onu
güzel sözlerle doldurma çabası
o günden sonra
kimimiz için meslek oldu,
kimimiz için ölkü,
kimimiz için de, ölküyü, mesleği,
başka daha neleri, neleri katlanılabilir kılan
bir oyun oldu.

10 Ocak 2007

BAĞDATLI ŞAİR

Yıllardır bekler idim
Sarayın kapısında;
Her öğün sadaka çanağımı
Ve başımı eşiğine koyarak...

“Efendim, efendimiz, kulunuz
Hünersiz, sermayesiz,
N’etsin çarşı pazarda?”
Diye her geçenle içeri
Haber gönderir idim.

Durdu durdu da, ahir,
Sadaka çanağımı kırıp
Ve umutlarımı teknil,
Yollara düşer iken,
Acıdı ki yoksula,
Ferman bahşetti Sahip:

“Gül satsın!
Can kokusun almazlara
gül satsın!
Gün ışığın görmezlere
mum satsın!
Güvercinlere yem satsın!”

“Çaba kuldan ve kayra
Padişehen!” , kavlince:
“Gül satıyorum, huu!
göl satıyorum!
Mum satıyorum, huu!
mum satıyorum!
Güvercinlere yem satıyorum!”

Diye avaz avaz çığırıp
Çarşı pazar gezerken,
Kalabalıkta bir el
Tutup çekti yenimden;
Dönüp baktım ve bildim:

“Yine kör talih!” dedim,
“Yine kör talih ve kem nazar,
Evvel ahir müşteriim!
Yine şu hinoğlu hin simsar,
Yine şu sağır tellal,
Şu sağır, kısık sesli...

Pahasın kırmak için,
Bak, şimdi kelepirci
Malı nasıl kötüleyecek!”

“Seni ham şair!” dedi, talih,
Seni iş bilmez mum taciri!
Körlerin en hakiri,
Körlerin akılsızı seni!

Söyle, ne yapsın senin
Şu tapon mallarını kör talih?
Ne yapsın mumlarını senin
Bakarkör kalabalık?

Satabilirsen, nâsa
Gözlerini sat önce,
Gözlerini sat, ahmak!

Sonra gör bak, mumların,
Mumların ve güllerin
Nasıl kapışılacak!”

Güz 2000

VARLIĞIN DİLLERİ

ışığın ve gölgenin dilini öğrendim,
rüzgârın dilini,
yağmurun dilini;
kuşları, çiçekleri, ağaçları anlayabiliyorum;
ve Tanrının onlarla
ne demek istediğini bana...

suların çağılıtısını anlıyorum,
taşların sessizliğini, sazların iç çekişlerini...
ve bütün bunları damla damla seslere,
ritimlere, dizelere dökabiliyor,
tüylendirip, kanatlandırıp
turna sürüsüne, pelikan sürüsüne,
yelkovan sürüsüne
katabiliyorum.

çatlayan, ufalanan,
yamaçlardan aşağı yuvarlanan,
parlayan ya da göğeren kayaların,
uluyan bozkırın
ve mırıldanan kum tepelerinin,
sezebiliyorum, yerini Tanrının planında.
ve bulabiliyorum karşılığını, bütün bunların
yeryüzü oyununda,
büyük şiirinde, hilkatın.

dağların yollarla konuşmasını;
yolların uzayıp gitmesini
münzevi yolcuların içinde;
düşüncenin ayak seslerini, nal seslerini beyinde;
ve çıtırtılarını kelimelerin
kurtların, böceklerin çenelerinde
seçebiliyor, çözebiliyor,
defterime kaydedebiliyorum.

yazgının kullandığı bütün dilleri,
tek mil ağızları, şiveleri
okuyup anlayabiliyor,
aklımda tutabiliyorum;

bir tek kendi yüreğimin dilini,
bir tek onu...
ve Tanrının onunla bana
neler söylediğini,
neler söylemek istediğini
bir ömür boyu
gece gündüz uğraşıyorum,
çalışıyorum, didiniyorum
ama bir türlü sökemiyorum,
çözemiyorum,
anlayamıyorum,
konuşamıyorum!

Kış 2000

'BÜYÜCÜ ÇIRAĞI'

Nefesimle kayalara
Konuşmayı öğretmek istiyorum,
Gülmeyi, ağlamayı,
Şiir söylemeyi...

Görmeyi öğretmek istiyorum
Yarasalara
Karıncalara hayal etmeyi,
Örümceklere arya çekmeyi
Trapezde.

Kanat geçirmek istiyorum
Balçığa nefesimle,
Rüzgâra cisim vermek
Ve sulara biçim...

Ama öyle cansız ve fani,
Öyle yavan ve ümmi
Çıkıyor ki nefesim,

Yalnızca avucumdaki tüyü
Uçurmaya yetiyor;
Ve masamdaki mumu
Söndürmeye bir de...

Sonra sağır, dilsiz karanlığıyla
Yutuyor beni
Kendi küçük mağaram,
Kendi virane hayalhanem.

Mayıs 1991

JONGLÖR

zamanları ve kaderleri, kusursuz
simetriler içinde
ışıklı, ışıksız paraboller çizerek,
ellerinde döndüre döndüre
Tanrının yaptığı işi
kelimelerle yapmaya kalkar insan;

uygun falsolarla onları, yerçekimsiz bir gökte,
tıpkı bir jonglörün bir halkalar çavlanını,
bir meşale ormanını,
bir oda dolusu tenis topunu
yahut mahsulünü, bütün bir portakal bahçesinin
atıp tutarak, atıp tutarak havada,
panayıra taşımaya kalkması gibi,
fikirleri de atıp tutmasını öğrenebilir insan.

çok çalışır, çok isterse, tüyleri, güllerleri,
sonra ayları, güneşleri, gezegenleri
atıp tutmasını öğrenebilir,
elinden düşürmeden,
üçer beşer sonsuza...

bir ağızdan konuşan, çılgık atan,
düşünen ya da kükreyen âsâları;
tıslayarak zihinden akıp giden
ipleri, yılanları;

ipek parşömenleri, yanan flamarı;
yağmur damlalarını ve nilüferleri;
kedi yavrularını ve güvercinleri;
kayan yıldızları ve kızıl
gözbebeklerini münecimlerin,
havaya atıp tutmasını öğrenebilir.

mızrak gibi süzülen aşkın
gergedan derisinden zırlar içinde
bağrılarda açtığı öldürücü yaraları;
gözyaşı şişelerini;
sırça yada porselen yüreklerini, seven halayıkların;
pudralı yüzlerini,
ayna krizlerini, yaşlı şehzadelerin;
taçlarını, kuru kafalarını,
kaval kemiklerini, cihangirlerin...

bir gün bir kuyuya bırakılan,
üstüne taş toprak örtülen, unutulmuş
ve yıllar yıllar sonra Mısır'da ya da Hades'te,
olmadık bir anda, olmadık bir aynada,
bir filmde, bir rüyada, bir karnavalda,
insanın karşısına pattadan çıkartılan
bütün o Kenanlı yusufları, kenansız Yusufufları,
bütün o tanıdık rolleri, bildik oyunları, bildik ayinleri,
sır külahlarını ve personaları
havada atıp tutmasını, atıp tutmasını
öğrenebilir bir şair
ve ardında harman harman söz bırakmasını,
bağrılar dolusu şiir...

ama gelgelelim, bir karınca...
bir karınca ne kadar   ittirebilir ki
   mc  l       n  ,
harıl g  r  l    leyen bir değirmende,
karn   a   örümcekler olmasa?

ama gelgelelim, bir örümcek...
bir örümcek ne kadar   ittirebilir ki
ayak seslerini,
azizlerin, bilgelerin, yalva  ların
uykuya yattığı bir mağarada,
karn   a   yarasalar olmasa?

ama gelgelelim, bir şair,
bir şair ne kadar   ittirebilir ki,
aklının ulumalarını ve kalbinin avazelerini,
dünyaya zahire     tmeye
ve mahsulünü sarı liralarla değişmeye gelen
akıllı mı akıllı ‘köylüler’
ve onların kederli,     mc  l oyunlara
d      nl     olmasa?

Mart 2003

KENDİ KENDİNE NEY DERSİ. KAVAL DERSİ. KLARİNET DERSİ

Elli sekiz yaşında başladım, üflemeye
Ve günde bazen bir, bazen iki, bazen üç saat,
Bazen de gün boyu, gece yatana kadar
Bıkmadan, usanmadan
Üç yıldır üflüyorum kamışa;

Nefesim tükeninceye kadar da
Üflemeye devam edeceğim bu gidişle,
Tıpkı Hindistan'ı almadan
Babil'e dönmemeye kararlı
Eski moda bir cihangir gibi inatla

Yahut cihangirleri umursamayan
Ve gönlünün sesini kavalıyla
Onlardan çok daha uzaklara,
Burçlara, yıldızlara ulaştırmasını bilen,
Dicle kıyısında bir çoban gibi...

Üfleye üfleye, o cansız, dilsiz boruyu
Önce benimle konuşmaya,
Sonra benim gibi konuşmaya,
Sonra benim yerime konuşmaya
Razı ederim, sanıyorum.

Böylece, ölmeden, dağa taşa, kurda kuşa,
Ve insanlara gösterebilirim, sanıyorum,
Bir şairin bir kraldan,
Bir çobanın da bir şairden daha uzağa
Ulaştırabildiğini yüreğinin sesini

20 Mayıs 2008

GECE AYINI

bir kaç mısra, Tanrım, bir kaç mısra!
güz yağmuru gibi sitemli, ağır
ama sızlanmayan;
elmas sertliğinde yahut
ölüm sertliğinde
ama gözyaşı sıcaklığında
birkaç mısra!

kiraz çubuğu gibi ıslıklı,
süssüz, koşumsuz
ve nal çakılmamış,
yılıkyı yeni katılan körpe tayların
hafifliğinde, kıvraklığında,
birkaç mısra!

nasıl bakır ve yonga kokarsa
ağızlarında kan
ilk kavgalarında delikanlıların,
öyle bakır ve yonga kokan;

nasıl taze biçilmiş çayır kokarsa
ergen kızların intiharları,
bütün melekleri ve nefesli çalgıları
başlarına toplayan...
öyle buram buram ve taze
biçilmiş çayır kokan;

nasıl rüzgâr, ay ışığı, karanfil
ve yağmur kokarsa
kendi kendine gülmeleri,
söylenmeleri divanelerin,
gaipten haber getirmeleri dış mahallelere;
sevişmeleri didişmeleri bilinmeyenle,
öyle esrimeli, öyle teklifsiz
birkaç mısra, Tanrım, birkaç mısra!

yoksul hayatımızın cennetten görünüşü gibi
biraz uçuk renkli, biraz benekli;
semender eşelenmiş de hani,
kül katmış boyasına
ve turnalar kanat sesi...

yahut cennetin görünüşü gibi
şöyle uzaktan,
tozun toprağın içinden,
nice düşmelerden, kalkmalardan sonra.

Ocak 1999

KALK ŞAİR!

Kalk şair, kalk, örtülerini at üzerinden!
Bir elini, güvercin uçurur gibi,
Omzunun üzerine kaldır ve oku
Sana okunanları!

Her sözcüğün sağaltıcı bir öpüş olsun,
Meneviş renkli bir tüy, Simurg'un kanadından,
Usulca, yârence kondurduğun
Yaralarımızın üzerine!

Mısraların – ki ebediyetin elleri ve gözleri
Sözün ipeğiyle dokumuştur onları –
Ayıplarımızı örtsün,
Kemiklerimizi ısıtsın!

Ve sesindeki çağılıtlar
Gönüllerimizin kapıları önünde
Dünya ile ahreti, cennetle cehennemi
Getirsin bir araya!

Musa'nın çocukluğunu çağırsın oyuna,
Firavunun çocukluğunu çağırsın;
Dara'ninkini, İskender'inkini,
Sokrat'inkini, Rumi'ninkini...

6 Kasım 2003

KALK YÜRÜ

Yalnızlığı alıyorum,
En budaklı dalını ağacın;
Ve ona en rüzgârlı meleğin
Kanatlarını takıyorum,
Yunus balığının sırtını,
Ve atın yelesini...

Yalnızlığı alıyorum,
Çene kemiğini timsahın;
Ve ona hayal gücünün
Gözlerini takıyorum,
Zekânın dişlerini...

Yalnızlığı alıyorum,
Kabuğunu istiridyenin;
Ve ona düşüncenin
Parmak uçlarını takıyorum,
Bilinmeyenin ürkekliğini,
Ve merakın cüretini...

Yalnızlığı alıyorum,
Balinanın göğüs kafesini;
Ve ona en münzevi şairin
Yüreğini takıyorum,
Ağustos böceğinin sesini,
Ve örümceğin sessizliğini...

Yalnızlığı alıyorum,
Ayak izlerini Tanrı'nın;
Ve ona çocukluğumun
Sırlarını ekliyorum,
Çizik çizik ruhumu
Ve oyuk gençliğimi...

Sonra "kalk yürü!"
Diyorum ona,
"Kalk yürü, insanların
Arasına karış,
Öteki yalnızların arasına..."

Aralık 1992

YOL ŞARKILARI

AVARELİK YILLARI

Sen miydin, Tanrım, o kerem sahibi,
Bir öğün yemek, bir testi şarap
Ve bir gecelik barınak için
Kapını çaldığımda
Hizmetçilerine
“Evde yok!” dedirten?

Sen miydin, Lordum,
Aklın taş gemisiyle ruhun çölünde
Kalbim forsada kürek çekerken
Gökçe krallığının tepelerinden
Biraz kekik kokusu,
Biraz serinlik istediğimde,
Rüzgârın yalazlı dudağına
“Evde yok!” dedirten?

Sen miydin, Efendimiz,
Sen miydin, şairlerin, yoksulların tanrısı,
Sözcüklerin yalancı cennetinde
Dillerini bilmediğim yamaklarının,
Söz cambazlarının arasında
Yüreğimin kekeme diline
Bir âhenk, bir düzen istediğimde,
Yalnızlığın ilham perilerine
“Evde yok!” dedirten?

Güz 1995

'HOMELESS'

Nabi Avcı'ya, doğum günü için.

Kaderinin çullarına sarınmışsın;
Gare de Nice'de, kaldırımda
Yan gelmiş yatıyorsun:
Dünya senin evin,
Şehir senin çıkınından saçılmış.

Dünyanın her yerinde
Evsizlerle şairlerin
Aynı budaklı ağaçtan yontulduğunu
Söylüyor gözlerin;
Aynı huysuz rüzgârların dolaştığını
Mağaralarımızda.

Ve dünyanın her yerinde,
Tanrılar geçerken kırk atlı arabalarla
Arasından budala ölümlülerin,
Şan olsun diye atıldığımızı
Altına, toynakların ve tekerlerin..

Dükkânını, tezgâhını dağıtmış,
Kaderinin çullarına sarınmışsın.
Dünya senin evin
Ve çıkınındaki hiçbir şey
Satılık değil;

Ne çarmıhta duruşun,
Düğüm düğüm bakışın oyunlarımıza:
Aldıklarımıza, sattıklarımıza;
Ne anlaşılmaz sözlerin,
Sevişmelerin didişmelerin
Alınıp satılmayan bir Tanrıyla ..

Bak, şairler beygirlerini çatlaşmış,
Ciğerlerini paralamışlar
Panayıra yetişmek için.
Ve hurçlarından saçılan her şey senin:
Gecenin sırları, sabahın süsleri,
Zekânın harikaları, sanatın hârikaları ...

Göğün bohçasına sığmayan
Rüzgârlar, yağmurlar, taunlar;
Ve Tanrının rüzgârlara söyledikleri,
Yağmurlara söyledikleri;

Sahipsiz köpeklere, serserilere;
Tütünle ve kahırla
Harlanmış sesleriyle genizden
Söylettikleri sarhoş fahişelere;
Şiirin bohçasına sığmayan
Onca çılgılık ve sitem:
Ruhun kırpıntıları...
Hepsi senin çullarına yamanmış;

Sen sürgün, sen evsiz, sen Sezar,
Roma'yı kaybetmişsin, ama
Bak işte dünyayı kazanmışsın oyunda:

Ne top ne tüfek, ne asker;
Yalnızca sessiz mi sessiz
Bir *evet*
Ve koçbaşı gibi gümbürdeyen
Katıksız bir *hayır*'la!

Yaz 2000

RÜZGÂRA EKİLEN ŞAİR

Dereden su içmek, yüzümü ıslamak için
Suya eğilmeden önce, şiirlerimi,
Benim için aklında tutsun ve dilerse
Alçak sesle taşlara, dikenlere okusun diye
Rüzgârın kucağına bırakmışım;

Fakat, doğrulduğumda, bir de baktım ki,
Rüzgâr onları iki adım olsun taşıyamamış
Ve vadiden aşağı derenin sularına,
Çalılıarın arasına, derken, ötede
Şeftali ve elma bahçelerine,

Yamaçtaki mısır tarlalarına,
Köy yolunun görüldüğü yerde
Salınıp duran salkım söğütlerin arasına
Ve yukarılara, dağın yamacına doğru
Uzayıp giden çayıra saçıp savuruvermiş.

Baktım, rüzgâr benden iyi biliyor,
Gönlün yükü, zihnın takıntıları
Nasıl dağıtılır, nasıl ekilir
Tanrının, ölüm nedir, keder nedir bilmeyen,
Bilse de, umursamayan dilsiz okurlarına...

ŞAİR 'BUGÜN'DEN GEÇİYOR, EBEDİ 'YOKSUNLUK ZAMANI'NDAN

M.Emin Özkan 'a

güneydeki en parlak yıldız gibidir şair
ve kuzeydeki en soğuk buzul gibi;
bildiklerimizin ve gördüklerimizin
bize en uzak iki ucu...
çünkü yalnızdır o!

ya, geçişiyle birlikte, o güne kadar
bütün bildiklerimizin, gördüklerimizin
gözümüze artık güz yaprakları gibi
fâni, eksik ve yeryüzüne ait
gözükmeye başladığı,
bir peygamber ülfetiyle geçer
bahçe duvarlarımızın yanından;

ya da bilginin her türlüşünden bezgin,
zekânın her türlüşüne güvensiz
ve yaşayan, yeşeren, çoğalan,
hayatı kutsayan ve böylece
ölümü hatırlatan her şeye yaban
bir barbar, bir sürgün, bir mezar kaçkını
gibi geçer sınırlarımızdan.

ama her iki yüzüyle de yapayalnızdır;
budağa çakılmış çivi kadar yalnız
ve eğik...

çünkü ozandır o.
çünkü ebediyet
hem süt annesidir, onun,
hem mozole nöbetçisi!

1 Şubat 2006

YAŞLI ŞAİRDEN YAŞLI KRALA

Sevgili N.,

*Azizim, işte sana, bize kırk yaşlarımız kadar yakın
ve yine kırk yaşlarımız kadar uzak,
o günlerdeki ortak bir dostumuz için
yazmaya çalıştığım, fakat
ne yaparsam yapayım,
onun tutumlu güzelliğine,
özensiz, zorlamasız, dengeli zarafetine
yakışan bir şiire benzetmeyi beceremediğim
'Karanfil Makamında Caz Semaisi'*

*Görüşlerine arz ediyorum onu,
toplam 12 sayfa.*

*Ne yazık ki, dört minare boyunda
bir hortum olarak indi dünyaya
ve kolunu, kanadını ne kadar budadımsa da,
yine de uzun, upuzun kaldı böyle,
bir kılıfa girmek istemedi.*

*Belki de, bu kasidenin şairi,
kahramanının, uzun, kederli,
nasıl ve nereye koyacağını bilemediği
sıkılğan kollarıyla kucaklamak istiyor
şiiri, cazı, Edip Cansever'i
ve Tanrıyı sevenleri!*

KARANFİL MAKAMINDA CAZ SEMAİSİ

Edip Cansever için

I

Bahçemizde ölüler, tenimizde güveler
Oyunların sonunu beklemekten göverdi;
Sözcükler dilimizde, kemikler koynumuzda
Okşanmaktan tüylendi,
Emilmekten sütlendi.

Ben şair, bale öğretirim mezarda kurtçuklara!
Yalnız onlara mı, Tanrı'nın büyük suskunluğundan
Kanatları yanarak kalbinize süzülen
Kuğulara, martılara,
Yelkovan kuşlarına;

Yalnız onlara mı, aklı, daha yerdeyken,
Ateşle oynamaya kışkırtan
Hayta semenderlere;
Bir de, hatırlarsınız, Yakup'un kafasına takılan
Soyut *kurbağalara*.

Çıkarıp dağıtırım bi güzel gökçe sıkıntılarımı,
Yıkanmış taranmış, allık pudra sürünmüş
Gündüz rüyalarımı, gece oyunlarımı,
Dilimin küllerini kaderin gözlerine savuran
Sessiz naralarımı bir de,
Sözcüklere, çiçeklere, taşlara...
Nasıl desem, aklımdaki kurtlardan
Omzumdaki kuşlara.

Soyarak maske maske kutsalı, yüzümdeki,
Bir yanağımdan İsa, ötekinden Çaykovski
Çıkarıp dağıtırım, ben şair, bilirsiniz,
Yalnızlığın, bir iskambil falından,
Bir karanfil sesinden
Aynalı sokaklara, alkol vahalarına
Açılan penceresi.

Ben, susması bağırmasından büyük,
Erguvan pelerinli ve yumuşak hançerli,
Hani şu, kıyı meyhanelerinde, publarda
İkinci vakitleri gibi تنها,
Tenha, oyuk ve sürgün
Uzun yüzlü meduza;

Hani şu, damdan gelen sesleri,
Cehennemden yükselen boğuk neşideleri
Kendi keskin kulaklarıyla duysun,
Duysun ama, kalbinin duvarına yansıyan
Lanetli gölgeleri, trajik figürleri
Kendi yazgısının rüzgârı
Ve kumuyla, sözcüklerin,
Kendi karanlığında
Yeniden ve hüznle dağılayarak,
Kendi yaratsın diye
Gözüne şiirle mil çekilmiş
Antik ozanlardan biri...

Ben işte o Homervari yağmur çiziklerini,
Rüzgâr sıyrıklarını,
Çıkarıp dağıtırım yüzümden,
Tanrının eskici dükkânından,
Bir mirasyedi gibi hesapsız,
O'nun hüznün stoklarını,

Dökümcü Niko'lara, Fenerci Salih'lere
Ve içimden gelip geçen,
Yüzümden gelip geçen
Daha nice ruhlara,
Daha nice dostlara...

Hani şu, kendi yüzleri kendi hayatlarına akmış,
Kendi postu içinde kendi kuzusunu arayan
Kuzulaşmış kurtlara,
Kedileşmiş parslara:

O, kendini bilmenin,
Kendini sevmenin ve kendini olmanın açlarına;
Artanından biraz da, cennetin kapısında oturup
Sarığı, saksafonu, oynayan yılanıyla, meselâ,
Üç beş alkış, üç beş şakirt
Toplamaya hevesli
Şiir dervişlerine,
Şiir yalvaçlarına...

II

Beni kurşunlamayın çünkü burda değilim,
Güllerim 'olunmaz'ın bahçe duvarlarında,
Kollarım yalnızlığın tarihine gerili.

Mevsimi kapatırken yine hüznün ayırın bana,
Biraz da dut yaprağı elem böceklerim için
Ve gergedan sürüleri, üstüne, mezarımın!

Kafka'yı kaldırmayın, mezmur okusun Davut!
Yakup'u çağırmanın, o mistik siğillerini yolsun!
Ah biraz sarhoşluk olsun, biraz sarhoşluk olsun!

Olsun ki, savursun belleğimi, savursun çıkar ayak
Tanrıdan sufle alıp size söylemediklerimi
Denize, martılara, içbükey akşamlara!

Olsun ki, savursun varolmanın sayfa diplerindeki
Sirklerden, kulislerden taşan mucizeleri,
O kilden Hamletlerin oyuk göğüslerinden,

Çarmıh yaralarından, hayalet prenslerin,
Savursun, bize hakikat tadı veren o finalsiz oyunun,
İnsan denen o sonsuz avuntunun yanık âyetlerini!

Cebimdeki taşları, koynumdaki kuşları,
Bütün mor çiçekleri, bütün mor çiçekleri!
Sade, yalnızlık dediğimiz, kendini seçemeyen,

Kendini açamayan, kendinden kaçamayan
Bu beyaz karanfili, bu beyaz karanfili
Şairin yakasından çıkarıp uzatarak Tanrı'ya...

III

Şeylere, duygulara, kadere
Bizim gibi elinle dokunmadın, sen ozan;
Sıkıp, mıncıklamadın;
İçlerinde melek, ifrit, ecinni,
Ne var ne yok ortaya dökmek için, onları
Baş aşağı çevirip sırtlarına vurmadın.

Okşadığın zaman bile, yüzleri, maskeleri
Bir antika avcısı gibi tutup, ağaçtan,
Alçıdan ya da çamurdan benlikleri
Gözünün ve aklının kantarına sokmadın;

Yanlarından geçip gittin sadece,
Tıpkı, belleğini yitirmiş bir güz sabahı,
Bir yas meleği nasıl geçip giderse dalgın,
Kurumsuz, çizip örselemeden
Küçük kaderlerini, sümüklüböceklerin,
Minelerin, fulyaların ya da karıncaların...

İşte öyle, geçip gittin, ruhların
Ve kemiklerin tozunu kaldırmadan,
Sonatların, sodalı votkaların, sopranoların
Ve kuyruklu piyanonun yanından...

Bazen şakağından vurulmuş bir şapkanın,
Ve kanlı eldivenlerin,
Bazen, kendi eliyle,
Kendi ölümlerine
İntihar süsü veren Sanat'ın. . .

Uçuşan valelerin, sinek onlularının,
Tek boynuzlu atların,
Uykusunda gezinen bir kulenin,
Abesle hiç tanışmamış gibi yapan cinlerin,
Ya da bunu üstüne alınmayan
Daha alık, daha naif şeylerin...

Sözgelimi, cinayeti göklere ilan eden çanların,
Devrilen sedir ağaçlarının,
Atlıkarıncaların
Ve tramvayların,
Meydanda kuşlara yem, körlere mum,
Gelip geçen herkese kâğıt mendil
Ve gözyaşı pazarlayan,
Arada şairleri ebedi yalnızlıkla
Korkutup azarlayan
Âmâ ve kekeme kâhinlerin yanından;

Sanatçıyı yalnızca tek gecelik bir koca
Ya da, ne bileyim meselâ,
Sıkılğan bir kentsoylu
Olarak hayal meyal ansıyan,
Ama yine de, ağlamayı yastığının altında
Onun için saklayan
İnce esmer kadınların yanından...

Ve onları azaptan, şiirin taş gemisine çağırın
Ama biraz heyecan katmak için oyuna
Önlerine çekirge fırtınası çıkartıp
Arkasına baktırtan
Oyun düşkünlüğünün
Ve hepsinin, herkesin, her şeyin üzerine
Kül gibi yağıveren varoluşun yanından;

Erinçten sıkılan, bunalan, esneyen azizlerin,
Ve onların etini dişleyen Lucifer'in,
Şehvetin burçlarına çekilmiş ütüsüz bayrakların
Günah yarıklarının, erdem yanıklarının...
Ve bunların, bunların, bunların
Yarattığı dinmez çalkantıların,

Dinmez baş dönmelerinin
Yanlarından geçip gittin sadece,
Geçerken içine aldığı resimleri
Hüzünle çoğaltarak
Dipsiz bir galaksiye,
Kozmik bir şehrayine çeviren
Bir aynalar krallığı, aynalar şehri gibi...

Bir intihar mevsimi gibi ya da,
Binlerce gözü, binlerce kanadıyla
Göçmen kuş makamında,
Bazen karanfil makamında,
Bazen karcıgar makamında
Üstünden gelip geçen,
Bitik yazlarımızın...

Ya da, bazen bir panter kılığına bürünüp
Tanrının tahtının gölgesinde uyuyan
'Şiir ve Hakikat'ın yanından,
Cini uyandırmadan
Geçip gitmesini beceren
Bir bıçak bileycisi gibi...

Bazen de, bize olan her şeyin, ama her şeyin,
Kaderin kendisinin,
Bir içki bardağının dibinde
Mutlak bir uyumla eriyen
Buz kalıpları gibi,
Bütünde eriyip gittiğini öğreten
Yezüs sesli, Yusuf yüzlü, notu bol
Bir müzik öğretmeni...

-Açıp kendi ruhunu
Bir tenis kortu gibi sessizce önünüze,
Size, aklın sınırlarından,
Kalbin yamaçlarından,
Konuşan, ıslık çalan,
Vals yapan toplar çıkarmayı öğreten
Ve arada bir barmenin,
Bir otel kâtibinin ağzından
'Uçumlu' felsefeler, düşünce polenleri,
Bazen kendi ölüsünün külünü
Savurmaktan hoşlanan
Bir tenis şampiyonu!

-Kılıç şakırtılarıyla Bolero'yu çıkaran
(‘Ravel’in Bolero’su)
Bir eskrim virtüözü ya da!

-Bence, bir ‘oteller’, sfenksler,
Ve yalnızlıklar prensi,
Her şeyden önce de,
Her şeyden sonra da.

IV

Biraz görebildim mi,
Hohlayarak camını,
Buz tutmuş penceremden,
Senin göğе saçtığın resimleri?

Biraz indirebildim mi,
Silkerek ağacını,
İnsanı, inkâr gibi susatan
Elem yemişlerini?

Biraz ürkütebildim mi,
Gül atıp sapanımla,
Kargaları, kuzgunları
Puhu kuşlarını,
Senin büyük huş ağacından?

Senin o, çarşıların kapanış saatinden,
Bir meydan savaşından,
Bir Wagner gecesinden,
Bazen bir Yunan öreninden,
Bir Şatov tiradından

Ya da bir ‘vişne bahçesi’nden,
Evet, bir vişne bahçesinden,
Arta kalan sesleri
Koynunda toplayarak
Bir keder hortumu gibi
Tanrıya yükseliveren
Gökçe söz ağacından?

Biraz ıslatabildim mi,
Çarmıhta dudağını?
Ve çözebildim mi biraz
Yüzünün alçısını
Sütüyle, hançeremin?

Çünkü biliyorum ben,
Hepimiz biliyoruz:
Her şair güceniktir
Biraz, Tanrı’ya;

Yani biraz kendine,
Biraz dünyaya,
Biraz Tanrı’ya...

8 Haziran 2005

MAZURKA

ah, güzel sözlerin çobanı,
karanfilli şairi bedestenin,
'Çağırılmayan Edip',
güzel eşlemeler gördün mü,
zihnin çarşılarında
sözcükler arasında
sarmaş dolaş gezinen
ergen kızlar oğlanlar,
hemen bir dans havası
bulup çıkarıyorsun
ağız mızıkasıyla
yahut yürek vuruntusuyla,
bir polka, bir mazurka,
uysun ya da uymasın
gerçekte yaşadıklarına,
duyumsadıklarına,
tasarladıklarına...

18 Temmuz 2008

GECE YOLCUSU

Her gece yatağa girdiğimde
Göçebe ikizim karşılar beni;
Atlarım terkisine,
Çin’de, Maçın’de gezen
O bir deri bir kemik
Avare sipahinin;

Ve toplayıp, Babil Kulesi’nin
Cinlerini başımıza,
Süleyman’ın hazineleri,
İskender’in boynuzları
Ya da Dante’nin cehennemi üzerine
Başlarınız laflamaya...

Sözcükler tükenince,
Uyuyakalmasın diye şairimiz,
Çimdiklerim etini,
Çakal gibi ulurum,
Rüzgârı da laşırının
Ya da mızıka öttürürüm.

Ama aklım yol boyunca hep
Gönlün hikâyesinde
Esmer, sıska bir kıza takılı kalır;
Kulağım, Edith Piaf'ın sesinden
Titrek bir Paris şarkısına,
Gözümse, tepemizde dönen
Zümrüt gözlü büyük kanatlı kuşa...

Ve her sabah o gün için yeniden
Karar vermem gerekir,
Yoklayıp kalkarken, kemiklerimi:

Ruhum, o kızın gözlerinden mi
Dirilip kalsın ayağa,
O titrek şarkıdan mı,
Yoksa, o büyük kanatlı kuşun
Sıcak küllerinden mi?

2 Temmuz 2005

BÜYÜK KEŞİFLER

fonografı, bildiğimiz gramofonu yani,
şair Charles Cros icat etmiş.
bilinen yıldızlardan ikisini,
Hüsrev ile Şirin'i
Genceli Nizamî keşfetmiş
ki, o da büyük şairlerden biri.

şarabı, matematikçi, şair, astronom
Nişaburlu Hayyam,
güzelliği ve güzelliğin verdiği
büyük sarhoşluğu,
onmaz sarhoşluğu,
anlatıla anlatıla tükenmeyen sarhoşluğu,
aşkı yahu, aşkı,
Şeyh Galip keşfetmiş,
şeyhi, Galatalı şairlerin ve dervişlerin.

İstanbul'u bizim şairimiz Nedim,
cenneti İngilizlerin şairi John Milton,
cehennemi İtalyanların şairi
Dante Alighieri ihtira etmiş.

geriye ne kalıyor, geriye?
bi dolu teferruat, ıvır zıvır,
karga, saksğan...

bulmuş onları da, bini bi paraya,
Arşimet, Kepler, Christoph Colomb,
Thomas Edison falan...

21 Nisan 2009

BABAMIN HİKÂYESİ

taktak, taktak, tak tak tak...
kunduracıydı babam,
yoksul bir kunduracı...
ve ben ondan öğrendim
ekstazla ve ahenkle
gümüş çiviler çakmasını,
zamanın tozlu çizmelerine!

“taktak, taktak, tak tak tak...
ah anam ah, ah sunam ah!
senden sonra dizlerimin örsünde
gönünü döve döve kalbimin
kocadım, kurudum,
sertleştim
frenk köselesi gibi.

senden sonra yaptığım kunduralar
tıpatıp birbirine benzemeye başladı:
hepsi kızıl kestane rengi vidaladan;
hepsi tek bağcıklı,
fıyonklu;
konçları, burunları nakışlı;
ökçeleri alçacık;

hepsi mini minnacık
otuz altı n mero!
ve hepsi, dokunsan,
ellerini yakacak!

taktaktak, taktaktak!
ah anam ah!
ah sunam ah!”

Ocak 2001

AŞK DA VAHŞİDİR...

Aşk da vahşidir, bunu öğrendik
Ben ve çocuklarım
Ve dostumuz Knut Hamsun;
Aşk da vahşidir yalnızlık gibi.
Ve kırkıncıdan sonra da tehlikeli,
En az dağcılık kadar...

Bileğinin üstünde onu
Bir keman yayı gibi
Gezdirebileceğini
Pek âlâ düşünebilir insan;

Oysa daha ilk dokunuşta
Kırk pencere camı gibi
Damarlarınızı keser.

Ya da yabani tay gibi,
Evet, evet,
Sırtından fırlatıp atar sizi,
Fırlatıp atar
Vekurda kuşa faş eder
Hikâyenizi.

Eylül 2002

YOL ARKADAŞLARI

ŞAIR PROMETUS I

ağaçlar bakıp duruyorlar sana
ve zorluyorlar seni,
taşlar bakıp duruyorlar sana,
ve zorluyorlar seni;
duran şeyler, salınan, savrulan
ya da tozuyan şeyler,
otlar, kemikler, kabuklar
bakıp duruyorlar sana
ve zorluyorlar seni:
“içine al, içine al ve
yeniden tasarla bizi!”

uçan şeyler, kaçan şeyler,
sürünen ve yüzen şeyler
bakıp duruyorlar sana
ve zorluyorlar seni:
uçur bizi, kaçır bizi,
dağın öteki yüzüne götür bizi
beyninden yedir, yüreğinden içir,
ruhundan üfle,
sonra dağın bu yüzüne
sür getir
yeniden bizi!

her şey bakıp duruyor sana,
her biri başka bir aynada
kendi görüntün gibi.
ve zorluyorlar seni:

beni de al, beni de al
ve varlık ateşinde yeniden pişir!
ama ateşi çalmaya kalkma!
ateşi çalamazsın;
ateş senin içinde,
ateş sensin, alev sen,
kozmosun yaratıcı nefesi!

onu kullanmayı öğren,
onunla şişirmeyi ciğerlerini
ve üflemeyi onu
kulağına, geçip giden zamanın;
usta bir borazancının
ya da bir saksafoncunun
ya da bir klarnetçinin
üflediği gibi...

4 Aralık 2008

ŞAİR PROPETUS II

bize bir şarkı söyle,
bize bir eleji oku,
kendimize yaklaştırsın bizi!

çok uzağız çünkü;
ete kemiğe fazla bürünmüşüz,
postlarımıza fazla gömülmüşüz;

bir şarkı söyle bize,
yaralarımızı okşasın,
kemiklerimizi ısıtsın!

bir şarkı söyle bize,
demirci körüğüne döndürsün yüreklerimizi
ve demirci dükkânına sinelerimizi!

örs ve çekiç arasında dilimiz
saban demirine dönsün,
kulağıımız da çan çiçeğine!

4 Aralık 2003

PARALI ASKER KSENNİAS'TAN
ATINALI ŞAİRE MEKTUP
(M.Ö. 399)

Sevgili dostum, bana sorarsan eğer,
Mısralarındaki tanrısal ışımalara rağmen
Yine de cebindeki son meteliği
Karşına çıkacak ilk dilencinin
Sadaka çanağına fırlatır gibi,
Cakayla, zevkle bırakabilirsin artık
Şu, sana bunca yıl on paralık
Hayrı dokunmayan edebiyatı,
Altın dişli simsarlarına, onun
Ve ağzı süt kokan heveslilerine..

Onca emek ve dehan karşısında
Domuzuna susan eleştirmenleri,
Atina'nın kokuşmuş sanat çevrelerini
Hasetten çatlatırcasına
Tadında bırak, dostum, tadında!

Bırak, tanrılara dil dökme sanatında
Seninle boy ölçüşmek için
Panayır hokkabazları gibi
Sırıkların üstünde yürüyen şair eskilerinin,
Sıfırı tüketmiş rakiplerinin
Yorgun midelerini çürütsün
Bütün o baharatlı, soslu estetik kaygılar.

Bundan sonra ne yapacağına gelince,
Selâmeti, bence, Küçük Asya'da
Cömert ve değerbilir Kyros'un
On bin darikos tutarındaki
Dostluğunda arayabilirsin, benim gibi.

Hiç değilse, burada, barbarların arasında
Ne felsefenin dolambaçlı yollarına,
Ne de şu, suyu çıkmış Homerce
Teşbihlere, süslemelere
Başvurmak zorunda kalmadan
Yüceltebilirsin, aklının
Ve yüreğinin sızlanmalarını,
Şiirle yüceltmek istediğin yere.

Kırk yaşından sonra hayatın
Boşunallığını diline dolayan
Kısık sesli bir yalvaç gibi
Atina sokaklarında sürüne sürüne
Ya da kötü mumyalanmış
Bir Hyksos prensi örneği
Kibar muhitlerin boş övgüleriyle
Elden ele, dilden dile eriye çürüye
Tükenip gitmek mi güzel, dostum,

Yoksa, tepesi atınca, dünyayı
Gözünü kırpmadan
Masada bırakıp kalkmasını,
Böylece, hayata da ölüme de
Yukardan bakmasını bilen
Gerçek bir soylu gibi -
Ne zekanın ne de şöhretin
Dış geçirebildiği
Bir tanrı oğlu gibi -
Oyundan çekilmek mi güzel ?

Hem de, dostun için
Pek değerli olduğunu bildiğin
Levent bedenini, ince ruhunu
Orada histerik ayinlerde
Karınlarını leşle doyuran
Kurtçukların, solucanların
Talanından kurtarıp,

Burada, Asya'nın vahşi steplerinde,
Dişlerini, pençelerini
Belagat zanaatının ince
Salyalarıyla gizlemeden,
Dumanı üstünde sıcak
Etle doyuran aslanlara,
Leoparlara sunduğunu bilerek...

*Dostun Arkadialı Ksennias,
Sardes, Herakl'dan Sonra 612, Eylül*

Güz 2000

İMRÜL KAYS'IN KISKANÇLIK NÖBETLERİ

Ben dağın kalbine doğru ilerlerken,
Ya bir başka madenci
Başka ocaklar açarak,
Başka dehlizlerden giderek
Önüme geçerse benim!
Ya benden önce, ulaşırsa biri
Benim ulaşamadığım definlere!

Ya bir mahzende çürürken
Benim odundan kemiklerim,
Gümüş kemiklerinin ucuyla
Bir başka defineci
Kazıp geçmeyi başarırsa
öteki yüzüne, dağın!

Bir çukurda kurtlara,
Böceklere dönüşüp tat ararken
Benim kendi cesedimde,
kendi dilim,
Ya bir başka dil ehli
Laf katmanlarını, sükût kayalarını
Delip de çıkmayı başarırsa,
Ölümsüz söz sürgünleri,
Ve vahiy çiçekleriyle
yeryüzüne!

Hadi, benim kazdığım dehliz
Kisra'nın, yahut Herakl'ın hazinelerinde
Nihayet buldu diyelim;
Ya bir başka cihangirin önünde
Açılıverirse, peki, gıcırdayarak,
Gökteki hazinenin kanatlı kapıları!

Aralık 2002

ŞAIR MOZART MUMYACI MOZART

sonatlar ekiyorum, sonatlar,
sevinin, kurtlarım, böceklerim,
size fazla iş bırakmamak için mezarda,
kat kat örtülerini açıp, ruhumun,
sonatlar ekiyorum, bakın, rüzgâra!

ve oyup boşaltıyorum, böylece,
henüz yaşarken daha,
kafamdakileri, göğsümdelikileri,
karın boşluğumdakileri,
döküp saçmadan toprağa!

mumyalıyorum, sizin anlayacağınız,
Tanrının, çılgın şeylerle dolu kafamda,
bu simyacı havanında kardığı
mucizevi eczalarla, ahenklerle ruhumu,
ruhumun keçi yollarını
ve nalsız toynaklarını, yüreğimin!

temize çekiyorum, bir anlamda da,
O'nun, bir çalgı gibi kullanıp yüreğimi,
doğaçlamalarla seslendirdiği
yerce temaları, gökçe armonilerle
zamanın derisine,
bekânın kemiklerine...

ve artanını da ayırıyorum,
tek ölçü, tek koma kaçırmadan,
mezarlara değil, saraylara yakışan
altın kahkahalarım,
gümüş kahkahalarım.

bilseniz, nasıl erinç veriyor bana,
bu, dalga dalga gülme nöbetleriyle gelen
küçük lütufları, küçük şiparişleri,
Büyük Usta'nın!

benden - Salzburglu küçük çömezden -
ademin gıdıklanan kaburga kemiklerinden
Beatris'ler, İzolde'ler, Jüliet'ler yerine,
aşkın sırlarını, aklın sınırlarını
minik kulaklarınıza sonsuza kadar
fısıldayacak cinsten,
uykusunda konuşan, kıkırdayan
mumyalar yaratmamı buyuran...

kemirin öyleyse,
kurtlarım, böceklerim,
kemirin, çekinmeyin!
fikir Tanrı'nın olsa da,
bu gümüş çılgınlıklar,
altın kadanslar benim!

ve bakın, göğün otlakları, O'nun, kuşkusuz,
ama kaybolmasın diye, ince boynuna
gümüş bir çan takılıp göğsüne salınan
o hayta ve çobansız
oğlakçık, benim!

kemirin öyleyse, kemirin
ve unutmayın ki, siz kemirdikçe
çenelerinizde dirilen sesim
uykudan uyandıracaktır
uykusu hafif ölümleri,
sûra üflenmeden
ve böylece, bülbüllerin sesi
o kakofonide
kargalarınkine
karışmadan önce!

7 Mart 2006

MOZART'I SAĞIRLAR DA İŞİTİR

Mozart'ı sevenlerden, mesela
yüz kişilik bir grup,
her yıl onun öldüğü gün
mezarının başında toplansalar
ve ellerinde, görünmeyen kemanlar,
çellolar, flütler, obualar,

saatlerce pantomimle
'Bitmeyen Requiem'i çalar gibi yapsalar,
inanarak, üstadın,
seslerle değil, eslerle,
sonsuz kadar devam ettiğine
bu bitmemiş senfonisine...

11 Haziran 2008

BİR GOGOL KAHRAMANI

biraz temiz hava aldirmek için sana,
yoksulların ve şairlerin tanrısı,
ne zaman çıkacak olsam kırlara;

ne zaman, “dağların ve çarların çarı!” diye
bağırarak için adını tepelerden, senin ey Yüce Tanrım,
tadılmamış esrimeler, atılmamış naralarla
cambaz sıırıkları üstünde - yahut
sözcüklerle tüylenmiş, kanatlanmış bir halde
çıkacak olsam dağlara, efendimiz,
- küflü sandık odasından mı, kendi ruhumun,
yoksa tozlu çatı aralığından mı, köhne ‘edebiyatımız’ın
bilemiyorum artık -
fareler takılıyor peşime!

ben bir şehla bakışın, sözgelimi,
bir çift beyaz topuğun,
bazen de, nasıl denir, “onlara baka baka
gün gelir belki ben de
suların üzerinde yürümeyi öğrenirim!”
diyerekten, bir yalvacın, bir delinin
peşinden gitmeyeyim, o saat
delik potinlerimden yukarı,
yol bulup, seninkiler
hurra! başlıyorlar etimi kemirmeye.

kaval kemiklerimi, uyluk kemiklerimi,
sonra kaburgalarımı, kafa kemiklerimi,
derken, aklımı kalbimi ruhumu,
aklımın kalbimin ruhumun ötesini
inci dişleriyle kemiriyor, kemiriyorlar...

tıpkı ruhanilerin,
yerdeki yamaklarınızın, efendimiz,
senin gökçe krallığını, sabrını, sessizliğini
dibini buluncaya kadar
kemirmeleri gibi...

korkuyorum bu yüzden, korkuyorum
öyle uluorta gezintiye çıkmaktan;
çıkıp Neva'ın kıyısında kendi ruhum için de,
ara sıra kanlarına birkaç damla mürekkep
zerkettiğim okurlarım için de,
bir parça huzur aramaktan.

korkuyorum, kıyıda bir sıraya oturup,
akan zamana karşı yabani taylar gibi huylanın
duygularımı, düşüncelerimi
bir ipe geçirmekten,
sağlam bir kazığa bağlamaktan;

yahut suyun yüzeyinde sektirmekten onları
ve sıkılınca da,
nefesli bir çalgının içinden,
havaya üflemekten, hepsini...

korkuyorum, zira suyu da kemiriyor
bu küçük hınzır yaratıklar,
burunlarını dikip yukarı,
havayı da kemiriyorlar.

hatta, bu görgüsüz küçük şeylerin
karınları biraz doyup kulakları dikilince,
“bakın, hiç de bay şairi aratmam!”
diye kırıtaraktan Puşkin rolleri yapan
ar damarı çatlamış
pişkinleri bile çıkıyor,
buna ne dersiniz, efendimiz?

bağışla, sormadan edemiyorum:
niye bu kadar çok akıl koydun,
tımak kadar küçük kafalarına, bunların?
burunlarını niye böyle uzun yarattın,
ve dişlerini niye bu kadar keskin?

daha erişmeden sevgili kullarının,
sahici okurlarının gönüllerine,
senin şiirini de benimkiler gibi,
çivi yaralarından başlayıp, tırtıklasınlar;
şiirinin kapılarını, eşiklerini
kemirsinler, kemirsinler...

sonra gökçe sarayının çinilerini,
rölyefferini, derken sütunlarını, sütun
başlıklarını çalıp götürsünler de,
balçıkla sıvayıp, sıvayıp, olmadık yerde
- cehennemin en iyi semtlerinde,
cenneti gören tepelerinde, özellikle, –
bu kırma fare taifesi 'matbuatımız' ın,
höyükler yapsınlar diye mi, kendilerine?

ya da senin o, insan ruhu denen,
güzelim kurmalı oyuncağının
güzelim yaylarını, dişlilerini, pandüllerini
bir bir söküp araklasınlar, araklasınlar da
panayır çadırının önünde
üç kopeklik tellal âvazelerine
cıngıl yapsınlar diye mi?

yo, ben taşa gömmeyi düşünüyorum
bundan böyle benim şiirlerimi,
sır saklamayı en iyi bilen taşa!

yahut, daha iyisi, kazımayı,
geleceğin demirden belleğine...
ki kemireyim derken
kütür kütür kırılsın da
ağızlarına dökülsün sivri dişleri,
bu hınzır mı hınzır fındık farelerinin!

Yaz 2001

ŞAIR DERRIDA: BÜTÜNÜ VEREN DETAYLAR

Jacques Derrida adlı filozof
elli iki yaşında kalkmış
Pascale Ogier'yle birlikte,
Ken McMullen'in yönettiği
'Ghost Dance' adlı bir filmde rol almış.

Bundan dört yıl sonra da
kolları sıvamış, Peter Eisman'la birlikte
Villette Parkı projesini tasarlamış.
Bu kadarla da kalmamış,
bu tarihten sonra mimarlık alanında
pek çok araştırma yazısı yazmış.

Aynı şahıs, iki bin dört yılının
sekiz Ekim gecesi,
pankreas kanserinden
elim bir ölüm sahnesiyle
çekimine başlanan,
yine 'Jacques Derrida' başlıklı
bir senaryo kaleme almış,
posthumous cinsinden
bir ikinci hayat,
bir uhrevî serüven,
felsefenin melekûtunda geçen.

The Times isimli İngiliz gazetesi,
Filozofun ‘*Belirsizlik*’ öğretisinden kinaye,
“Dün gece Derrida öldü, ama
onun ölüp ölmediğinden
tam olarak emin olabilir miyiz?”
gibi alaycı bir ifade kullanmış
onun ölüm haberini verirken.

Ve bu şiir bu sorudan ilhamını aldı,
şu soruyu sormak için okura:
Şaka değil, Derrida gerçekten öldü, evet,
komşumuz olan Derrida öldü,
iş arkadaşımız, yol arkadaşımız,
rol ortağımız Derrida öldü, ama
filozof Derrida’nın,
mimar Derrida’nın,
şair Derrida’nın,
‘Derrida’ efsanesini yaratan
sanatçı Derrida’nın
öldüğünden emin olabilir miyiz?

21 Nisan 2009

YAŞLI ŞAİRDEN YAŞLI ŞAİRE

Sevgili M.,

*Eğer seni rahatlatacaksa, söyleyeyim,
elbette sana gönderdiğim bütün şiirler
çok eskiye, ama çok çok eskiye,
sanırım, bütün onmaz şairlerde,
içrek şairlerde olduğu gibi,
ta balçıktan kalıbımın kulağına
bir şeyler üflendiği günlere dayanıyor.
Ya da ben böyle olduğunu
düşünmekten hoşlanıyorum.*

*Ve ben onları, ancak vakti gelince,
yani 'ceste ceste' hatırladıkça,
altlarına düşülen tarihlerde
kağıda geçirebiliyorum.
Ya da ben öyle yaptığımı
düşünmekten hoşlanıyorum.*

*Bu durumu yahut süreci,
oldukça eski bir şiirimde,
biraz kekeme bir dille
anlatmayı denemiştim.
Demek ki, onu sana postalamanın
zamanı geldi!
Ya da ben bunun zamanın geldiğini
düşünmekten hoşlanıyorum.*

*İlişikte, 5 sayfa halinde
işte o eski şiiri,
'Sarf Nahiv Dersleri'ni
okuyacaksın.*

*Bana hemen dönmeye çalış,
ve mektubunun arasına
bu yoksul şair için
bir kese 'kuru övgü'
sıkıştırmayı da ihmal etme!*

*İşte bunlarla kucaklarım seni!
Seni bunlarla kucakladığımı
Düşünmekten hoşlanıyorum.*

2 Aralık 2006

İBNİ HAZM'DAN SARF NAHİV DERSLERİ

eğme kemiğimizden, hilkat, yontarak kalemini
kalbimize batırır
ve titrek, okunaksız bir yazıyla
biricik olanı yazar,
zarına, beynimizin;

hepsi bir tek şiir,
bazen yalnızca tek mısra,
her şair için.

ve bu kalem yarasını, has şair,
kalbinin surlarında bir süs,
bir sancak gibi değil,
rüzgârlara açık, inkârlara açık
bir gedik gibi taşır;
ve bir sıyrık gibi beyminde,
ömür boyu kanayan...

bakın, Tanrının dudağına
dönmeyi hak eden şiirlere,
o, aklın yedi kulaç üstünde çağıldayan
gerçek mucizelere!
doğup da yapayalnız ve huzursuz ruhlardan,
bulanık sularıyla yolu
bizim çöllerimize düşen
o hercai derelere, çılgın dereciklere!

hepsine o ilk yaradan,
o yanardağ ağzından bir ecza sızmaktadır.
ve öldüren, dirilten mesihî dizelerde,
hayatı da, ölümü de t y gibi hafif kılan
hâzık bercestelerde
hep o ilk yara kanar durur.

Öyle bir yara ki...
sızısını uyutmaya çalışır
kimi yahşi şairler, yaman söz ustaları,
naralarla, çığlıklarla;
bazen de sızlanarak.

ama sır tutan, kıyı bucak gizlenen  etekiler...
onlar da o yarayla, konuşmaya çalışır;
o kargacık burgacık kaderle
konuşur, konuşurlar...
 perek okşayarak
ve  ik yet sanılmasın diye,
mutlaka alçak sesle.

halis mum ya ı nasıl, titreyen bir alevle
yanarsa is vermeden,
onlar da işte öyle yakarır, gece boyu
dil döküp dururlar ona;

ve söz biter, dil yorulur,
sözcükler yetmez olur
ve susulur ve geçilir
sözün de, sükûnun da
menzil menzil ötesine.

ve baş dönmeye başlar, tef gibi
çenginin ellerinde.
döner yer, ah, döner gökler;
döner rahimler dolusu gece;
geceler dolusu esrar,
taşın içinde fikir,
buzun içinde güneş!

döner şeyler, döner canlar.
ve döndüğü için onlar,
durur, dönmeyi onlardan
ziyade bilen Zaman.

döner çengi, döner gece;
durur, durmak ister Kader;
ve duramaz, dalgalanır,
dalgalanır;
sonra çözülür ve düşer;

düşer, Varlık, senin de yüzündeki
o ipekten, kumdan peçe;
o ateşten, buzdan miğfer.

ve bilinmez, bilinemez,
sanki bir rüzgâr eser
ve bellekte sayfaları çevirir,
külleri tutuşturur;

hani, bir kamp ateşi,
herkes sustuktan sonra, nasıl
kederli ve hülyalı diliyle alevlerin
anlatmaya başlarsa
ortak hûlasasını,
cümle yol hikâyelerinin...

gönlün defterine yazılan o titrek
okunaksız yazı da,
o yara, o suskun yanardağ ağzı da
işte öyle, söz alır
ve açar kendi kendini,
duyulmadık bir makam
ve yepyeni bir nahivle
okumaya koyulur.

ve terennüm ederken o
hazin kasidesini,
sözün incelip, hafifleyip
kanatlandığı yerde,
bazen mısralara ses verir
zillerle, kudümlerle
sazende melekler de.

ve o suznâk neşideye
çok uzak feleklerden,
bilinmeyen dillerden
yankı ve revnak katar,
ah çekip çığırarak,
cinler de, periler de...

Eylül 2001

YAŞLI ŞAİRDEN GENÇ DOSTLARINA

Sevgili İ. ve A.,

*ne kadar mutlu oldum, tasavvur edemezsiniz.
o fotoğraflar, yalnız S. ve kardeşlerinin
babası değil, yeryüzünün her yanına dağılmış
sayısız kızları ve oğulları olan yaşlı bir baba,
bir şair-baba olduğumu hissettirdiler bana.*

*güzeller güzeli, inceler incesi kızım İ.,
mutlusun, değil mi? Ben mutlu olduğuna
kuvvetle inanıyorum; hem de, çiçek açmak için
baharın ilk şiir rüzgârını, ilk dirim yağmurunu
bekleyen gencecik bir badem ağacı gibi...*

*ve sen şair ve hekim oğlum, A.,
unutmaman gerekiyor, mutluluktan her an
uçmak gelse de içinden, kendini yeryüzünde
tutman gerekiyor. çünkü biz hastalar, uçamıyoruz
ve biz yaşlı şairler, kanatlarımızın feri yok.*

*sevgili A., kızıma iyi bak; evinin, hayatının
ve şiirinin de 'mimar' olacak olan
o güzeller güzeli, inceler incesi mimar hanımına...
birbirinize iyi bakın, güneşin toprağa ve toprağın
kurda kuşa, çimene çiçeğe baktığı gibi iyi...*

*ve unutmayın, güneşin, toprağın Sahibi'ni,
sevginin, hayatın, şiirin, her şeyin Ustası'nı!
her ikinizi de sevgi ve dualarımla
ve ilişikteki 'manifesto' şiiriyle
kucaklar, gözlerinizden öperim.*

5 Aralık 2006

MANİFESTO

Bedenini, Otsuka'da, en görkemli çınarın
gölgesine ektikten
ve böylece yeryüzünün kapısını açıp da
çayırkuşlarını gökyüzüne saçtıktan sonra,
atlayıp kiraz çubuğundan atına
çık gel, Ryuichi Tamura*,
çık gel, sen de bizim çeteye katıl!

Homeros'un Rumî'yle,
Tolstoy'un Tao Yuan Ming'le**
aynı oyun kişisi olduğunu savunan
ve bu hayalet kişiliği her molada bir başka
söz ehlinin kılığına sokarak
insanlığın karşısına çıkartan
gezici tiyatro kumpanyamıza...

Ryuichi, biliyorsun, şiirin gizli tarihine göre, Lenin,
tahtı kazandı kazanmasına, fakat
sanatçı olabilme şansını
sonsuz kadar kaybettiği için,
devrimden iki saat sonra intihar etti.
Ve yerine, azcık ona benzeyen
Vladimir İliç Ulyanov isimli
bir *mujiğe* giydirdiler Moskova tacını.

* Meraksızlar için not:

Ryuichi Tamura (1923-1998) Japon şairi.

** Tao Yuan Ming (365-427) Çin şairi.

Bunu niye mi söylüyorum,
kurtuluşu körlüğün ve yoksulluğun
herkes için eşitlenmesinde görenlere,
bir kez daha hatırlatmak için,
en yüce değerın Kelâm,
en büyük devrimin de,
sözün, çavlan balıkları gibi cezbeyle
yerden göğe tırmanmayı öğrenmesi olduğunu.

Bak, Ryuichi, sende Japon,
bende Türk olan her ne varsa,
fütür göstermeden, vakarla
ve saflıkla, dilimizin altında saklayarak
aynı ağacın dalına konabilir,
aynı rüzgârla doldurabiliriz kanatlarımızı,
Tanrının bütün çayırkuşları gibi...

Çayırkuşu dedim de, aklıma geldi,
senin hiç, çayırkuşunun yabani yoncalar arasından
pırr! diye havalanması gibi,
durup dururken insana gülümseyen
ve bunu yaparken de, genzinden,
Tanrının bir deliyle, bir çocukla
ya da - kuşların, taşların dilini kafaya takmış-
eski moda bir şairle konuşmasını akla getiren

müthiş güzel, müthiş ince ve naif sesler çıkaran
bir kız kardeşin oldu mu, sahi?
yanlış anlama, şu senin şiirlerin gibi, demek istiyorum,
çekik gözleriyle, sakalından tutup da
ellisini devirmiş o şairi
on sekiz yirmi yaşlarına götüren
soyut bir kız kardeşten söz ediyoruz;

kalbe, Luvr müzesinin kapısında yem toplamayı
besili güvercinlere ve turistlere bırakıp,
sırtında seyyah çantası, elinde âsâsı,
peşi sıra Prag, İstanbul, İsfahan,
sonra Semerkand, oradan da Kalküta
ve Pekin üzerinden Kyoto'ya kadar
taban tepme cesaretini veren
gök bakışlı bir hemşireden yani...

Böyle bir Japon güzelini, çünkü,
şiiimin kırk yaş vadilerine, süs olur diye,
Paris sarısı 'elem çiçekleri' ekerken,
bir vakitler Eyfel Kulesi'nin sahanlığında tanıdım.
O gün o çekik gözlü azizenin göz bebeklerinden,
yerin ve göğün yollarını insana
Asya koreografisiyle, bir uçtan ötekine
al baştan yeniden kat ettiren
tuma sürüleri geçiyordu.

Turnalardan, yollardan, göğün hallerinden
söz açılmışken, Ryuichi, bak ne diyeceğim,
turnaların peşine takılıp da seninle
birlikte geçelim mi şu yirminci yüzyıl
'gökçeyazın' tarihini, al baştan?
sinemanın ve sürrealizmin icadından başlayarak, mesela;
ya da psikanalizin - cennetin atık su sızıntısıymış gibi -
o her lafa karıştığı günlerden...

Şiirin öteki yoksul kralları, spartaküsleri,
ney üfleyen, sitar çalan samurayları
ve dönen dervişleriyle omuz omuza
yeryüzünün sesini bir kez daha
bir kez daha geri kazanmak için,
Roma'nın ve onun esin kaynakları kurumuş şairlerinin,
beyinleri sulanmış kâhinlerinin elinden?

Ama sen asıl, bu ikinci gelişimizde,
o enfes 'Necma, Şiir ya da Hançer' epiginin şairi
mağripli Kateb Yasin'i*
ve şiir trupumuzun kayıp imamı
Veysel Vedat'ın** ruhaniyetini de
katarak saflarımıza,
bir turna katarı halinde
yola koyduğumuzu,

* Meraksızlar için notlar:

Kateb Yasin (1929-1989), Cezayirli şair.

** Veysel Vedat (1952-?),

Şiirin göğünde 1968-70 arası gözüktüp kaybolan,
kendisinden bir daha haber alınamayan bir takım yıldızı.
'Takım yıldızı' deniyor, çünkü, iyi şairler
bir yıldız gibi değil, bir takım yıldızı gibi
gelip geçerler, bizim fani göklerimizden.

derken, aklın krallığına vardığımızda,
ağızlarından Endülüs asaleti,
Tao sessizliği
ve Bosphorus mavisi püskürte püskürte
düşüncenin tuşları üzerinde koşuşan
bir virtüöz '*yunus balıkları topluluğu*'
olarak çıktığımızı tasavvur et,

yirmibirinci yüzyıl dünya edebiyatının
ve onun yel değirmenlerinin,
yalancı peygamberlerinin,
panayır tellallarının
ve tapınak şövalyelerinin karşısına!

Ne gösteri olur ama, bu, düşünsene,
şiirin yerdeki yeniyetmelerine
ve gökteki güç beğenir
tiryakilerine!

10 Ekim 2006

MASKELİ SİLAHŞOR

Sipahi, kargısının ucunu,
ağır zırhlar içinde yere şangırdatarak düşen
maskeli silahşörün
boynuna dayayarak konuştu:

- “Söyle şimdi ismini,
söyle ki, sen ey soylu şövalye,
hatıran, benim hikâyemle birlikte
yol şarkılarına girsin!”

Beriki: “Pekâla, söyleyeyim ismimi, dedi,
şarkılarını akıllı bir delilik
ve sarhoş bir bilgelikle
mırıldanmana yarayacaksa eğer,

söyleyeyim ismimi sana, sen bin bir suratlı şair,
ismim: William,
Stratfortlu William,
William Shakespeare.

10 Temmuz 2006

ÇİN'İN IRMAKLARI: Lİ PO (M.Ş. 700 ?-762)

Kaynaklara bakılırsa, şiirin bâtinî tarihinde
öteki efsane figürleri gibi,
onun da tam olarak nerede ve ne zaman doğduğu,
nerede ve nasıl öldüğü,
hatta ölüp ölmediği belirtilmiyor.
Chu Yuan gibi o da, soyağacının,
en eski krallara çıktığını söylermiş, çağdaşlarına.

Ama onun, şiirin ve şarabın iyisiyle
dost olmanın dışında,
bütün üstünlüklere burun kıvırdığını bilen
zadegân çağdaşları, bu sözün,
sahibinde var olduğu kuşkusuz,
en az şiiri kadar karmaşık, büyüklük duygusunu
yeterince yansıtmadığını bilirlermiş.

Çünkü, onun kadar kendine hayran biri
kalkıp da, *Tai-po* yıldızı gibi
krallardan önce var olduğunu
ve onlardan sonra da gök kubbede
parıldamaya devam edeceğini söylese,
büyüklük duygusunun bu kadarı bile
onu tanıyanları pek fazla şaşırtmazmış.

Kaynağı kendine çıkan tekil bir rivayete göre,
annesi ona gebe kaldığı gece, düşünde,
kucağına parlak bir yıldızın indiğini görmüş;
ve oğlunun bu kozmik, doğaüstü
nesebine işaret olsun diye
ona '*Li-po*' ismini vermiş.

İyi kılıç kullanır, mükemmel lut çalarmış.
Şarabın iyisini anlamakta üstüne yokmuş.
Bir sefih, bir ayyaş, hatta bir katil olduğunu
okurdan gizlememiş.

Hiçbir şey onu, zom oluncaya kadar
birlikte içtikleri akşamlar,
kendisi de orta halli bir şair
ve bestekâr olan İmparator Hiuan Song'un,
kudretli baş veziri Kao Li-shih'e,
uyuklayan şairin tozlu çizmelerini
çıkarttırması kadar eğlendirmemiş.

Ne kendi yaşadığı, ne ailesine
çoğu bir hiç uğruna yaşattığı felaketler,
ne de elde ettiği başarılar
onu fazlaca etkilemiş.

En çok şarap, kan ve gözyaşı denizine
indirdiği kağıttan mavnaları,
şiir yelkenlilerini seyretmekle avunur;
akıl sahiplerini fazlaca 'intikalsiz'
ve nadan bulduğu için,
duygularını delilerle, cinlerle,
tanrılarla ve şeytanlarla
paylaşmaktan hoşlanırmış.

Bazıları onun Taoist olduğunu söylüyor;
ama bizim başvurduğumuz kaynağa* bakılırsa,
kendisi bu tür yakıştırmalara
pek ses çıkarmaz, ama
seyrek bıyıkları altından da
gülmeden edemezmiş.

Ho Chih-Chang adında biri,
'sürgünde bir tanrı' olarak tanımılıyor onu.
Ama o, kendisi için, *Tai-Peng*,
yani 'kanatlarıyla güneşi perdeleyen
anka kuşu'
deyimini kullanmayı yeğliyor.

* *The White Pony, An Anthology of Chinese Poetry*, Edited by Robert Payne.

Tai-Peng! Kanatlarıyla güneşı perdeleyen
ve böylece yarattığı alacakaranlıkta
dünyayı olduğundan daha gizemli,
olduğundan daha katlanılabilir
gösteren efsanevî şiir kuşu...

Bazılarına göre, adına ruh dediğimiz zifiri karanlığı
dilin salgılarıyla çözüp ayna gibi parlatmak
ve orada kendini seyretmek isteyen
kör bir solucan cinsi, bu.

Yahut söz konusu karanlığı delip de
gün yüzüne çıkınca
kanatlanıp tanrı olacağını sanan
aptal, hayalci bir ipek böceği türü...

2005 Haziran

İMPARATOR HUAN SONG'UN SON YILLARI

Şair Li Po yitip gideli yıllar oldu;
o gittikten sonra da dünyanın tadı tuzu kalmadı;
örümcek kafalı bakanlara,
çekirge çeneli bürokratlara,
salyangoz ruhlu danışmanlara falan
katlanamıyorum, hayır,
doydum insanlara, doydum,
yaltaklanmalarını, mızırdanmalarını,
bayat hintyağı gibi, içim almıyor artık.

kendime balmumundan cinler
yapıyorum şimdi,
ve halkın işlerini onlara havale edip
ruhumun işlerine bakıyorum.

tan vaktinden öğlene kadar
şiir yazıyorum mesela, resim yapıyorum;
ikinci sonundan gün batımına kadar da
bahçedeki ıhlamur ağacının
kurumuş dallarına
konup kalkan kargaları sayıyorum;

elli dokuzla altmış arası çıkıyor hep,
elli sekiz yaşında olduğuma göre,
hesapta fazla uyumsuzluk yok.

bazen de sarayın bahçesinde
dizüstü toprağa çöküp, saatlerce
gözüme kestirdiğim bir karıncanın,
yalnız bir karıncanın
oradan oraya, oradan oraya
gezgin bir ozanın ruhu gibi
dolaşıp duruşunu seyrediyorum

bu oyuna bazen o kadar dalıyorum,
o kadar dalıyorum ki,
giderek kendimi unutup, verip,
o karınca benmişim sanıyorum.

kendimi bir karınca olarak tasarlayınca da
bazı şeyleri daha iyi anlıyorum,
aslında, her şeyi daha iyi anlıyorum,
hayatı da, ölümü de öyle;
çenemle taşıdığım
ve yol üzerinde bazen indiriverip
bir o yüzüne, bir bu yüzüne baktığım
bir yonca yaprağının iki yüzü gibi...

kendimi daha iyi anlamak içinse,
hesaba göre, önümde daha çok,
belki bir, belki iki, belki üç yıl gibi uzun,
yani bir karıncanıninkine oranla,
hemen hemen sonsuz
denebilecek bir zamanım var.

ve karıncaların da, sürüsüne bereket,
biri, yolunu bitirip de,
kum, çakıl ya da otların arasında
gözden yitecek olsa,
bir ulağın molada at değiştirmesi gibi,
yabancılık çekmeden,
bir başkasına geçebiliyor, insan.

ve böyle böyle, değişik tenlerin,
değişik öykülerin içine
gire çıka, gire çıka
kendini çoğaltanın,
kendini var edenin,
şair Li Po, bilge Lao Che,
İmparator Hiuan Song,
yahut bundan yüzlerce yıl sonraki
bir başka insanoğlu...
hepsinin gerçekte tek bir aktör,
tek bir özne olduğunu
zamanla hissedebiliyor kişi.

16 Haziran 2007

İÇEN ÇOK, SARHOŞ OLAN KİM?

göğün kilerinden yürütölmüş bu iyi cins şarabı,
senin elinden içinceye kadar bilmezdim, Li Po, dostum,
şarabın iyisini içince, sarhoş olan kim, gerçekte,
kolları kaderin omzunda, hayali fener gibi
şeylerin arasında dolaştığı söylenen yoksul şair mi,

yoksa kaderin kendisi mi? şarabın testisi mi?
şair mi, yoksa dudağını dayadığı pınar mı?
şair mi, yoksa sırtını yasladığı söğüt ağacı mı?
şair mi, yoksa tozunu yuttuğu yol mu,
yolun başı mı, yolun sonu mu?

son damlasına kadar diler, her seferinde
fırlatırdım kenara şarabın testisini,
fakat sormak gelmezdi aklıma hiç,
senin elinden içinceye kadar, Li Po, dostum,
bilmezdim, gerçekte sarhoş olan kim,

yalpa vura vura ayağımın altında raks eden yerküre mi,
parmağımın ucunda döndürüp durduğum gökküre mi,
yoksa ben mi? yoksa ben mi, ben şair,
varlığı sarhoş sözcüklerin elinden çekip alan
ve kılına dokunmadan evine teslim eden?

13 Mayıs 2009

ANÇÜEZLİ ŞİİR

Erhan Sökmen'e

kimi anneler de ançüzeli ekmek
yedirir küçük oğullarına
ki kafaları büyüsün
ve baş edebilsinler
boğa bakışlı kaderle.

ama bilmezler,
kafa kafaya dövüşmez ki kader...
her gün aynı oyuna
yeni repliklerle girer
ve rollerini unutturur onlara
dillerini bükür
ve böylece dünkü yüzlerini bugün
maskeye tahvil eder.

nice mevsimlik oyunlardan
küçük zaferlerden,
büyük bozgunlardan sonra
bir gün aşka da gelir sıra;

yalnızca susarak
ya da sayıklamalarla
konuşulabilen aşka...

bir otelin hüznölere ayrılan odasında
sabahlara kadar uzayan
dipsiz bir tragedya...

bir tragedya ki, yalnız
alkolle bölünür ara sıra
ya da daha ilk perdede, ateşli
bir tiradın ortasında
şakağa sıkılan
gül gibi doğaçlama
bir tabanca kurşunuyla...

bir tabanca kurşunu ki,
dumanı sahne tozu kokar
ve ançüezli ekmek
tadı bırakır, ağızda.

Ocak 2000

NEVROTİKLER

yamaçlardaki taşlı tarlalar
ayrılmıştır onlara
onlar da sitem olsun diye
kemiklerinin ucuyla
sürerler toprağı

sabanlarını öyle kahırla
hayata daldırır
ve öyle derinlere
saklarlar ki tohumlarını
ekin ekin olmaktan çıkar
şiddetle
sanat olur

nice hasatsız güzlerden
yoksul kışlardan sonra
çünkü uç verir onların da
ödenmemiş güvenmişlikleri

ve bazen de dehanın
burçlarına tırmanır
sarılıp yalnızlığın dikenli
ince sütunlarına

Kasım 1999

İKİ ŞAİR

H. Ergülen'e

aynı şehirde, bazen aynı rüyada dolaşıp duran
ve ara sıra buluşup birbirine, sır vermek,
ayak üstü, Tanrının ve insanın işlerine
beraberce gülmek, beraberce ağlamak için
hülyalı kıvrımlar, cesur kavisler çizen
iki arka sokak, iki yer altı nehri...

bazen de, iki ayrı bacadan şahlanıverip,
havada tuhaf, matrak resimler,
gizemli işaretler, Pisagoryen çizimler
bırakarak keyifle
göğre doğru birlikte
tırmanan iki duman bulutu...

Kasım 2003

YAŞLI ŞAİRDEN GENÇ ŞAİRE

Değerli genç arkadaşım,

İlişikte size bir notum var:

*E-mail adresinizi bilmediğim için,
olabilecek adreslere postalıyorum, bu notu.*

*Size ulaşırsa, onu okuduktan sonra
haberleşelim.*

Selâm ve sevgiler.

5 Aralık 2006

KANAT VE YÜZGEÇ

Bugün, biraz okuyunca, Beylerbeyi, Eyüp arası,
benim şu özel okuma pistimde,
işe giderken, İETT otobüsünde, seni,
“Aferin oğlum, ha işte şöyle!”

diye seslenesim geldi sana, Çağrı,
oğlunun, gol değil, hayır, henüz gol değil,
iyi paslar attığını gören,
futbol hastası bir baba gibi.

Ve kulak verince senin,
ömrünün ilk çiçeğini açan
yeniyetme bir kiraz ağacı gibi
genizden konuşan kimi dizelerine,

bıyık altından gülesim geldi,
öyle işte, tatlı tatlı gülesim geldi,
fidesinin işi kavradığını gören
yaşlı bir kiraz ağacı gibi.

Oysa daha tanımıyorum seni;
ama hissediyorum ya, bu daha önemli,
'Yoksulların ve Şairlerin Kitabı'na geçmek
ve böylece benim şu turna sürüsüne,

sonra da 'Virtüöz Yunus Balıkları
Topluluğu'na* katılmak için
süsleyip püsleyecek geniş kanatlarının
ve altın yüzgeçlerinin olduğunu.

5 Aralık 2006

* Bu göndermelerin anlamına ulaşmak için, Çağrı,
'Türk Edebiyatı' dergisinin Aralık 2006 sayısındaki
'MANİFESTO' şiirini okumalısın.

ŞAIRİN BİTİŞİK ODA KOMŞUSU*

bilmek için bir yalvacın içinden geçenleri,
sen ey şair, kim bilir, ne çok ırmak
keşfetmen gerekmiştir ruhunda,
ne çok dere... bulanık sularıyla yüzleri
ve kaderleri mezarlardan çıkarıp
mısralara taşıyan!

ne çok orman, sessizlikten buz tutmuş!
ne çok saray, ıssız, terkedilmiş!
ne çok benlik aynalarla çevrili!
ve ne sarp kayalar... daha sarp,
daha suskun, en büyük kederlerden!
ki tepede bir melek tünemiştir,
bin yıldır tanrıya dönemeyen...

- * Bu şiir, 'Muhammed'in Yakarması' şiiriyle,
Muhammed'i sevenlerin kapısına
İsa meşrep bir armağan bırakan
Rainer .Maria Rilke'ye ve onun sevenlerine,
o komşu kapısına,
yine o armağanın kabında sunulan
mütevazı bir karşı-armağan olarak okunmalıdır.

bilmek için içinden geçenleri bir gezginin
sen ey şair, kim bilir, ne çok şehir
sığdırman gerekmiştir kalbine,
ne çok gece, şehirlerin üstüne çöken!
ne çok çılgılık, ne çok dua!
ve ne çok sırça gök, sırça kafes!
sırça yanaklı kadın, sırça rahimli anne!
her biri ayrı bir mesihe gebe,
her biri ayrı bir hikâyede,
örtmüştür saçlarıyla yüzünü
ve her biri ölmek için Tanrıdan
ve alkolden inayet beklemekte!

ve bilmek için içinden geçenleri bir şairin,
biz okurlar, biz bir gecelik hanlarda
bitişik oda komşuların senin,
daha ne çok yolcu tanımamız gerekiyor, kim bilir!
daha ne çok oda, ne çok sahne!
içlerinde yolları, yolcuları
birbirine sordüğümüz, birbirine yordüğümüz
daha ne çok rüya, ne çok gerçek!
ne çok rahim, ne çok sancı
ve daha ne çok ölü doğan İsa!

ölü doğan ve yine de hafif bir uykudaymış gibi,
arada yekini sayıklayan...
ve bize, doğmakla baş edemediğimiz
iç içe rahimlerden, iç içe kulislerden;
kaçmakla sonunu getiremediğimiz
iç içe oyunlardan, iç içe kaderlerden;
ve içimizde ölmeye ve dirilmeye doymayan
bin yüzlü hayaletten, bin yüzlü hakikatten:
bilgiyle boğduğumuz bilgeden,
şehvetle bozduğumuz aşıktan
ve şöhretle burduğumuz şairden
anlaşılmaz tıratlar mırıldanan!

Şubat 2003

'YOL'UN ARKADAŞLARI

ÇİN'İN IRMAKLARI: LAO TZU (M.Ö. 604-?)

Bizden uzun ömürlü oldukları için
Canlı kaplumbağaların kabuğuna yazılı
En eski Çin yazıtlarına göre
Şairin ışıktan gebe kalan anası,
Çekik gözlü bir bebek yerine,
Saçı başı ağarmış
Seksenlik bir peygamber olarak
Dünyaya getiriyor onu;
Çocuğun bir elinde ayın bu yüzü,
Diğerinde ayın öteki yüzü...

Ve çocuk, vaktinden önce doğan
Sıradan ölümlüler arasında
Tam iki yüz yıl yaşıyor;
Yüz yılını Chou hanedanının
Kırk kuleli kışlık sarayında
Kütüphane memuru olarak,
Yüz yılını da, uzak diyarlarda,
Kimi tozlu, kimi karlı yollarda
Yazgı adlı katır süvarisine
Seyislik yaparak.

Aklın sorgulamalarına karşı
Tai-Yeng Dağı gibi susmayı yeğlermiş
Yahut en fazla,
Sözü, yankısıyla yinelemeyi.

Tilmizlerinin verdiği
Biraz uçuk, biraz şairane bilgiye göre,
Uzun ömründe
Sadece beş bin sözcük sarf etmiş,
Beş bin turna kanadı...

Beş bin yıl rüzgârın dudağında
Yürekten yüreğe konup göçerek,
Sonra beş bin yıl, beş bin şiir yılı,
Işığın kanadında ve yıldızdan yıldıza
Dönüp dolaşsın diye,
Yol'un ona, onun da Yol'a
Söyledikleri.

1996

'DİVAN-I KEBİR'

Krallar konup göçtü bu vadide,
Cihangirler konup göçtüler ki,
Rumî'nin şehinşah otağına yer açılsın.

Çağıldayıp aktı yüzyıllar boyu
Arap ekini, Acem dili, Türkmen töresi,
O kelâm denizine inci taşımak için.

Kavimler gelip geçti, kayan yıldızlar gibi,
Devirler gelip geçtiler ki,
Rumî çıkıp gelsin ve sarhoş diliyle,

Güzeli anlatırken, onun cevrine cefasına
Geçip gidenlerin halinden
Örnekler verebilsin, telmihler yapabilsin.

Gelip geçtiler, gelip geçtiler ki, Rumî gelsin
Ve dolunayın diliyle şiirler söylesin,
Şiirler söylesin ve sular şaraba dönsün;

Sular şaraba dönsün, lotuslar sarhoş olsun,
Balıklar sarhoş olsun,
Balıkçı sarhoş olsun;

Ölüler nara atsin, mezarlar erken doğursun
Ve ölümün gözü kaysın
Şarabın keskinliğinden.

Ölümün de gözü kaysın,
Ölümden ötesinin de,
Berisinin de...

6 Kasım 2004

NEHR-İ KEBİR

ah akılsız kafam benim!
firavun ehramı gibi inciklerle,
boncuklarla dolu,
ve kölelerin, gözdelerin kemikleriyle!

ah, bilginlerin kaftanları,
kralların mezarları,
azizlerin günahları gibi süslü
akılsız kafam benim!

ve sen sarhoş, mezar kaçkını ruhum,
şarapla ve şiirle yumuşatmaya kalkan
aklın katılıklarını, fikri sabitlerini,
ilmihal bilgilerini...

ah kalbim, deliler şehri, kalbim!
deliler şehri,
deliler panayırı,
deliler şöleni...

güzellik de, bilgelik de, erdem de
bir günlüğüne uğramışlar sana,
bir öğünlüğüne,
bir kadehçik serinlik için...

ama takılıp kalmışlar
o hünkâr sofrasında;
sızıp kalmışlar,
sonsuza kadar,

kiminin başı padişahın göğsünde,
kimininki dizinde,
kimininki
ayaklarının dibinde...

ay inmiş, sızıp kalmış,
gün inmiş, sızıp kalmış,
kimse köyüne dönememiş,
kimse evine dönememiş;

çoban yıldızı, yıldızların en uyanığı,
“sürülerimi toplayayım da,
yolumu değiştireyim!” demiş,
demiş, demiş ama...

aklı geride kalmış, çobanımızın,
aklı cümbüşte kalmış,
aklı şarapta, çengide,
sohbette kalmış;

aklı, göğü yere indiren,
yeri göğ'e savuran
sarhoş marifetinde kalmış,
sarhoş muhabbetinde takılıp kalmış.

23 Kasım 2006

BAHR-I KEBİR

biz, şarabın yanında soframıza
leylanın gözü gibi badem,
leylanın gözünün akı gibi taze badem içi
koymasını bekleyelim meyhaneciden,
meyhaneci kalksın, güzelim badem ağacını
dalı, yaprağı, meyvesiyle kökünden
söküp getirsin soframıza,
bu olur mu, Güzel Sözlerin Cini?

biz, leylanın kendisi olmasa bile,
o güzeller güzelinin yontusunu
görmek isteyelim puthanede,
puthanenin yontucusu kalksın,
o yontunun içinde uyuduğu
mermer kütlesini
getirip koysun önümüze,
bu olur mu, Güzel Sözlerin Cini?

biz mecnunu, aklıyla yüreğiyle mezardan
diriltilip kaldırmasını isteyelim İsa'dan,
İsa, tutup, mezardaki kurtların,
böceklerin çenelerini yoran
lakırdıları gösterebilirsin
mucize diye bize
bu olur mu, söyle, olur mu,
Güzel Sözlerin Cini?

29 Nisan 2009

MOĞOL PAŞASI & ACEM ŞAİRİ

Moğol paşası sormuş acem şairine,
“Baka, demiş, demirci kılıç yapar,
Kargı yapar, saban demiri yapar, üzengi yapar;
Asker kılıç sallar, korku salar, haraç toplar;
Köylü ekmek yetiştirir ona,
Kavaf potin, terzi don yetiştirir,
Tüccar kârından hisse ayırır Hana, noyana.
Peki sen ne yaparsın, be adam,
Sen, Allah’ın zincirsiz delisi,
Ne katarsın dünyaya, söyle bilelim,
Ne alır, ne satarsın çarşı pazarda?”

“Ben mi, demiş acem şairi, ben ha!
Ben, akıl denen madeni alırım önüme, amcacım,
Onu çömlekçi çamuru gibi yoğurur, yoğurur,
Demirci yaparım ondan, asker yaparım, köylü yaparım,
Terzi yaparım, tüccar yaparım.
Sonra aynı çamurun artanından,
Onlar ne kadar aptalsa tam işte o kadar aptal,
Onlar ne kadar hödükse tam işte o kadar hödük,
Onlar ne kadar hırsızsa o kadar hırsız,
O kadar yolsuz, o kadar gaddar
Paşalar musallat ederim onların başlarına,
Bir de takma kafalı padişah dikerim tepelerine,
Çoban köpeklerine kemik atsın,
Ekmek doğrasın diye!

Sonra döner, Zaman denen o ince mi ince,
Akışkan mı akışkan kumdan
Avuç avuç alırım, komutanım,
Avuç avuç alır, kendi soluğumu katarım ona,
Kendi ezgilerimi, kendi türkülerimi...
Ve rüzgâr yaparım ondan,
Bulut yaparım, yağmur yaparım,
Bağlar, bahçeler, höyükler yaparım,
Kaleler yaparım, kuleler dikerim,
Şehirler kurarım, şehirler, uluslar,
Umranlar, örenler, mezarlar...

Ve evire çevire, evire çevire bütün bunları,
Kıssalara kıssa, destanlara destan,
Masallara masal katarım.
Sonra ne mi yaparım, amcacım,
Sonra ne mi yaparım?
Gelip geçen yolculara, hacılara
Krallara, gezginlere, çobanlara,
Çetelere, zorbalara, müstevlilere
Bu yaptıklarımı, anlatır, anlatır da
Caka satarım, amcacım, caka satarım.
Benim yaptığım, bu! Dünyaya kattığım, bu!
Ya sizinki, komutan, ya sizinki?

Ben şairim, hayatın delisiyim, hayatın çömezi!
Ya siz, kimin yamağısınız, komutan,
Kimin uşağı, ölümün değılseniz?”

17 Temmuz 2009

BEDEVİ ŞAİR

o güne kadar görmediği,
mahiyetini düşünmediği
varlıklardan ikisi,
iki haberci melek,
İbrahim'e yaptıkları gibi,
tenha bir yerde onun da
karşısına çıkınca,

“inanmasını bilmem ben, dedi,
aklım beceremez bunu,
kalbimse,
bir sahra güzeline ait,
onun attığı zorlu
bir düğüm var dilimde,
denedim, dönmüyor
aşktan başka bir bahiste.

şairim, yanlış adresim ben;
yanlış kişiye geldiniz.”

27 Kasım 2009

SİDARTA

söğüt ağacının gölgesi değil
 söğüt ağacının gölgesi değil
 kötü huylu bir yaradır hayat
 kanayan kabuk bağlayan
 kanayan kabuk bağlayan

söğüt ağacının gölgesi değil
 gölgede asude bir hamak değil
 daracık bir kayıktır beden
 dümensiz bir kayık
 aç bir kaplanı
 bulanık bir suda gezdiren
 kaplanı canından bezdiren

kabuk düştüğü zaman
 kaplanın ağzında olmayacağım
 kabuk düştüğü zaman
 kaplanın karnında olmayacağım
 kabuk düştüğü zaman
 kaplan olmayacak
 yara olmayacak
 ben olmayacağım

kıyıya vardığında kayık
kayıkta olmayacağım
kıyıya vardığında kayık
kıyıda olmayacağım
kıyıya vardığında kayık
kayık olmayacak
kıyı olmayacak
ben olmayacağım

Aralık 1994

ÇİN'İN IRMAKLARI: TAO YUAN-MING
'BEŞ SÖĞÜTLÜ ŞAİR'
(M.Ş. ?-427)

Doğadan uzak kalmaya üç günden fazla dayanamazmış.
Çocuklarına düşkünmüş, krizantemlere ve şaraba.
Bir de kırlarda yalnız ve amaçsız dolaşmayı severmiş.
Bu yüzden, bir soylu olduğu halde,
Ömrünce ne saraylara sığılmış, ne şehirlere.
Evini ve ruhunu gölgeleyen beş söğüt ağacından kinaye,
Sadece 'Beş Söğütlü Şair' olarak anılsın istermiş.

Süssüz, yapmacıksız şiirler bırakmış ardında:
Su gibi akan, tüy gibi havalanan, çalı kuşu gibi öten,
Ve akasya kokusu kadar hafif, gelip geçici,
Ama mevsiminde yenilenen sözler..
Öyle sözler ki, biri alçak sesle, gösteriye kaçmadan
Onları okuduğunda, bir dağ çeşmesinin ağzından
Doğanın kendisi mırıldanıyor sanılmış.

'Dağın öteki yüzü'ne doğru, patikalardan,
Dar geçitlerden türkü söyleyerek geçip giderken,
Yolundan alıkoyarlar, ağzının tadını bozarlar diye
İnsanlardan, cinlerden ve kaderin tatsız
Oyunlarından değil, fakat en çok kendinden,
Kendi ruhundan, kendi mağarasından,
Onun izbe köşelerinden korkan kimselerdenmiş.

Bir gün Taocu bir dostuyla Budacı bir ermişi ziyarete giderlerken
Bir köprü üzerinde öyle derin bir sohbe dalmışlar ki,
Yanlarına kadar sokulan bir leoparın farkına varamamışlar.
Neden sonra, burunlarının dibinde eşinen, homurdanan
'Hakikat'i *aynelyakın* keşfettiklerinde
İki bilgi önce ona, sonra birbirlerine bakmışlar, bakmışlar
Ve katıla katıla gülmeye başlamışlar.

Sonraları, küçük şeylerde görünmekten hoşlanan ulu şeylerin
Değerini bilen yüce gönüllü insanlar,
Onların bu gökçe kahkahalarının hatırasına,
Köprünün yanı başında gösterişsiz bir anıt yükseltmişler;
'Hakikat'le bir kahkaha kadar yalın ve kolay
Bir dille de konuşulabileceğini
Hatırlatmak için, onu aramaya çıkan yolculara...

24 Mayıs 2003

ÇİN ŞİİRİ ÇİN HİKÂYESİ

Çinin Yu- Teng eyaletinde çarşılarda
üç kaz yumurtası yahut iki kurbağa karşılığında
dolu dolu bir gecelik rüya satın alınabilirmiş.
Bu işin ticaretini yapanlar, çoğunlukla,
ilham kaynakları kurumuş
yaşlı, demode şairlermiş.

Bunlar delileri, çocukları ve aşıkları afyonla
günde yirmi saat uyutur, rüya depolarlarmış.
Sonra, bu denekleri, ayık saatlerinde,
keçi sağar gibi söyletir, dinlediklerini yazar,
yazdıklarını da, üstünden gün geçmeden,
dumanı üstünde sıcak, meraklısına satarlarmış.

Bu rüya tacirlerinden ismi Ci Ko olan biri
iş i o kadar ileri götürmüş ve bu işten
o kadar kazanmış, o kadar kazanmış ki,
sonunda kaz yumurtalarını ve kurbağaları
koyacak yer bulamaz olmuş.
Tutmuş yumurtaları kurbağalara yedirmiş;

Kurbağalar büyümüş, büyümüş, her biri katır kadar olmuş.
Şairimiz tutmuş onların hepsini şiir arabasına koşmuş.
Arabaya da varını yoğunu, ölümü, ölümün ötesini,
stoktaki düşleri, hayalleri yüklemiş, yüklemiş,
sonra da dehleyip katır-kurbağalarını,
düşmüş zaman denen rüzgârın peşine.

O günden sonra o eyalette Ci Ko'yu,
yerin dibine mi geçmiş, göğün üstüne mi,
bir daha gören olmamış.
Ama rüzgâra saçtığı rüyalar, geçtiği yerlerde
uyuyanların zihinlerinde, ayık olanların da dillerinde
ve gönüllerinde yüzyıllarca dolaşıp durmuş.

8 Kasım 2008

DOKUZ ÇİZMELİ, DOKUZ RÜZGÂRLI ŞAİR

sana böyle buradan, bu soğuk kitapların,
düşünen mumyaların arasından
-düşünen, konuşan, hükmeden
ama yaşamayan tiranların katından -
aklımın gözleriyle baktığım
ve cansız sözcüklerin arasında,
hamam böceği gibi,
büzüşen biçare beyinceğizimi,
biraz ısınsın diye, sıcak
bakışlarının ışığına çıkarmak,
kucağına bırakmak istediğim zaman, gülüm,
etik, estetik, hakikat, falan, falan...
bütün o kefen kokan şeyleri
bir kenara bırakıp, her seferinde şunu
söylüyorum, kendime:

sevdiğin kadın, bir de analarıysa,
sekiz göz nuru çocuğunun...
ve sen de sevgine kelimelerle
vadiler, yataklar açmak,
ve onunla gönlüne akan *varlığın*
kıyısında kuleler, mabetler ve şehirler
yükseltmek istiyorsan eğer,
işin zor senin, şair, işin zor!

onun varlığıyla sana bahşedileni,
o ışık nehirlerini, o çağılıtları
döküp saçmadan, bulandırmadan;
ruhunda, beyninde, damarlarında,
ona ve Sahibine akan şeylerin,
şükranla, güç bulup, gezdirebilmen,
dilindeki sekmeleri, sürçmeleri de
ritme çevirmen ve böylece, onu da,
şiiirin iyisini de hak edebilmen için,
zavallı ruhum,

kalemine ve beynine kan bassın diye
senin için tek bir kalbin değil de, en az
üç düzine kalbin çarpması gerek:
birinci çocuk için ilave bir kalp,
ikinci çocuk için iki kalp daha,
üçüncüsü için fazladan üç kalp,
ve dördüncüsü, beşincisi,
ve, ve, ve sekizinci,
bir de şiiir, demek ki, ediyor dokuz,
dokuz söğüdün dokuz göğü
süslemesi için dokuz kalp daha!

sözün kıyası, varlığın ondaki *istihaleleri*,
yerdeki, gökteki izi peşinden,
düşe kalka da olsa, sözün ayaklarıyla
koşayım dersen, zavallı dostum,
tozlu trafosunu söküp, yaşlı kalbinin,
onu gün be gün, an be an onarıvermen;
günde iki paketi aşkın tütün kurumu
ve balya balya ah u eninle harap göğsünde
en az otuz altı beygir ya da tazi gücünde
bir kalp bataryası kurman gerekir!

bir kalp, beş kalp değil,
en az üç düzine kalp bahis konusu;
bir kalp müfrezesi değil,
bir kalp ordusu!

Ekim 2002

YOLUN VE RÜZGÂRIN
KIZ KARDEŞLERİ

SAPHO

Ah Sapho, ah Sapho!
Şiirlerini okurken
Senin o tüy kadar hafif
Yalın ve berrak,
Bir dikişte boşaltılan
Kristal kadehler gibi
Çın çın çınlayan ruhun
Süzülüp içime girdi

Ve öteki melekler arasında
Sıkışıp kaldı,
Yanlışlıkla arı kovanına giren
Ve Tanrıya dönmenin
Bir yolu var mı, diye
Şaşkınlık içinde
Çevresine bakınıp duran
Sekiz kanatlı bir melek gibi

25 Haziran 2008

VIRGINIA WOOLF'UN DAMA TAŞLARI

Ceplerine çakıl taşlarını doldurup
Kendini Ouse Irmağı'na atan
Sen, ikiz kız kardeşi Kader'in!
En diplerine varmak istedin bunu yaparken,
En diplerine, biliyoruz,
Ruhumuzda olup bitenlerin.

Seni incittiler mi
Oyunlara sürdüğün kahramanlar,
İspermeçet mumundan
Ya da selüloz hamurundan
İkizlerin?

Gösterişli buhranları,
Salyalı esrimeleriyle;
Hoppalıklarıyla,
Hazımsızlıklarıyla
Sensiz yaşamayı
Beceremediler mi?

Yüzleri vardı çünkü, ruhları vardı,
Ama bedenleri yoktu.
İsimleri künyeleri belliydi
- Çiçek isimleri gibi -
Ama cinsiyetleri yoktu.

Ne yapsan, hangi kalıba dökse,
Hangi boyayı sürse, hangi
Eczayı denese
Mucize olmuyordu:
Sana benziyorlardı.

Ve taşlar vardı, daha küçük
Taşlar vardı:
Kaderin dipte çağıldattığı,
Belleğin menfezlere doğru ittiği
Çılgınlı, çingiraklı,
Erguvan, alabaster
Ya da safran rengi
Kozmik melankoli serpintileri;
Ölümün sert içkisinden başka
Hiçbir muhayyilenin eritemediği,
Çenesi düşük taşlar...

Ve sözcükler...
Sözcükler her zaman yetersizdi;
Tüy gibi hafiftiler;
Magmanın yüzeyine çekiyorlardı seni,
Katman katman uykunun ve şiirin,
O her şeyi gören körlüğün:
Yaratıcı saflığın,
Dehanın yüzeyine...

Sonra imgeler, akan imgeler...
Kanın koşturduğu haber
En uzak yıldıza,
En yalnız meleğe;
Düşüncenin çıkardığı
Muteâl çınlamalar
Kafa kemiklerimizde:

Kurtların, böceklerin kabirde
Son kırıntıları sindirip
Son vıdı vıdıları da
Deşifre etmesinden,
Ve yaşanmış, paylaşılmış
Ya da gizlenmiş olan her şeyin
Ama her şeyin
Bilinmesinden sonra bile
Kemiklerimizde,
Kemiklerimizin ununda
Saklanmayı sürdüren
İkiz benlikler...

Sen o izbe şeyleri,
Gömük yaşantıları,
Zekânı diyapazon,
Kalbini kristal kadeh gibi
Çınlatarak
Yeryüzüne çıkarmak istedin.

Alçıdan yüzlerimiz,
Köpükten tenlerimizle,
Kabuklarımızla, dikenlerimizle
Uyurgezer oyunlarda bırakıp bizi,
Kendin, diplerde çağıldayan
Büyük Hayat'a ulaşmak istedin.

Gittin ve giderken söylenecek söz
Bırakmadın ardında;
Ceplerine çakıl taşlarını doldurup
Kendini Ouse ırmağına atmanın,
O eşsiz dahiyane finalin,
Bize düşündürdüklerinden başka.

Yaz 2000

INGEBORG BACHMANN'IN SARAYDAN KAÇIRILIŞI*

uykuyla ölüm arasında
bilmiyoruz nasıl koştun
Tanrıyı anarak mı
ya da hangi tanrıyı

etrafta kikirderken katı yürekli nesneler
kızaran yanaklarını
yangından kaçırın kelimeler
zekânın alçıdan mumdan nedimleri
kulağına serin ve ayartıcı
haberler fısıldayıp
çağırırken
kristal aynaların dölyatağına seni

sen fraulayn cama dayayıp alnını
eminim son ana kadar
altın borusuyla aşağılara
tüyler ve simgeler üfleyerek
o kişisel tanrının
dönmesini bekledin

* 1973 yılının 17 Kasım gecesi
Roma'daki evinde çıkan yangında
yanarak öldü.

Çünkü kilisem yatağımdır
diyordun
bir geç dönem şiirinde

sonra sana döndü m
ve sen hiç direndin mi
bilmiyoruz
harlı okşamalarına onun

soyarak alev rengi
ipek bir bluz gibi
hayata doymayan şiirinden
lml bedenini

baygın fısıltılarla sana
prsyp rmeyen
sözcüklerden yepyeni
ışıldayan bir beden
ve sarışın mavi gözlü
küçük şsalar vadeden

1995

YAŞLI ŞAİRDEN ŞAİR BAYANA

Değerli H. Hanım

*Kırım günlerinin ödülllerinden biri de,
benim gibi yaşlı bir şairin teklifsizce
büyük kızına ya da küçük kız kardeşine
benzetebileceği bir 'şaire'yle,
yani sizinle tanışmak oldu.*

*İlişikte, bir süredir kafamda ve defterimde
gezdirdiğim,
ve kendimi, Kırım sonrası, o şenlikli yolculuktan
yeterince dolu,
insan kokusuyla yeterince sersemlemiş olarak
dönmüş hissettiğim için olacak,
bugün kolayca finale bağlayıp çıkardığım
bir şiir bulacaksınız:
'Yunanlı Kadın Şair'*

*Bu şiirle birlikte,
'Eleni Vakalo' sevgisini öneriyorum size;
sizin şiirlerinizde kendisine
dövecek ya da dövünecek sarp kıyıları arayan
huzursuz dalgaları kucağına alacak,
saçlarını okşayıp uyutacak olan
o uçsuz bucaksız kumsalı,
saflığın, kederin ve şiirin
o ince kız kardeşini...*

15 Kasım 2005

YUNANLI 'KADIN ŞAİR'

yolun düşerse eğer
ve kapıdan içeri sokarlarsa seni,
cennette Eleni Vakalo'yu da sor!
kayın ormanının yüreğindeki
gölde uyuyan
o nilüfer dudaklı şiiri...

orada, kayın ağaçlarının dibinde,
bütün bir gece
şafak vaktini bekle,

ve beklerken de,
ebediyetin
parmak uçlarıyla okşanan
o bengi dudaklardan
rüzgârın getirdiği
yeryüzünün kederli
terennümlerini dinle;

dilinin ucuna getirip, getirip de senin
ve sevdiğin öteki şairlerin
belki bir ömür boyu
söyleyemediklerinizi...

ve şafak vakti,
aklın alacakaranlığını
soyunup tenlerinden
gölün kıyısına
günü karşılamaya çıkan
çıplak, beyaz topuklu
serazat duygularda ara
o inceler incesi
yunanlı safiyeti!

15 Kasım 2005

GÖKTAŞI

daha güzel şeyler yazabileceğimi sanırdım,
Anne Sexton, senin, ‘Tanrıyla konuşan
Eleanor Boylan’ başlıklı şiirini
okuyuncaya kadar.

bugün birden onunla karşılaşınca,
insanın güzel şeyler yaratmadığını,
olsa olsa, güzel şeylerle birlikte
dünyaya gönderildiğini düşündüm.

ve sigarayı bırakmaya niyetli olduğum halde,
bir an deliler gibi sigara istedi canım;
çünkü binlerce yıl, onca şair geldikten,
söyleyeceğini söyleyip gittikten sonra,

neden sen, Anna Sexton, neden seninle
birlikte gönderdi Yüce Tanrı:
“Tanrının sesi kahverengiydi,
bira kadar yumuşak ve dolu” dizesini?

17 Nisan 2007

ÇİNİN IRMAKLARI:
LI CH'ING-CHAO
(M.S. 1081-1140) /

Çinin en büyük kadın şairi
Li Ch'ing-Chao,
Li Po* ırmağının bir koluymuş gibi
Ölüme ayak direyen şiirlerinin çoğunu
Kocasının ölümünden sonra yazmış;
Çünkü bahçelerden mezarlığa yaz kış
Tabut tabut çiçek taşındığının
Ancak o zaman farkına varmış.

2002

* Li Po: Çin Şiirinin en büyük ustalarından biri

YOLUN AYARTMALARI

JOKER

şiiirlerinde bilgece bir özgüven
ve dinginlik içinde görünmesi
belki de yalnızca biçimsel bir ustalığın ürünüydü;
kendi kendiyile hep didişme içinde olmuştu, gerçekte,
kendi kaderiyle hep boy ölçüşme içinde...

her şeyi görebiliyordu, çünkü, her şeyi
derinden kavrayabiliyordu, ama
deha ve virtüözite deyince,
bunlardan, galiba, nasibi yoktu,

ya da bu küskün kralları, yüksek sanatın,
ödetmek için ona taşralı nesebini,
dağın öteki yüzünde,
bilincin yeraltı ülkesinde
tebdili kıyafet geziyorlardı.

o da işte, bir süredir, iyiden iyiye ümit kesse de
varlığından bu kayıp benliklerinin,
peşlerine düşmedim dememek için,
bazen kaleminin ucuyla,
bazen de kemiklerinin,
kazıyor, kazıyordu dağın altını.

bir gün, bir erken bahar akşamı,
bahçede, çiçek açmakta geciken
yıllanmış şeftali ağacının
buruşuk yapraklarına baktı,
baktı ve hastalıklı şeftali ağacı gibi,
kendisinin de artık o altın meyveyi
veremeyecek kadar yaşlandığını fark etti.

bundan sonra ulaşıverse de,
işe yaramayacaktı talihin hazineleri.
sikkeleri bozdurup harcamaya,
ordular toplayıp, ülkeler fethetmeye
ve arkasında, Makedonyalı İskender örneği
ismiyle anılan şehirler bırakmaya
vakit bulamayacaktı.

önünde, orta halli şiirlerini
sıradan okurların gözünde şaheserlere,
terekesini de çocukları için bir hazineye
çevirmenin tek yolu vardı:

çıkarıp masaya sürmek
koynundaki trajik kartı ve böylece
bileğinden yakalamak son anda
şu 'ün' denen aşüfteyi,
ve oracıkta sıyırmak eteğini...

yıkıvermek, böylece,
tek kişilik tiyatronun duvarlarını
ve hiç değilse son perdede
muhteşem bir intihar trüğüyle
serivermek yalnızlık oyununu
gözlerinin önüne,
yerdeki ve gökteki seyircilerin...

10 Mayıs 2006

HOMOPŒTİCUS

Benito Spinoza, gözlük ve teleskop
camları keserek geçimini sağlarmış.
tractatus teologica politicus,
müneccim Spinoza ve gözlükçü Benitus...
ironiyi fark edebiliyor musunuz?

bana gelince, bendeniz geçimimi,
gözlük ve teleskop camları değil,
Tanrının sessizliğinden, soyut
üçgenler, dörtgenler, çokgenler keserek
sağlamaya çalışıyorum.

çalışıyorum, çalışıyorum da ne oluyor?
'yapıt'larım ya ruhuma dar geliyor,
ya da biçtiğim kisvelerin içinde,
bir anlamda da, gözünden zıpkınladığımı sandığım
balının karnında kaybolup gidiyorum.

bu sabah, sözgelimi, kirlenmemiş son gömleğimi
giydim, en üstteki düğmeyi ilikledim.
hiç birinin hatırı kalmasın diye,
düzinelerce boyunbağlarımın hepsini
üst üste boynuma taktım.

ve insanlığa bırakmak için
muhteşem çılgınlığımın kısa hikâyesini,
defterime şunları karaladım:
otuz sekiz yıldır kesiyorum, kırıyorum dilimi;
tükettiğim sözleri yan yana, alt alta toplayın, çıkarın,

otuz sekiz çarpı üç yüz altmış beş
eşittir: Aşıl kaplumbağayı geçemez
o da eşittir: sıfır bölü sonsuz, o da eşittir:
şakakta küçük bir delik; o da eşittir, o da eşittir, o da eşittir:
kozmetik uyumsuzluğun trajikomik hiyerofanisi!

böylece ölüm de oyuna katılacak, diye düşünüyorum,
terzilerin, dülgerlerin, şairlerin ustası ölüm...
ve pergelinin ucunu şakağıma dayayıp
birle sonsuz; insanla Tanrı arasındaki
o aşılmaz duvardan kusursuz bir daire kesip çıkaracak.

ve aklım ya da ruhum ya da deham
o delikten uç verip,
fazla kilolarını atmak için gündelik gerçekliğin,
İsa gibi suların üzerinde önce tempolu yürümeye
sonra koşmaya başlayacak,

yeterince hızlanıp soluğunun ritmini
Tanrının sessizliğiyle eşleyince de,
bırakıp gölgesini küçük hayatların üzerinde,
kanatlarını kaldırıp, hoop,
havalanıverecek!

ne kadar sinematografik ama,
ne kadar etkileyici,
ne kadar 'ilham verici', öyle değil mi?
'büyük proje'm işte bu, benim,
büyük numaram işte bu!

ama bazen de diyorum ki, kendi kendime,
ta başından beri, belki de
Tanrının sessizliğinden size, kendime,
yani sokaktan geçen
ve yokluğa giderken yolu

nasılsa dünyaya düşen herkese
irili ufaklı daireler kesmeliydim,
irili ufaklı elipsler, gözlük camları...
üçgenler, dörtgenler,
çokgenler yerine!

1 Haziran 2007

YAŞLI ŞAİRDEN KÖŞE YAZARINA

*Değerli K. Bey,
Dünkü yazınızın konusu olmayı başaran 'şair'
bana hiç yabancı gelmedi.
Çünkü benim de, kendi kendisinin karikatürünü
fikir ve edebiyat tarihimize kazımak için
gelişmiş yöntemleri olan,
olmadık kılıklarla, müthiş parlak
ve derinlikli hezeyanlarla
zaman zaman panayırda boy gösteren
böyle bir çizgi roman kahramanım,
sanal bir şairim var.*

*Tıpkı sizin, TV'deki programınızda,
'partner'inizin posterini karşınıza alıp,
her akşam, duvarda top sektirir gibi
günlük fikir idmanınızı yapmanız gibi,
ben de, edebiyat panayırındaki
belli bir şair tipini iyi temsil ettiği için,
o sizin 'şair'inize benzeyen kahramanımı
ara sıra karşıma oturtup,
biraz eğlence olsun diye,
matrak resimler çıkarıyorum ondan.*

*İlişikte o resimlerden birini bulacaksınız.
Bu resimleri şimdilik yalnızca dostlarıma
gösterdiğimi bilmenizi isterim.*

Selam ve dostlukla,

29 Mart 2007

ŞAİR OİDİPUS

babası paşa olan şairleri,
Paris'e ataşe yapıyorlar.
kendini mesih sanan şairlerinse,
gözlerini doyurmak daha zor;

çünkü böyleleri, büyük bir ihtimalle
polis ya da marangoz olan gerçek babalarını
bilinç altına gömüp,
göklerde baba arıyorlar kendilerine.

ve böylelerinin, mısralarını,
orta halli bir zevki yansıtan,
ağır taşlı gümüş yüzüklerle
süslemeleri insanı hiç şaşırtmıyor;

şaşırtıcı olan, bütünüyle zenci olmasalar bile,
melez oldukları kuşku götürmeyen
bu gecikmiş peygamberlerin, kalkıp,
seçilmişliğini buyurmaları, beyaz ırkın!

ve bunu söylerken de, insanların
gözlerinin içine bakamamaları;
gözlerini, üfürükçülerin yaptığı gibi,
sürekli sağa sola kaçırmaları...

30 Eylül 2003

GALATALI RIMBAUD

İ.Berk için

meleklerle soğuk savaş dönemi türk şiirine
gerçeküstünden indirilen
bir damla ikinci sarhoşluğu olmak isterdi üstadımız,
bir damla gökyüzü,
güllerle, hatmillerle
levanten aksanıyla yarenlik eden...

ama aklın cehenneminde
bir tatlı kaçıklık mevsimi olabildi ancak.
bir damla çakır keyif ebediyet ki,
aklını devşirip Tanrıya geri dönmesi,
bu gidişle, yüzyılları bulacak;
yüzyılları bulacak zira, seksenini aştı,
ilk gençliğinin heyheyleti daha
yeni başlamış gibi!

bütün şiir yataklarını tüketti diyorsunuz,
bir de bakıyorsunuz, bir tüy üflüyor avucundan,
alın size bir yabani ördek sürüsü!
sizin kıyınızdan havalanmasını,
sizin göğünüzde uçmasını bilmeyen hüznü
takıp peşine
süzüle süzüle gerçekliğin öteki yüzüne inen
bir yabani sözcük sürüsü!

yine de yaban ördekleri çekip gittikten,
yer ufalanıp, gök dürüldükten sonra,
sorsanız, biz Halikarnassoslu,
Pasinli, Kaldeli çobanlara,
nedir, akıllarımızda kalan?
deriz ki: bir 'Galile Denizi', bir de,

bilincin sırtında
devesinin sırtındaymış gibi uyuklayan
ve uykusunda soneler, baladlar mırıldanan
yaşlı bir bedevi prensi,
bir şiir arşidükü!
peki, ya arkasındaki katırların yükü?
katırların yükü: kum!
kum akışında söz,
kum akışında recez!

akıldışından fezeyan edip Boğaziçi'ne,
oradan bahr-i şiir'e akan
Bizans ve İslam!
Levni'nin düşlerinden kelâma karışan
kuşlar, balıklar,
spermler, ceninler, fikirler, vehimler,
çöl nymphileri...

ve İstanbul bir gemi bu sahrada;
dümende, ölümü gül gibi koklayan ihsaslarımız;
geminin karnında da ezoterik
zifaf odaları, bilinçaltımızın...

seksen altı yaşında adam, azizim,
aklı on karış havada hâlâ;
o kadar ki, ilk karşılaşmanızda onunla,
edebiyatımızın köle pazarlarından
Arthur Rimbaud geçiyor hissine kapılırsınız,

tahta bacağı, yanık derisi, delik deşik imgelemi,
kısa pantolonu ve trampetiyle,
Yemen'den mi, Zengibar'dan mı, evine dönen,
dönerken de yolunu şaşırp,
Pera'nın mı, İlhan Berk'in mi,
arka sokaklarında
yolunu yitiren
seksen altı yaşında bir Arthur Rimbaud!

delik ceplerinden kaldırımlara
kimine göre altın, kimine göre şiir
tozu ekıyor,
kimine göre kum,
kimine göre talaş...

atlara arpa, kuşlara darı!
ve dişleri takma, mideleri karhalı hayranlarına
sözün terkisinde,
çuval çuval keçi boynuzu!

22 Eylül 2003

ŞAİR & ANARŞİZM

- “son insanoğlu da çıkmadan cehennemden,
adımını atmayacaksın cennetten içeri, öyle mi?
peki, onca zaman ne yaparsın arafta,
neyle geçinir, nasıl baş edersin
ebediyetle?”

- “ne mi yaparım, nasıl mı geçinirim?
su satarım, cehennemin kapısında,
yara bandı satarım, makyaj gereçleri
satarım, korsan kitaplar satarım,
korsan ‘cd’ler vesaire.

işi ilerletince de, çeteyi toplar
adam kaçıırım cennete, cehennemden.
ve Olimpos’un eteğinde,
kenar mahallelerinde cennetin
devletsiz bir krallık kurarım,
yoksullar ve şairler için.

17 Eylül 2009

DELİ & DAHİ

Leh & İtalyan kıırması Wilhelm de Kostrowitsky,
Belçika'nın sayfiye şehri Stavelot'da,
annesiyle birlikte, kaldıkları otelden,
hesabını annesine yıkıp, ayrıldı
ve soluğu Paris'e giden gece treninde aldı.
tren biletini üç gün önce yarı fiyatına
bir yankesiciye sipariş etmişti.

çocukluğundan beri kendisinde görülen
normal dışı davranışları hiçbir hekim
bilinen hiçbir hastalık tablosuna
sokmayı başaramamıştı.
bütünöyle kendine özgü bir deliydi o
ya da büyük bir ihtimalle
yerini bulmamış bir dahi...

Stavelot'yla Paris arasında, trende,
bu dünyanın en kül yutmaz şehrine
nasıl bir numara çekeceğini düşünürken,
kafasındaki çatlakları, ruhundaki sökükleri,
ve özellikle de, cebindeki delikleri
bir şairde görülmesi mutat tuhaflıklar olarak
dünyaya yutturabileceğini keşfetti

ve Saint-Lazare İstasyonu'nda, Paris'in,
'*Şair Guillaume Apollinaire*' olarak trenden indi.
on altı yıllık Paris hayatı boyunca,
plan dışı tek vukuatı, ünlü Mona Lisa tablosunu
yürüttüğü şüphesiyle bir hafta gözaltında tutulması oldu.
ama sonunda, onu çalmadığı, haspanın kendi gönlüyle
şairin koynuna girdiği anlaşılnca, bırakıldı.

birinci dünya savaşında ağır yaralandı,
ama heroizme ve patriotizme inat, gripten öldü.
ölümünden tam doksan bir yıl sonra, bugün,
'*Yoksulların Ve Şairlerin Kitabı*'na girmek için,
elinde sihirbaz bastonu, gözünde monoklu
ve kimsenin şair olduğundan şüphesi kalmasın diye,
koynu koltuğu güvercin dolu,

on paraya yoksullara sattığı kahpe dünyaya,
bu, şairleri öldürüp öldürüp diriltten,
ama yine de bakışına, dudak büküşüne,
salınışına dayanılmaz olan fattan dünyaya,
hem de kısa olmasın diye ikinci ömrü,
kurutarak şiirin gençlik pınarlarını,
Paris'e ilk kez geldiği yaşta, geri döndü.

4 Mayıs 2009

ISIDORE LUCIEN DUCASSE (1846-1870)

toplam yirmi dört yıl,
yedi ay, yirmi gün,
on bir saat yaşamış.
ve bir otel odasında
intihar etmiş.

bu ölme becerisi, muhtemelen,
kalıtımsal bir özellikmiş.
çünkü, zavallı annesi de,
o daha yirmi iki aylıkken,
başarıyla kıymış kendi canına.

öldüğü gün yalnızca iki görgü tanığı
çıkabilmiş koskoca Fransa'da,
Isidore Lucien Ducasse
adını taşıyan birini
sağlığında gördüğünü söyleyen

'Maldoror'un Şarkıları',
yahut 'Aurore du Mal',
yahut 'Onaylanmış Bilginin
İntiharı', diye anılmayı hak eden
şiirimsi metinler karalamış.

bu notlara bakılacak olursa,
aklı, ss köpeği gibi
tasmasından tutup, bütün bir ömür,
ruhun kenar mahallelerinde
sokak sokak gezdirmiş.

sonra bir gün köpeğini kaybetmiş;
o gün akşama kadar aramadığı sokak,
bakmadığı delik kalmamış,
akşam yorgun argın otele döndüğünde,
“bir de kafamın içine baksam, yahu!

bir de kafamın içine baksam,
bir de kafamın içine, yahu!” demiş
ve tutmuş şakağında
şiiri gibi akıl dışı, trajik
bir delik aıvermiş.

7 Ekim 2009

ŞAIR COCTEAU: BÜTÜNÜ ARATMAYAN DETAYLAR

bir antolojide verilen bilgiye göre,
Jean Cocteau, bin dokuz yüz altmış üç
yılının on bir ekim günü
telefonda öğrenmiş
Edith Piaf'ın öldüğünü

ve birkaç saat sonra, evinde,
kendisi de koparmış,
- kitapta, gereğinden uzun ve sıkıcı
bulduğu biçiminde yorumlanan – bağını,
bu düz ve yavan dünyayla.

oysa, ünlü sanatçının, bu trajik girişimle
çözmeye çalıştığı sadece
basit bir zamanlama sorunuydu belki de;
yahut 'Jean Cocteau' isimli sıkıcı şiirine
etkileyici bir final bulma sorunu...

11 Haziran 2008

TURGANYEV'LE 'SON AKŞAM YEMEĞİ'

“Kendini beğenmiş alçağın teki,
Diye geçiriyor içinden,
Son romanında çizeceği
Ana karakter için, Turganyev,
Kimseye inanmıyor,
Kimseyi sevmiyor,
Kendini bile...
Onun bahtsızlığı da bu, diyor.

Yaşlanmış... Kendisi yok aslında,
Gölgesi dolaşüyor, kibar çevrelerde;
Bir keder ve kötümserlik peygamberi...
Sunduğu içki ne kadar iyi damıtılmış,
Ne kadar keskin ve baş döndürücü
Olursa olsun, o konuşurken
Çiçeklere boğulmuş, aşırı bakımlı
Mezarlık kokusu
Geliyor insanın burnuna.

Bir vakitler onda mahza zekâ,
Ölçülü zarafet, ince mizah
Ve orijinalite olan şeyler,
Şimdi nasıl zorlama,
Kaba, gülünç ve efemine...”

Bunları söylüyor yaşlı romancı
Ve sözünün ortasında,
Kendisine açıkça benzetilmesin diye
Böyle karaladıkça karaladığı
Nihilizmin ihtiyar İsa'sı olmakta ısrar eden
Bu zavallı kahramanı için
Kendini tutamayıp
Sessiz sessiz ağlamaya başlıyor.

1 Temmuz 2008

ŞAİR LE CORBUSIER: MEKÂNIN İNTİKAMI

yeni insan, yeni kent, yeni sanat...
ve ‘Hakikat’ın zamâne yol giysileri,
baskılı tişörtleri,
blucin etekleri,
adidas marka çizmeleri...

eteği yerde, kakülü gökte,
yüzünün yarısı bugünde
yarısı dününde,
bir gözü Atlantik’te,
bir gözü Çin’de.

çıldırın sokakların dili;
boğa gibi eşinen,
vals yapan, arya çeken
aşkın kurtçukların dili,
yüzeyin dili, mekânın dili;

varlığın ayaklarının altından kayan,
zamanın ayaklarının altından kayan,
havada parabol, heliksler çizen
otoyolların, viyadüklerin dili,
mesafelerin dili...

kent, yitirdiğin bellek mi,
kendi yıkıntın mı senin,
üçgenlerin, dörtgenlerin, çokgenlerin altında
gizlemeye çalıştığın
kutsalın ölüsü mü, yoksa?

sanal böceklerle dolu dev kovanlar,
bilginin ve zekanın geri dönüşüm aygıtları;
insanın içinden geçmeyen yolların,
Tanrıda nihayet bulmayan yolların
cehennem için tasarlanan düşlerin dili:

- bayağı olanı mitleştirmeden
kutsal olan, ifade edilemez.
bana korkularınızı verin
size bir cennet, bir de cehennem kurayım,
bir yeryüzü krallığı, bir gökyüzü krallığı!

épouser la foule!, épouser la foule!*
disparaître dans la foule!
iz bırakmadan geçip gidenin kozmolojisi,
akıp gidenin kozmolojisi;
yeni din, yeni tanrı, yeni insan!

* Baudelaire.

‘dizüstü’ minik dergâhlarında cinlerin beyni
ve meleklerin sinir uçları mıcıkılarak alçaltılabilen,
yükseltilebilen, çoğaltılabilen, çoğaltılabilen,
sonsuz kadar çoğaltılabilen ‘şiir ve hakikat’
dalgaları üzerinde ‘sörf’ yapan zamâne dervişleri...

ve sen şair, eteğinin rüzgârına yetişmek
ve şarkılarını fısıldamak için
kulağına bin yüzlü ‘Kusursuz’un,
artık ayağına demir çarıklar giymen,
eline demir âsâ alman kâr etmez!

tabanlarına ısıtılı çelik rulmanlar
geçirmenin de modası geçti.
koltuk altlarına kanatlar,
aklına, diline ya da yüreğine pervaneler
taktırma fikri ise artık çok eski!

kafanı peyk gibi göğsü savurman,
yüreğini de bir çanak gibi ona çevirip
yönünü an be an değiştirebilmen
ve hafızana, bilmem kaç bin megabayt
gücünde ‘hırdavat’* ilave etmen gerekli.

* Sözcüğün İngilizcesi: ‘Hardware’.

ve sen, “Tanrı öldü!” diyorsun,
peki, ya melekler, bay Zerdüşt?
melekler kime kaldı, şeytana mı,
yahut dükkânlarını kapayan
ve evine kapanan şairlere mi?

yüz yıldır kimsenin sormadığı soru bu!

10 Mayıs 2007

BİR GOGOL KAHRAMANI

Bütün iyi, güzel ve ulu şeyleri, yoksa,
Bizim zekâmız, bizim ellerimiz,
 bizim deneyimlerimizle,
Yaratmada Tanrıya yetişmek için,
 Şeytan mı esinliyor bize?

Önce O'na yetişmek,
Sonra da - yine bizim elimizle -
O'nu geçmek için mi
 yapıyor bunu, peki?

Düşüşünde incelmek, derinleşmek,
Böylece, ebedileşmek isteyen
 akılsız akıl, akılsız şeytan seni!

Tanrım aklımı koru!
Tanrım aklımı koru!
Tanrım, aklımı durdur!
 Tanrım, bağışla beni!

14 Mayıs 2007

CEHENNEMDEN YÜKSELEN NEŞİDELER

DANTE ALIGHIERI'NİN ATEŞTEN ÇIKARILIŞI

Hepimiz oradaydık ve susuyorduk. Zebaniler
Demir bir kafesin içinde, derisi, kasları, eklemeleri,
İç organları yanıp gitmiş, kemikleri kararmış
o zavallı adamı da getirdiler.

“Söyleyin o da gelsin!” diye bağıırıyordu adam,
Gelirken ruhumu da getirsin! Benden sonra binlerce yıl
Aranızda dolaşan, o bin bir yüzlü sûretim,
dokuz canlı ikizim, dokuz tuğlu şöhretim!

Gelsin, o kurtların, güvelerin çobanı,
Aynaların arkası, uykuların anası ve ebesi ölümlerin!
Ve altın on yılları, gümüş yüzyılları, bronz binyılları
sayarak teslim aldı benden, sayarak teslim etsin!”

Hepimiz oradaydık ve susuyorduk. Derken,
Ateş kapısını örten, kavruk fil derisinden yapılmış
Devasa perdelerde, önce hafif bir dalgalanma
sonra küçük bir aralanma görüldü.

Ve küçük bir kedi hayaleti süzüldü aralıktan,
Kemiklerine kadar yanıp kararmış bir kedi iskeleti...
Silkinip savurarak üstünden, külleri, dumanları, kıvılcımları,
bakındı sahnede tek tek oyunculara,

Sonra dönüp seyircilere ince ürkek bir sesle:
“Fazla yaklaştığım için ben, diye başladı okumaya,
Yanan şakaklarım, eriyen beynim, pişen kantolarımla ben,
dehâyla sınanmış bir şairin ruhuyum.

Orada, yeryüzünde, aranızda, güzel, ince sözlerin
Kaplan postuyla dolaştım, binlerce yıl, bağışlayın;
Ama soyundum, parıltılı tüylerimi döktüm içerde;
şimdi sessiz sözsüz şiirin ve cennetin yolunu arıyorum.”

Bütün şairler oradaydık ve susuyorduk.
Yolunu kaybeden ruhsa, sıçrayıp, kafesteki iskeletin
Göğsünden içeri girmeden önce, seyircilere döndü
ve şeytana sır verir gibi alçaltarak sesini:

“Çünkü ben, çünkü ben, diye ekledi:
O gün son dizeyi yazarken L’inferno’da,
Ebediyen vartayı atlatmış sanıyordum kendimi;
yitik kuzularını bulmuş, bir araya getirmiş

Ve geçirmiş sanıyordum, benlik makulesini
Aklın öteki yakasına! Ama ne yanılgı, dostlarım, ne yanılgı!
Bu zanla avuturken kendimi, akli, has bahçenin duvarı,
şiiri de arka kapısı sanıyordum, cennetin.”

Aralık 1990

ŞAİR NERON: SANATÇININ BİR TIRAN OLARAK PORTRESİ

Merak uyandırmak isteyenler,
annem Agripina'yı öldürdüğüm günden
başlatırlar hikâyemi.
Oysa o yalnızca bir sonuçtu.

Kimse, annemi öldürürken, onu anlamsız,
uyumsuz ve kuralsız bir oyunun dışında,
ölülerin, tanrılarının
ve büyümeden yaşlanmış çocukların katında,
kısacası, yükümsüz seyirciler arasında
tutmak istediğimi anlayamadı.

Ta çocukluk yıllarımdan başlayarak,
sanatçı doğduğuma inanagelmişimdir.
Şiirde, müzikte, oyunculukta,
özellikle ötücü kuşları, süs hayvanlarını
ve onlarla garip benzerlikleri olan
Romalı soyluları yansılama sanatında
yeteneğimin erken belirtileri, her ne kadar
kuzenlerim arasında alay konusu
olmuş olsa da,
hiçbir zaman, büyük sanatçılarla,
cehennemde olsun, aynı locada,
aynı orunda ağırlanacağımdan
kuşku duymamışım.

Çocukken sarayda yaşadığım,
tanık olduğum trajediler,
bir eski çağ tanrısının çürüyen imgeleminde,
kurtlar, böcekler arasında geçiyora benzeyen
hayat denen o maskaralığa
ancak bir oyun olarak katlanılabileceğini
öğretmişti bana;

Daha on beşine varmadan, insanların
yüzlerinde ve kalplerinde
görmediği kötülük kalmamış
bir çocuğun gözlemleri,
tanrılarının doğaçlama zevkini
ve bitimli hayatlar üzerinde
oyunlar kurma fantezisini
tattırmışlardı bana.

Ama yine de tahta oturduğum gün
bilmiyordum, başlangıçta aç kurtlar gibi,
sürüyü bırakıp da çobanın elinden değneğini,
yazgının elinden kalemmini kapacak kadar
iştahlı gözüken hayal gücümün,
bir gün gelip - hem de onca incelmelerden,
ustalaşmalardan sonra -
oyunların sahnelene sahnelene
artık tat vermez olduğu yere dayanacağını.

O yer ki, can sıkıntısından kudurmamak için
ne sanat, ne dehâ kâr ediyordu,
ne şöhret, ne uyku, ne de esrime!
Deliliğe sığınırken zavallı aklın
kan köpüren azgın dalgaları üstünde
parça parça çalınmış çocukluğu ararken
ne tanrı dayanıyordu çekilenlere,
ne töre, ne stoacı mütefekkiire...

Forsada bıçare içgüdülerimizin
ahlayıp inleyerek kürek çektiği
köhne bir sefineyle seyrediyorduk
karanlık diplerine doğru insan ruhunun.

Öyle dilsiz ve deliksizdi
ve öyle umursamaz bir meçhulü
gözlerden gizliyordu ki karanlık,
ne belagat düşkünü filozofların karmakarışık
sözlerinde ara sıra çakan kıvılcımlar,
ne meczup kâhinlerin yaktığı cılız meşaleler,
ne de doğulu yalvaçların, müneccimlerin
yarısını güvercin kuğurdamasıyla,
yarısını baykuş vahlamasıyla verdikleri,
yarısı müjdelerle, yarısı korkularla dolu haberler
bize kendi sefil burnumuzun ucundan,
kendi çöplüğümüzün çamurundan,
kendi hiçliğimizin ekildiği görkemli
kemik tarlalarından ötesini
göstermeye yetiyordu.

Ta ki, bir gece sarhoş beynimde,
uçucu hazlar, şeytani haz tasarımları
ve onları keçe tabanlarıyla kovalayıp
tombul pençeleriyle boğan
can sıkıntısı bulutları arasında
o dahiyane düşünce çakıncaya kadar:

Malta kanyağıyla dolu altın kupayı
öfkemin ateşiyle tutuşturarak
en gencine uzatmıştım gözdelerimin...
Baktıkça bana aynaların hışmını hatırlatan
o genç ve biçimli yüzü
mavi alevleriyle yalayarak,
kızgın küllerin içine bırakılan
bir somun yufkasına çevirsin istiyordum
ruhumdaki cehennemin ağzına
dönüşen o altın sağrak.

Ateş dolu kupayı yaklaştırdıkça yüzüne,
kurbanın önce şaşkınlıkla parıldayan
sonra dehşetle açılan gözlerinde,
gözlerinin içinde,
kim derdi ki, gençliğin bütün o safiyet,
masumiyet iklimlerine
götürecek çimenli çiçekli patikalar yerine,
günahkâr ayaklar altında çiğnene çiğnene
kelleşmiş fuhuş yolları çıkacak önüne,
kağşamış bir köle ruhunun.

Perde perde açılan şaşkınlık,
sonra korku, sonra acz
sonra yaltaklanma, sonra riyakârca niyaz;
sonra biraz daha biraz daha biraz
derinlerde, dibinde hünsa bakışlarının,
çizgisi çizgisine hepsi
benim ruhumdakilerin benzeri
kanmaz susuzluklar, yırtıcı şehvetler,
irinli düş kırıklıkları;
çıyanlar, akrepler, yılanlar...
Hepsi benim kendi tınaklarımla
yüzlerini yırttığım
kızıl başlı neronlar,
sarı başlı neronlar...

Ve onların da gözbebeklerinden içerde,
ruhun bu ışıksız, akılsız derinliklerinde,
Karaormanlı bir barbar,
bir Cermen köylüsü
Seneca'nın tumturaklı epigramlarını anlamakta
ne kadar körse, işte o kadar körcesine,
üstelik bilgiye de, körlüğe de lanet ederek,
yeryüzüne çıkan kahrolası yolu ararken,
ben Neron, Roma'nın ve yeryüzünün efendisi,
birden çakıverdi zihnimde o an,
hazdan başımı döndüren,
gözlerimi yaşartan
'büyük proje':

Akıl alacakaranlığında gördüğüm, bildiğim,
elimle dokunduğum her şeyi,
bütün içindekilerle birlikte bu köhne sefineyi,
tozlu sahneyi:
Roma'yı, dünyayı tutuşturmak...
ve onun ışığında bakmak,
hangi bilinmezin karnındayız
ve nereye rotamız?

ve bir gecelik olsun, bu şehrayinde
iliklerime kadar var olmak,
gördüklerimle!

1998

KÖTÜ'NÜN ERDEMİ

Çok can yaktım,
Yeryüzünde acıyı
Ve kötülüğü çoğalttım;
İnsanı insanlığından ettim,
Ahlakı ve erdemi
Kendinden utandırdım;

Ama, bütün bunları yaparken,
Hem bir aktör, bir sanatçı,
Hem de insanlığın suç ortağı olarak
Rolümü iyi değil, çok iyi oynadım,
Bir melek kadar kusursuz,
İhtişamlı...

3 Haziran 2008

'FİLOZOF'

Kükreyen bir buzula benzetebilir,
çıkıp şairin biri,
aslında yaralı bir porsuğun
onur kırıklığı ve incelmış kibriyle
Tanrıya sitemini
aklın kovuğunda
mırıldanan Nietzsche'yi.

Kendinizi onun eline bırakırsanız,
Bavyeralı bir köylüye,
nihilist bir keşişe, bir ermişe
yahut, fark etmez,
Makedonyalı İskender'e
dönüştürebilir sizi.

Ve dostça, ama yine de krallara özgü
bir teklifsizlikle
omzunuza dokunur ve
felsefeyi bir Cermen baltası gibi
tutuşturur elinize.

Sonra da, çürümüş iştihalarla
guruldayan kamını, uygarlığın,
deşmenizi buyurur size.

'Kilise'ye sorarsanız,
cenneti yakmaya niyetli bu ateşli zekâyı,
kölece erdemlerle iğdiş edilmemiş
bir insan-tanrı
doğurması beklenen aklın
sürekli düşük yapması
zıvanadan çıkardı.
Ve şaman-şairimiz de onu,
o daracık ve utangaç rahmi,
Tanrıya mezar yapmaya kalktı.

Ama Freud'a sorarsanız,
yüreğiniz kaldırırsa bunu,
örtüyü kaldırın ve bakın,
maktulün yüzünde
öfkenin kamçı izleriyle
tanınmaz hale gelmiş
babanın yüzünü göreceksiniz,
baba katilinin kendi yüzüyle
sarmalanmış olarak,
yin ve yang biçiminde.

Yine de, kırk beş yıl zirvelerde,
dondurucu soğuğunda, düşüncenin,
bir inkâr siklonu halinde
esip gürleyen mücrim filozofumuzun,
onca afradan tafradan sonra,
bir ikindi üzeri,
Torino'da, bir sokak ortasında
insanlığın kırbaçladığı
bir sütçü beygirinin
boynuna sarılıp ağlayan,
şu, her muhibbinin
kendine sakladığı,
Mesih yüzü var bir de.

Güz 2005

SARAYDAN KAÇAN ŞAİR

Sokmak için bekanın daracık kapısından,
Gencecik ruhların, zihinlerin güzelim
Dallarını budayan sen ey şöret,
Erken ölümlerin sen sefil ıskatçısı!

‘Tanrının kulu ve çömezi’ yerine
Bir takım küçük adlar, unvanlar,
Yıldızlı nitelikler yazılı
Senin kapının sövesine.

Ve sen dikilmişsin o kapının önünde
İçeri çağırıyorsun beni,
Süslerin, maskelerin, tılsımlı kisvelerin
Bedenlere önce tıpa tıp oturduğu,

Sonra içten içe onları kemirip yok ettiği
O tiyatro çadırına gireyim ve böylece,
Dünyayı yüreğin çevresinde bir kabuk
Gibi delip çıkmadan, sahte bir cihangir olayım diye...

Tozumla, toprağımla, bense
Yalnızca kapının önünden geçiyorum senin
Ve tuttuğun dev aynasında bir an
Durup kendime bakıyorum:

Bütün şairler gibi ben de
Tutup ortadan ikiye ayırmışım kendimi;
Bir yanım, aklımı yeğleyip yüreğime,
İçeri girmek istiyor. Ötekiyse,

Önce dil döküp yalvarıyor,
Kaygıyla anlatmak istiyor ikizine:
Ölmeden mezara ‘girmek’ için değil,
‘Çıkmak’ için geldiğini, yeryüzüne.

Sonra, sözün kâr etmediğini görünce,
Bir hasım gibi, perçeminden tutuyor
Ve hançerle tehdit ediyor onu:
“Girme ahbap, sakın gireyim deme!”

“Ve sen şöhret!” diye dönüp gürlüyor gölgesine,
“Ya yıkıl, mezarımın başında bekle beni,
Ya da topla pılını pırtını, tiyatro çadırını,
Bir konak arkamdan takip et kaderini!

Ki, seninle birlikte köslerin, davulların
Baştan çıkaran sesi,
Alkışlar, naralar, çığırışmaları halkın
Gelse de kulağıma,

Tanrının sesini, yüreğimin ritmini
Örtmeyecek kadar uzaktan,
Batık şehirlerin, gömülmüş benliklerin
İniltisi olarak ulaşsın kulağıma!”

1996

ENDÜLÜSLÜ 'SARAY ŞAİRİ'

Ömrünce iyi şeyler giyindin, dostum,
Yünlüler, ipekliler,
Timsah derisinden çizmeler,
İnsan derisinden maskeler...

Giyinip kuşananın sen olduğunu sandın, öyle değil mi?
Fena yanıldın, dostum, fena yanıldın!
Bak, onlar seni giydiler kuşandılar, gerçekte,
Bak, onlar seni eskittiler.

Ömrünce iyi şeyler yedin içtin, öyle değil mi?
Latin mutfağından mezeler,
Frenk mahzeninden içkiler,
Has meyveler, has çerezler...

Saçıp savurdun ömür boyu
Tanrının sofrasını
Nefsinin kedilerine, köpeklerine
Ve onların postlarındaki pirelere.

Ve sen olduğunu sandın, yiyip içenin, öyle değil mi?
Fena yanıldın, dostum, fena yanıldın!
Bak, onlar seni yediler içtiler, gerçekte,
Bak, onlar seni yediler bitirdiler...

Haziran 2005

TİTAN YA DA GÜÇ İSTEMİ OLARAK ŞİİR

önce gözlerini ver bana, sonra her şeyini, ey okur!
senin gözlerinle dolaşmak istiyorum bugün
senin krallığına kattığım şehirleri
ve onları kurarken geçip giden gençliği,
yıkılan hayalleri, küllenmiş rüyaları,
krematoryuma dönüşen soylu şair ruhunu...
ve oradan yükselen çığlıkları
senin kulaklarınla
dinlemek istiyorum bugün.

sözü kutsuyorum ve senin göz oyuklarından
izlemek istiyorum, onun, kendisini aşarken
kendi meleklerini de
şeytanlarını da küle çeviren,
yıkarak var eden kuşatmalarını,
çıkarmalarını bir bir...

sözü kutsuyorum ve onun mülkiyet hakkını,
yaratma ve yok etme erkini insan ruhunda;
bahsettiği sarhoşluğu da, çılgınlığı da...
aklın duvarlarını, örfün kalelerini
yerle bir eden kanlı devrimlerini, sözün...

yeri göğün, göğü de yerin
renklerine boyayan
şii hortumlarını,
şii şimşeklerini,
şii bulutlarını...

meneviş rengini, vişne çürüğünü
sarıнын, pembenin bütün tonlarını
morötesini, kızlötesini,
ten ötesini, ruh ötesini, kalp ötesini
kozmik harikalarını muhayyilenin...
o dur durak bilmeyen
mucizevi görüm patlamalarını,
duyum patlamalarını...

gücü kutsuyorum, sözün gücünü...
ve onun kralların yüzüne püskürttüğü,
bilginlerin ve kahinlerin yüzüne püskürttüğü,
yargıçların, cellatların, mezar kazıcıların
yüzlerine ve ruhlarına püskürttüğü
inanılmaz güzellikteki is ve kurumu,
kül ve sözcük serpintisini,
çığlık serpintisini
senin gözlerinle seyretmek istiyorum bugün,
isimsiz, çehresiz okuyucu.

tiranların, sezarların burun kemiklerini
ve vicdanlarını tatlı tatlı sızlatan,
başlarını tatlı tatlı döndüren
soylu insan eti kokusunu,
beyin yanığı, yürek yanığı kokusunu,
kağıt ve mürekkep kokusunu
doyuncaya kadar
senin ciğerlerinle
solumak istiyorum bugün!

önce gözlerini ver bana, sonra her şeyini, ey okur,
başını eğ, başını eğ ve gir krallığıma!
ve orada, yeraltında, cehennemden yükselen
rengarenk dumanlar arasında,
karanlıkta klik-klak, klik-klak, klik-klak
sesleri çıkararak
ürettiği yankılarla yolunu bulan
kör yarasaların yaptığı gibi,
evinin yolunu ara,
kalbinin yolunu ara!

6 Haziran 2007

ŞAIR 'BUGÜN'DEN GEÇİYOR. EBEDİ YOKSUNLUK ZAMANINDAN

Şairimiz araya araya cehennemde de
Buldu meyhaneyi ve süzöldü içeri,
Hınca hınç dolup taşan meyhanede
Masalarda ya da peykelerde
Kendilerini, acılarla demlenen
bir hedonizme kaptırıp
Şehvetle birbirinin etini yiyen, kanını içen
Ve yerken içerken de, yenilir içilirken de
Aynı taşkın hazzı alıyor gözöken
Mücrim ruhların gözünden
Kendini saklayarak sokuldu izbe bara.

Öst öste üç kadeh kanyak yuvarladı,
Kalkıp giderken de barmene kısık sesle,
Şiirin şarabı, meyhaneyi
Ve meyhaneciyi sevdiği gibi,
Meyhanecinin de şiiri
Sevip sevmediğini sordu.

Birine Tanrıya inanıp inanmadığı
Yahut cennetin yolunu
Bilip bilmediği sorulurkenki gibi
Biraz utana sıkıla sorulan bir soruydu bu.

Ve sorunun sahibi daha sorarken bunu,
Sorduğuna pişmanlık duymuş olacak ki
Cevabı beklemeden
Dumanlar arasında kaybolup gitti.

Oysa bekleseydi, barmenin, en azından
Sorulan soru kadar basma kalıp olmayan,
Ve biraz fiyakalı üslubuyla da
şiiri aratmayan
Kinayeli bir cevabı olacaktı ona:

“şiir mi dediniz, bayım?
Ah evet, tabii, tabii, şu yersiz yurtsuz,
şu yoksul, ebedi yolcu...”

Dediğine göre barmenin,
Tanımasına herkes tanıyordu burada o fukarayı;
Ama işte, bu gökten inmiş prens,
Bu, önce elden ayaktan,
Sonra da gözden düşen soylu,
Son zamanlarda ne bir kadeh ucuz şarap,
Ne de üç beş kuruş sadaka
Dilenmek için olsun,
Uğramamıştı semtine meyhanenin;
şimdi olduğu gibi hani, bir soran olmasaydı
büsbütün unutulup gidecekti zavallı.

12 Mayıs 2008

BİZANSLI ŞAİRLER

LATİN ŞAIRİ

her çıkışıyla, iri, sivri fikirlere hevesli
hayta gençlerimizi peşine takmayı iyi beceren
ve şöhreti Bizantion'un
kenar mahallerine kadar yayılan
şu Latin şairini niçin bir türlü sevemedim,
bunu düşündüm, düşündüm ve çözdüm bugün,
çözdüm ve rahatladım:

bir kere, dur durak bilmeksizin
kendi tüylerini yalayıp parlatırken
arada, kuruyan boğazını, bazen felsefenin,
bazen de tanrıbilimin suyunun suyuyla
ıslatmayı marifet sanan,
laf ebesi bir hindiydi, bu adam,
değildi, kesinlikle, öyle anka, albatros falan!

ya da güvercinleri dama toplamak için
güvercin gibi kuğurdamasını bilen
bir kargaydı, en fazla...
çoban karga olunca, kaçınılmaz olarak,
çoğu, kendine güvercin süsü veren
kargalar ve kuzgunlar olacaktı
dama toplananlar da.

onu sevdiğini sanan yahut seviyor gibi yapan,
horoz dövüşünde onun tarafını tutan
ve yazılarında sudan gerekçeler, aptalca göndermelerle
onun kuyruğunu yalayan
boy boy kalem efendilerine gelince,
onlar da gerçekte günahları kadar bile
seviyor olamazlardı onu.

olsa olsa, bu zevk ve namus fukaraları
ya onun şöhretinden kendi yüzlerine vuracak
mevsimlik ısıltının peşindeydiler
ya da ağzından, yaşlı, pörsük Bizans'ın,
hayızdan nifazdan kesilmiş rahim suları gibi
köpüklü, sülfürlü kazıntılar boşalan
bu düzmece yalvacın şerrinden korkuyorlardı.

ya da, daha akıllıları,
piyasayı allak bullak edecek olan,
yoksulunki gibi, zamanın diplerinden
çağların ötesine seslenen soylu bir avazeyi
duyulmaz kılmak için,
bir tulumlu zurna, bir kaynana zırlıtısı
olarak kullanmak istiyorlardı onu.

bütün bunları bugün oturup ince ince düşündüm
ve içimi zaman zaman kemiren muammayı
- yumurtalarına dadanan hırsızın
olimposlu bir tanrı değil*, şükür,
yalnızca bir dağ faresi olduğu sonucuna ulaşan
bilge bir kartal gibi - çözdüm,
çözdüm ve rahatladım, bugün.

23 Ağustos 2006

- * Bilinen kaymakların hiç birinde sözü geçmese de, eminim ki, Yunan mitolojisinde, öteki tanrılardan daha yükseklerde süzülebilme, aşağıda olup bitenleri bir kartalın keskin gözleriyle izleyebilme ve gerektiğinde ölümlülerin tepesine bir kartal gibi amansızca inebilme hünerini kazanmak için, bu şiirdeki göndermenin düşündürttüğü gibi, bir kartalın yumurtalarına dadanan, onlarla yetilerini pekiştirebileceğini düşünen ve ana kartalın şikâyeti üzerine, Zeus tarafından geçici bir süre için dağ faresi biçimine sokularak cezalandırılan küçük bir tanrıya ilişkin, benzer bir söylence mutlaka vardır.

DARBEÇİ ŞAİR

Gözlerini oymak için başına toplanan
Darbeci ekâbir arasında
Saray şairi Psellos'u da görünce,
Yetmişlik imparator,
Dönüp bu kırk yıllık dostuna,
Acı bir tebessümle:

“Kaderin cilvesine bak, dostum, dedi,
Kaderin cilvesine bak ki,
Kırk yıl önce sevgi, dostluk
Ve sadakat üzerine
Okuduğun bilgece şiirlerle
Gözlerimi açmıştın;
Şimdi bütün bunları katlederken kirlenen
Şu kanlı ellerinle
Gözlerimi dağılayacaksın!”

8 Mart 2004

YAŞLI ŞAİRDEN BİR BAŞKA ŞAİRE

Değerli R.,

*Senin 'Özgürlük Şarkıları' nı
ben de çok sevdim, çok duygulandım.
Ve okurken, ben de senin gibi,
bir an kendimi o meydana
coşkulu kalabalığın içinde görür gibi oldum;*

*ama sesi, söylenen şarkılara yetmediği için,
gözyaşlarına boğulan
senden daha yaşlı bir katılımcı olarak...*

*Yani, ölüme, "tamam, gidebiliriz, yoldaş,
şimdi gidebiliriz!" işaretini
eve bırakamayacak kadar yaşlı...*

*'Yoksullar İçin Bilmem Kaçınıcı Tez' başlıklı şiirleri
'Sözcükler' dergisine elbette önerebilirsin.
Bu dergideki kişilerden T.F. ile kötü bir hatıram var,
sana bahsetmiştim. Ama Ş.A. 'in de
dergiyle ilgilendiğini öğrenmem beni rahatlattı,
hatta heyecanlandırdı. Çünkü bu güzide şairi
- sonraları pek izlediğimi söyleyemem, ama -
daha genç yaşlarımda okuduğum
'Kraliçe Victoria' nın Düşü' isimli şiirinden tanırım.*

(Şiirin ismini yanlış hatırlamıyorumdur, umarım)
Binlerce şiir arasından sıyrılıp,
hatırda kalacak cinsten bir şiirdi.
Binlerce film arasında, mesela,
Jacques Tati'nin 'Mon Oncle' filmi gibi...

Sana bu postanın terkinde 8 şiir gönderiyorum.
Toplam 12 sayfa.
Ayıp olmasın diye okumak zorunda kalana kişiye
Allah kolaylık versin.

Şiirlerden yedisi, 'Yoksullar İçin Tezler' kitabının,
sayısını tutmaktan şimdilik vazgeçtiğim,
yalnız sana kolaylık olsun diye
geçici numaralar verdiğim, tezlerinden yedisi.
Dosyanın başına koydum şiirse,
28 Şubat sürecinde yazılan
ve 'Defter' dergisinde yayınlanan
'Harranlı Münecim'.
Bunu sen okuyasın diye özellikle gönderiyorum.
Çünkü bu şiir benim şiir platomda,
siyasi temaları sularında toplayarak
akmaya koyulan bozbulanık ırmağın
doğduğu kaynağa işaret etmesi bakımından
önemli olabilir.

*Amma uzamış yazdıklarım! Yazarken de bu meret
(sigara) ağzımdan hiç eksik olmuyor.
Bazen de kendimi o kadar kaptırıyorum ki,
sakalım da, yazdıklarımla beraber uzayıp gitmiş
oluyor.
(Bu espriyi birine daha yapmıştım galiba.
Yaşlılık işte, insan kime ne dediğini unutuyor.)
Evet, yaşlandım ve çenem düştü, yani fiziki olarak...
Çenem düşünce de, konuşmanın yerini bende
yazmak aldı galiba.
İşte böyle...*

Selâm ve muhabbetle,

6 Haziran 2007

HARRANLI MÜNECCİM

sonunda yağmur yağacak!
hem öyle bir yağmur ki
yapılmayan işlerin, ödenmeyen borçların,
tutulmayan sözlerin mazereti olacak .
ve kefareti, uğruna bir tazenin
kalkıp yollara düşmeyi,
kaderle güreşmeyi bu yaşta
göze alamamanın...

öyle bir yağmur ki, aylarca belki yıllarca yağacak;
senatoyu su basacak, sarayı, kiliseyi...
ve patriğin külahını sinodun çamurlu tortuları üstünde
yüzdürecek kadar yükselecek sular;
yağlı takkelerini çerçöple birlikte
yüzdürecek kadar, kavgayı kızıştıran ruhanilerin;
ve takma başı üstünde takma perçemini,
biçare imparatorun.

elmas sertliğinde yağacak; sabır inceliğinde...
ve yasalan eritecek yağmur,
töreleri - o yıkılmaz sanılan
kaleleri, kurumları falan...
'yer gibi sağlam, gök gibi her yerde!'
diyerek şanını yücelttikleri
ama Süleyman'ın âsâsındaki güveler gibi
içten içe kemirip tükettikleri
köhne devleti...

öyle bir yağmur ki, allak bullak edecek piyasaları,
dinleri, sanatları, ülküleri;
maskaraların suratlarına sürdükleri
boyalı pudra gibi eritip akıtacak,
pudra şekeri gibi...
dilleri, üslupları, retorikleri.

ve siz ey, süslü seremonilerin,
sadakat gösterilerinin,
ödüllerin, nişanların altında
yamalı ciğerlerini,
tahta cambaz bacaklarını
gizlemeye çalışan yeteneksiz saray şairleri!

o yağmur yağınca, o büyük yağmur,
teranelerinize can katmak için
cıvıltılarına kulak kabarttığınız,
saraydan maaşlı ilham perileriniz,
ilham fareleriniz
yuvalarından dışarı fırlayacak,
halkın yatağının, yastığının altından;
gardıroplarından, fahişelerin;
akla gelen her kuburdan,
ayak yollarından, muhaliflerin;
hem de leşlerinin kuyrukları
sizin burunlarınıza dolanmış olarak!

o yağmur yağınca, o büyük yağmur,
kemerli, revaklı hayalhanelerinde
arp çalan, neşide söyleyen, iskambil falı açan
ve tatlı ürpermeleri içinde, ölümlü ihsasların,
aşk oyunları ile oyalanan
zarif ruhlarını çürütecek rutubet
ve rakik vicdanlarını,
suskun kalem efendilerinin.

ama yıkayacak aynı zamanda,
silip temizleyecek yağmur
noktasına, virgülüne kadar,
halkın belleğine balçıkla sıvadıkları
- o göçebe serazen güzeliyle yaşanan
küçük, masum macerayla ilgili -
bulanık satırlarını, görece lekelerini,
benim destansı hikâyemin...

bunları ben söylüyorum,
en uzak yıldızlara, ziclere, atlaslara bakarak...
ben, El Harizmi'nin gözde tilmizi,
öyle olduğu için de, Bağdat'ta tutunamayan;
Roma'da anlaşılmayan,
ve Bizans'ta, elli yaşında, tam yıldızı parlayacakken
adı ikon kırıcıya ve kart hovardaya çıkartılan-
ben, yıldızbilimci, şair, seyyah
Harranlı Leon:

ben, matematikçi, mimar, ressam;
rum ateşinin mucidi;
hendesede hace-i hacegân;
yedi dilde konuşan, üçünde yazan bozan;
gizli ilimlerde, bahusus maraz-ı kalpte
ve inkisar-ı aşk ve muhabbette uzman;
diline hâzık hekim, eline mahir cerrah;
tarid-i cin ve sihir,
ilahiri ilahiri ilahir...

Yaz 1997

YAŞLI ŞAİRDEN YAŞLI KRALA

N'ciğim,

'Anekdota Poima II' için, senin şu önce 'yama' sonra da 'arma' tavsiflerin, bu kontekst içinde harikulade birer metafor olarak bir süre aklıma takılıp kaldılar.

Ve sonunda, bu 'yama' ya da 'arma' fikri bana, bu şiirin Kavafis'in yakasında, ne bir yama, ne de bir arma gibi değil, fakat Kavafis'in alnında, hani Tanrı'nın sınırsız kayra ve merhametiyle cehennemden çıkarılacak olan mücrimlerin alınlarında,

aynada - bence, yalnız kendilerinin görebileceği - görüp de Tanrı'nın kayrasını hatırlayacakları, belli belirsiz bir yanık izi olacağı yolunda bir halk inancı vardır ya, işte o yanık izi üzerine

Kavafis'in bu dostu tarafından sürülmüş 'pudra' gibi durduğu fikrini ilham etti.

'Olayımız' bir tiyatro atmosferinde cereyan edip durduğuna göre, hocam, pudra ve makyaj fikri daha 'muvafık' değil mi, sence de?

Bunu da sıcaklığına sana sorayım, dedim. Bu arada, 'Yaşlı Çömez'in Şarkısı II'deki dipnotta 'Ô mon Maître' ibaresinin tam karşılığı, bu şiirde konuşan bir çömez olduğuna göre, "ey benim Ustam" olacak.

*Bu mektubun terkisi boş gitmesin diye
ilişkide, dün gece çıkardığım şiiri
gönderiyorum sana:
'Bizanslı Şairler'in son şiiri,*

'Şair Lucius'un

Arınma Günü'

2 sayfa.

*(Sana yetişemiyorum, diyorsun ya,
Ben de sana diyorum ki:*

*Ya, sen de benim gibi,
Kendini unuttur oradaki zadeğâna,
Ya da bir bahane bul,
Devletlü'den izin al!*

*Burada 'Devletlü'den kastımız,
Şevketlü Başnazır mı,
Evlad ü has 'ayal mi,
Yoksa sevgili hocamızın içinde
İstirahat buyuran üşengeç 'padişeh' mi?*

*Kusura bakma,
Şair kelâmı bu ya,
Artık telmih üstüne telmih,
İmâ üstüne imâ...)*

*Bir dahaki mektupta sana bambaşka
haberlerim olacak,
bir kısmı yerin altından,
bir kısmı göğün yamaçlarından...*

Bugün bunlarla kucaklıyorum seni...

25 Kasım 2006

ŞAİR LUCIUS'UN ARINMA GÜNÜ

Günlerdir hücresinde, ölümü, Sokratvari bir vakar
Ve metanetle karşılayan bir bilge edasıyla,
Alnının yazısını kibirle, taç gibi sol şakağına deviriveren
Bir kral, bir kral-şair rolü için kendini hazırlayan, Lucius,

Darağacına çıkarken son anlarda, ruhunu
Anlaşılmaz bir öfke nöbetine kaptırdı
Ve yumruğunu kaldırıp tribünlere doğru
Cüretle haykırmaktan kendini alamadı:

“Asıl sen kendini mahkûm ettin, böylece,
Kendini, akılsız İmparator!
Ve sen de öyle, akılsız, ruhsuz Bizans!
Asıl siz, kendinizi mahkûm etmiş oldunuz,

Şair Lucius'suz, tatsız, tuzsuz, ufuksuz
Bir dünyaya, ahmaklar! Leş kargaları sizi,
Şair Lucius'suz, karı dırdırına, köpek yalına,
Katır tersine dönen edebiyata!”

Bunları gırtlığını maharetle kullanan
Usta bir oyuncunun gür ve etkili tonlaması,
Tutumlu vurgusuyla teklemekten söyledi;
Belki başka şeyler de söyleyecekti, ama...

Ama o an, bahtsız Lucius'un ruhunda,
Neler olduysa oldu, birden değişiverdi sesi,
Ağır bir yılgınlık, esrik bir teslimiyet içinde,
Dizlerinin üstüne çökerken gösterişli bedeni,

Titreyen dudaklarından boğuk, fersiz bir sesle
Şunlar dökülüverdi: “Afyonu bırakırım,
Sana mumlar yakarım, Meryem Ana!
Semtlerine uğramam, er-yosma civanların;

Anamı arar bulurum, düşkünler evinde;
Babamı mezarlıkta... Birini taç gibi oturturum başıma,
Ötekinin, kitabe olurum, mezar taşına
Bilgece şiirlerim ve erdemli yaşamımla...

Ve itiraf ederim, ilk şiir şöleninde,
Hayranlarımın ve rakiplerimin önünde,
İkonialı Celadin'den * aşırdığımı,
En ünlü şiirlerimdeki, en parlak buluşları...”

22 Kasım 2006

* Konyalı Celâleddin.

YAŞLI ŞAİRDEN YAŞLI KRALA

*N'ciğim,
İlişikteki "Şair Caius'u Çıldırta Merak" şiirini,
"Şiir ve Hakikat" şiirlerinin sonuncusunu
ve "At Yarışları" repliğini oku, ama mutlaka oku
ve bana dön; bu şenliğe katıl,
yanımda ol, benim için dua et
ve bana çıldırmadığımı söyle!*

*Çünkü bak, N', bu üç şiir de
dün geceyle bu sabah arasında yazıldı.
Ve üçü de 'Yoksulların ve Şairlerin
Kitabı'na girecek, yerleri hazır.
Sanki melekler kapıda bekliyordu onları,
doğduğum günden beri.*

Seni onlarla kucaklıyorum

23 Kasım 2006

*

*Çok özür dilerim, N'ciğim;
Güzel Sözlerin Cini, bu ukala yaratık,
"Şair Caius'u Çıldırta Merak" şiirinin
Üçüncü kutasında iki yer için
Sonradan iki sıfat önerdi.*

*Bunlarla iki kat daha yetkinleşecekmiş, şiir.
(Laf aramızda, öyle de oldu hani.
Baştan söylesene, be ifrit!)
Dosyayı yeniden postalıyorum, bak göreceksin,
Kesinlikle, bir kez daha okumana değecek.*

23 Kasım 2006

CAIUS’U ÇILDIRTAN MERAK

Dün şair Lucius’un trajik öyküsünü
kendisine takdim ettikten sonra,
Baş Konsül’ün baş danışmanı,
yakın dostum, sırdaşım,
şiiirlerimin *resmî* hayranı Nabius,
“sana yetişemiyorum, Caius!” dedi,
“sana yetişemiyorum!”.

Yanımızda saray şairlerinden,
şu çatlak sesli, müzevir İglasias da vardı;
bu yüzden sormadım,
sorunun yanıtı olmadık yerlere çekilir
ve Bizans’ın sokaklarını, bağırsaklarını,
kabız şairlerin hayalhanelerini,
şiiir simsarlarının kuş beyinlerini dolaşıp,
“Şair Caius aklını kaçırmış,
Konsül Nabius’un ki de onu kovalıyormuş,
ama biçare, yetişemiyormuş!”
zırvası olarak geri döner diye bana...

Soramadım, bu “yetişemiyorum”
sözüyle, ekselansları,
tevazu ve incelik gösterip
yalnızca kendi *şahane tembelliklerine*,
yani yüksek zihin meşguliyetlerine mi,
işaret etmek istediler,

yoksa, örtülü de olsa, benim,
- Tanrının bin yılda bir ya da iki şaire,
dehaya bahşettiği bilinen
ve neye dokunsa altına çeviren -
şu dur durak bilmeyen doğurganlığıma,
yaratma ritmime,
yaratma neşveme mi?

23 Kasım 2006

YAŞLI ŞAİRDEN YAŞLI KRALA

*Sevgili N.,
Benim Güzel Sözlerin Cini, bu, söze doymayan ifrit,
1 Ağustos'tan, yani belirlenen mütareke
tarihinden*önce,
mümkün olduğu kadar çok mevzi ele geçirmek için
gece gündüz beni nasıl kışkırtıp duruyor, görüyorsun!*

*Yergici Lucas'ın saray şairi Osias için yazdığı şiiri
henüz okuyamadın mı? Okudunsa, niye
bir şeyler yazmadın bana?
Lucas'ı, 'insanîyet namına'
fazla mı 'sarcastic' buldun yoksa?*

*Sana 'Harranlı Leon'nun Konsül Nabius'a Yazdığı
Pisagoresk Mektup'u da göndereyim de,
bu son iki şiir için, bul buluştur da bari,
övgüye benzer bir şeyler yazıver bana.
Hadi, dostum, hadi!*

*İlişikte, 3 sayfa.
Onunla kucaklarım seni,*

7 Haziran 2007

* yazmayı bırakıp, yazılmış olanların yayımı için
kolları sıvama tarihi

HARRANLI LEON'DAN KONSÜL NABIUS'A PİSAGORESK BİR MEKTUP

hayat denen yolculuğun tadını alamıyor,
hayatının şiirine,
şiirin serazat olanına,
kanatlı olanına
bir türlü yetişemediğini
düşünüyorsan eğer,

yani katırın inatçıysa;
ya ağırdan alıyor ya da sık sık
sırtından atıveriyorsa seni,
hırsından kendini yemen
çare olmayacaktır, dostum.

yaşlı dostunu dinleyecek olursan,
bu duygu üzerine çöreklenildiği zaman,
katırını hemen yolun kenarına çek,
mümkünse, bir ağacın altına...
ve orada oturup, ne yap, biliyor musun,
orada oturup, kendini tutmadan ağla!
doyana kadar ağla!

bir başlangıç olarak
belki de ağlamanın tadını,
kendine acımanın bu küçük,
fakat sahici şiirini
keşfetmiş olacaksın, böylece.

sonra her bir gününü
- şimdi işte bu pisagorî metafor
belki biraz garip gelecek sana -
heybenden çıkardığın,
acısından yenmez, yutulmaz
bir baş kuru soğan gibi,
önce hançerinle, *ufkî olarak*,
ortasından ikiye,
sonra her parçayı dikine
dört eşit parçaya ayır.

böylece, hem dünyanın yükünü
sekizde birine indirivermiş
- onu, bir katırın sırtından alıp
sekiz katıra yüklemiş -
gibi olacaksın,

hem de, onlardan her birini
ayrı bir oyunda,
ayrı bir oyun kişisiyle yaşamak
ve bir tek günün içinden
bir değil, iki değil, dört değil,
tam sekiz sıkı hikâye
ve sekiz ayrı kahraman,
(sekiz ayrı Nabius)
çıkarmak şansına ereceksin.

tabii, onlardan hiç değilse birini,
bilgi ve tecrübenin dış kirası olarak,
Harranlı pisagor kardeşine,
(Pisagor'un Harranlı ikizine)
ayırarak koşuluyla...

çünkü namı bâlâda geçen dostun,
eşeginin sırtında
dere tepe, dağ bayır,
köy, şehir, umran umran,
çağların arasında,
her birinde değişik bir kimlikle
dolaşarak sattığı nadir iksirler için,
aziz müşterilerinden
ancak kendi zamanlarında geçen
birörnek akçeler değil, fakat

bütün iş bilir çerçiler gibi,
el ürünü halılar, kilimler
ve onlarda, her biri
apayrı bir yüreğin
elleriyle dokunmuş
benzersiz hikâyeler alıyor.

6 Haziran 2007

YERGİCİ LUCAS'TAN, SARAY ŞAIRİ OSİAS İÇİN

güzel sözlerin cini diyor ki bana;
görülebilir mesafede
kendisinden başka tepe
göremeyen şairlerin hakkını yememeli,
gerçekten de ötekilerden keskindir
böylelerinin zekâsı.

keskindir, sivridir, parlaktır, ama
genellikle, sanılandan daha küçüktür,
sanılandan bir hayli küçük
ve sıska...

çünkü böylelerinde zekâ,
önce konsüllerin, sonra senatörlerin,
en sonra da kavasların ve mabeyincilerin
kalın kafalarına sürtüle sürtüle,
o kadar bilenir, o kadar incelir ki,
sonunda elde kala kala
kör balta, bıçağın ensesi kalır;

bazen o bile değil,
bıçağın yakutlu, sedef kakmalı
damdazlak
abanoz kabzası kalır.

2 Haziran 2007

YAŞLI ŞAİRDEN HEKİM ŞAİRE

*Sevgili K'ciğim,
Dün senin için yazdığım şiir,
bugün atına atladı, Bizantion'a gitti,
sur içinde dolaştı,
bir meyhaneye girdi,
yaşlı, düşkün bir şairle ülfet etti,
onun çullarını kokladı,
onun yüreğine sokuldu,
onun hikâyesiyle,
onun fantezileriyle
doldurdu ciğerlerini*

*Ve 'Yoksulların ve Şairlerin Kitabı'na,
değişmiş, bin yıl yaşlanmış
ve yetkinleşmiş olarak
geri döndü,
'Bizanslı Şairler' bölümünde,
yıllar öncesinden onun için ayrılan,
yere kuruldu.*

*İlişikte, 'Hekim Lazarus' olarak göreceğ
ve eminim, seveceksin onu;*

*yani hem Hekim Lazarus 'u seveceksin,
hem de – senin, “Aklî durumunuzu
N’Hoca’dan değil, bir hekim olarak,
asıl benden sormalıydınız!”
sözünden mülhem olarak –
kendisini senatonun nezdinde
aklayıp yüceltmesi için, Lazarus 'u,
bu hekim dostunu,
Bizanslı bir şaire yakışan
ince bir diplomasiyle yönlendirmek isteyen
paranoyak şair Caius 'u,
şair ve divane İsa 'yı,
şu yaşlı ve düşkün kurdu seveceksin.*

*Onun çullarının içinde
kucaklarım seni.*

25 Kasım 2006

HEKİM LAZARUS

Dr. Kemal Sayar'a

'Aşklar ve Melekler' yazınız enfes, azizim, enfes...
Bir hikâyeden çok çok fazlası var bu metinde!
O kadar ki, rüzgârın kanadında dağı taşı dolaşsın,
sokakları, çarşıları gül rengine,
gül, taflan ve karanfil rengine boyasın,
köşklerde, saraylarda, kâşanelerde
uyuklayan ölüleri kaldırsın,
dirileri, doğrulup, aklın karnını tekmelemeye,
dünyaya yeniden, yeniden ve coşkuyla,
İkonialı dervişler gibi dönerek,
raks ederek gelmeye çağınversin diye,
kendini meleklerin dudağına
iliştirmiş bir şiir,
bir mucize, bu, azizim!

Bir de kalkmış, "bir şair olsaydım..."
diyorsun! Yahu, neyin eksik,
şair dostun ve üstadın için, senatoya,
"beyni kaplumbağalar kadar yavaş
ve temkinli olanlar için, evet,
belki deli olmasına deli, ama,
kalbi yaşayan bütün akıllılardan daha akıllı,
aklı leoparlardan daha çevik
ve kedilerden daha doğurgan!"
yolunda bir rapor vermeye
cesaret edememenden başka!

Benden, baş danışman dostumuz
Nabius'a yazdığım gibi,
senin içindeki Lazarus'u* da
mezardan kaldıracak bir şiir
yazmamı isteyip duruyordun ya hani...

işte ben de, hakkında görüşümü sorduğun
bu eşsiz hikâyede
ölüleri diriltme mesleğini,
ustası Caius'tan,
bu şair ve divane İsa'dan yani,
eksiksiz tevarüs etmiş
hekim Lazarus'u görüyor

ve bu birkaç satırla da
onun istediği şeyi yapmış,
böylece, borcumu ödemiş olmanın
huzuruyla kucaklıyor,
binlerce defa kutluyorum onu!

25 Kasım 2006

* 'Dudakta Bekletilen Şarkılar' kitabında yer alan
'Mucize İstemeyen Ölü' şiirinin kahramanı.

ŞAIR CAIUS KENDİNİ TANIMAYA ÇALIŞIYOR

ilk bakışta akıllıları şaşırtan,
onlara delilik gibi gelen
denenmemiş,
söylenmemiş şeylerin
tanrısal akıllılık ya da deha
olabileceğini
göstermeye yetecek kadar zekâ
ve cesaret
ortaya koymasını bilen,
ortanın biraz üstünde diyelim,
akıllılardan biriyim,
bir şairim,
belki biraz iyi bir şair,
hepsi bu, hepsi bu kadar!

böyle olduğuma inanmam
ve sarf ettiğim sözleri,
bunu doğrulatabilecek kadar
ileri götürmesini bilmemdir,
büyük bir ihtimalle, beni,
orta halli delilerin içinde
sıkılmaktan kurtaran.

benim gibiler için,
deliliğin delirmesi,
yahut aklın akıllanması
dahi denebilir, sanırım,
söze biraz fiyaka
katılacak olursa...

4 Haziran 2007

CAIUS'UN AŞKI

dün, hipodromda, onca saray şairi,
Latin hödüğü arasında,
zorlanmadan kazanabileceğim yarışı
- o yok diye, imparatoriçenin yanında,
nedimelerin arasında -
bile bile bıraktım yarıda,
yokluğunun nelere mal olduğunu
göstermek için ona.

bugün o, seyircilerin arasında, ama
tuhaftır, şiir atım,
şirimin rakipsiz esin perisi
çok değişti dünden bu yana;
beni görünce kışnıyor sitemli sitemli,
ve yaklaşınca yanına, eşiniyor,
başını öteye çeviriyor
yüz vermek istemiyormuşçasına bana.

başlamaya görsün bir defa
kararmaya yüzü talihin,
yüzeyde durduramıyor onu insan,
açıncaya kadar aşk bahsi için
gönlün ta dibinde
yeni bir sayfa...

-bir kupa daha meyhaneci,
bir kupa daha!

16 Mayıs 2009

CAIUS'UN PASTORAL DÜŞÜ

ben Bizantionlu bir şair değil de,
Trakyalı bir çoban,
sen de şairin saraydan çıkma
soylu karısı değil de, güzelim,
çobanın yanık yüzlü,
köylü güzeli yavuklusu olsaydın,
yazdığım şiirler de, bizim kuzularımız,
oğlaklarımız olurdu o zaman.

ya Bizansta karıştığımız hayatlar,
rol aldığımız oyunlar, entrikalar,
girip çıktığımız, sevildiğimiz
ya da horlandığımız çevreler?
onların yeri ne olurdu bu hikâyede?

onlar da sürülerimizi otardığımız
otlaklar olurlardı, herhalde,
sürülerimizi suvardığımız dereler,
sürülerimizi topladığımız ağıllar...

hayat ağacında sanat...
badem ağacına kaysı
aşılacak gibi.

1 Ekim 2009

YERGİCİ LUCAS'IN 'GECİKMiŞ ŞAİR VE GECİKMiŞ KİTAP' ÜZERİNE İĞNELEMELERİ

Şeytandan iyi teklifler alan
Yıldızı parıltılı
Yeniyetme bir melek
Gibi hissediyor kendini:
Yani biraz kirlenmiş
Ve 'bilinmek'ten ötürü
Biraz da *fanileşmiş*...

Kuyruğunun ucunu
Ve arka toynaklarını
Mermer kaidesinden
Bir türlü koparamayan
Şu kanatlı, şu nalsız
Küheylan yontuları gibi...

Zira artık hayranları olacak,
Kanat diplerini gıdıklayan
Şöhretin *esin pireleri*,
Sonra düşkünleri,
Sonra çömezleri,
Sonra gölgesine çulunu
Seren divaneleri:

Yani kalp kapakçıklarını
Tatlı tatlı kemiren
Tatlı dilli, şehvetli
Fakat zehirli böcekleri...

Ocak 2000

YAŞLI ŞAİRDEN DAHA GENÇ BİR ŞAİRE

*Sevgili Ş.,
O gün, R. ile sen, ikinizin, beni,
biraz kendi ruhuma, biraz ana rahmine
benzettiğim bu loş çalışma odamda,
İbrahim 'e bir oğul müjdesiyle gelen
o iki melek gibi onurlandırmanız
beni ne kadar bahtiyar etti, anlatamam.
İstanbul 'a her ayağın düştüğünde
tekrarını bekleyeceğim, bu ziyaretin.*

*Yoksulların ve Şairlerin Kitabı 'nın
ilk cildi için söyleyeceklerini
ne kadar merak ettiğimi,
nasıl heyecanlı bir merakla
onları beklediğimi de anlatamam.*

*Ama sen onları yola çıkarmadan,
benim sana, ilişkide, yetiştirmem gereken
yeni bir şeyler var:
elindeki kitaba girecek birkaç epizot.*

*Bunlar; kitabın 'Bizanslı Şairler '
bölümüne girecek ve sanıyorum
hem kitabın bu bölümü,
hem de kitabın bütünü için,
önceden fark edilmeyen,
önemli bazı boşlukları dolduracak.*

*'Yergici Lucas'la ilgili ilk epizot,
bu sana yazdığım mektupla birlikte,
kitabın 212. sayfasına, yani Yergici Lucas'ın
bundan önceki şiirinden sonraya konacak;
diğer epizotlarsa, buradaki sıraya uyularak
kitabın en sonuna,
yani 'Osias Trajedisi' nin sonuna konacak.*

.....

*Bütün bunlarla seni kucaklarım.
Çok değerli S. Hanımefendi'ye
en derin saygılarımı ilet.*

27 Şubat 2009

İKONİALİ CELADİN'E MEKTUP*

Şiirin çöküşü, Bizans'ın çöküşüyle
el ele gidiyor burada, Majesteleri.
Bir görseniz, şairlerimizin yazdıkları
ya süslü püslü saray pastaları,
saray kurabiyeleri gibi,
boğazda, kalpte ya da beyinde
en ufak bir çizik bırakmadan,
ağızda eriyip gidiyor

ya da ağızda, kıtlıkta dağıtılan
tatsız, tuzsuz ve mayasız
kilise somunu tadı bırakan,
çoğu bit pazarından toplama
eski püskü yaveller,
düzyazıdan gerdirme
ölçüsüz, uyaksız teraneler
şiir adı altında avaz avaz,
tomar tomar sürülüyor pazara.

.....

25 Şubat 2009

* Yergici Lucas'ın yazıları arasında ele geçirilen
ve iddiaya göre, Lukas tarafından sık sık
"Şiirin Sezarı" olarak tanımlandığı bilinen
İkonialı Celadin'e hitaben yazılmaya başlanmış,
ama tutuklanma sebebiyle tamamlamaya fırsat
bulunamamış şifreli mektup.

CAIUS KÜÇÜK LEKELERDEN BAŞLIYOR ARINMAYA

Soylu Lucas, sürgünden döndüğünü
Hekim Lazarus'tan tesadüfen öğrendim bugün.
Ve senin inanmakta güçlük çekeceğin kadar
meşgul etti, bu güzel haber beni.
Yüz yüze konuşmakta zorlanacağımı
bildiğim için de, duygularımı önce,
seni çok şaşırtacağını düşündüğüm
bu mektupla açmaya karar verdim.

Dostluğumuzun tazelenmesi yönünde
çok şeyler umuyorum, bu satırlardan.
Ve düşünüyorum ki, insan
yıllar, yıllar sonra da olsa,
senin gibi soylu, erdemli, zeki bir dostu
yeniden kucaklamak için ak pak bir yürekle
en küçük lekelerden başlamalı
arınıp temizlenmeye.

Seninle son görüşmemizden beri,
başkalarıyla ilgili müthiş yergilerinin
dillerde dolaştığını gördüğüm
ve böylece, dostluğumuzu boğan geçmiş
esfle bir daha, bir daha
yaşadığım her seferinde, sana
koşup söylemek istediklerimi
nihayet söyleyebilmek için
küçük bir *vesile* çıktı bugün karşıma.

Önce içimi dökmek, sonra da belki
sözünü ettiğim o önemsiz vesileden
söz açmak istiyorum bu mektubumda sana.

Benimle ilgili çok iyi hatıraların yok,
bunu ikimiz de biliyoruz, dostum.
Bu ‘kötü hatıralar’ sözüyle, uzak geçmişte,
kaderin garip kaprislerinden birine
boyun eğerek, Bezzazlar çarşısında
bezzazlık yaptığım günlerde, senin,
bizim dükkâna olan borcunla ilgili
oynadığım ‘kötü alacaklı’ rolünü
kastediyorum, hemen anlayacağın gibi.

Bilirsin, şairler tuhaf yaratıklardır;
çoğu zaman seçmedikleri rolleri
 oynamak zorunda kalan
ve hal böyleyken yine de
kader denen tiyatro direktörüne
her kalıba sığdıklarını
gösterme hevesini elden bırakmayan
tutkulu tiyatro oyuncularını...

O günlerde, ‘kötü alacaklı’ rolü,
ne yazık ki, bana düşmüştü,
ihtiyaçtan kıvranan şair rolü de sana.

Ama her şeyden önce, inanmanı isterdim ki, şuna,
birlikte görüldüğümüz o sahneler
benim ruhumu katarak oynadığım
sahneler olmadı hiçbir zaman.
Ve nerede ismin geçecek olsa sonraları,
ne zaman o boğuntulu günleri hatırlayacak olsam,
ağır bir utançla yeniden yaşadım o sahneleri
ve kıyasıya paylayıp durdum her seferinde
içimdeki o hasis tüccar hayaletini.

Sen İmparator'un hışmına uğrayıp da
sürgüne gönderilince,
elbette üzölmüşüm üzölmesine,
ama, doğrusunu söylemek gerekirse,
bugün ya da yarın benim için de
“ha yazdı, ha yazacak!” dedirten
mevhum yergilerden
ve onların yaşatacağı utançtan yana
adamakıllı rahatlamışım.

Ama dün hamamda Hekim Lazarus'a
anlatırken, intihalci İğlasias'ın son marifetini,
“Tam Lucas'a göre bir konu, ama,
adamımız sürgünde, ne yapalım ki!”
deyince, “Lucas döneli on beş gün oldu.”
demez mi, seninki!

Duygularım bu sefer, tahmin edeceğin gibi,
yaşlı yüreğime aynı şiddette,
fakat ters yönde hücum ettiler,
yani endişenin yerine sevinç kuruldu,
sevincin yerine de o müzmin utanç.

Burada, sırası gelmişken, merak edersin belki,
sana İğlasias'tan ve bu tavuk hırsızının
kızartıp halka sunduğu son çalıntı pilicin
matrak hikâyesinden bahsedeyim biraz...
Çünkü, Lazarus'a da dediğim gibi,
bunun, tam da senin damak tadına göre
bir hikâye olduğundan kuşku yok benim.

Hikâye şu: darbeci generallerin İmparator'a
verdikleri şu son muhtıra üzerine,
Bizansın yoksul halkına, bazen beş,
bazen on yılda bir yaşatılan
şu sonu gelmez aşağılanmalardan kinaye
“Ağızlarına Biber Sürülen Kuzuların Şarkısı”
ismini verdiğim şiirin, dağda çoban,
handa yolcu, duymayan
kalmamacasına yayılmasından,
şöhret bulmasından sonra,
bu usta intihalcimiz, sen kalk,
aynı metaforu allayıp pullayarak
bir şiirde kullanıp İmparatora arz et...

Bunu öğrenince, cinler tepeme üşüştü, tabii,
hemen kaleme sarılayım dedim, fakat
benim güzel sözlerin cini:

- “Metin olunuz, efendimiz, metin olunuz! dedi,
bu hikâyenin kimin kalemine yakıştığını,
kuşku yok, benden âlâ siz bilirsiniz.
Metin olunuz ve biraz bekleyiniz!”

Demek ki, bir bildiği varmış cin oğlu cinin.
Hele dün sürgünden döndüğüne dair
haberi alınca Lazarus’dan,
kalmadı bundan şüphem.

Ama, senin döndüğünü öğrendiğimde,
böyle yıllar, yıllar sonra tutup da,
hem de şahsi bir ‘iş’ için,
koşup zevzekçesine,
sana başvurmayı yakıştıramadım kendime.

Ama düşündüm ki sonra,
bahane ne olursa olsun, bir yolunu bulup
içimi açmadan sana
ve defterinde zamanla borca dönüşen
o eski hesabı sildirip sıfırlatmadan,
sebebini bildiğim bu kaçış duygusu
yakamı bırakmayacak hiç bir zaman.

Bunun üzerine, “Yeter, dedim kendime,
Caius, tamam, yeter bu kadar!”
Ve böylece, intihal olayının sadece bir vesile
olduğu konusunda seni temin ederek,
bütün bu açıklamaları yapmaya
ve her aklıma geldikçe beni huzursuz eden
o kemirici hatıradan kurtulmak için
sana bu mektubu yazmaya karar verdim.

Benim, Bizantion’un sokakları gibi dar,
boğuntulu ve kıvrım kıvrım
uzayıp giden bu satırlarım,
belki senin çoktan unuttuğın,
o günlerde bırakıp, geçip gittiğın,
belki de hiç dert etmediğın
o küçük, tatsız yaşantıların
beni yıllarca, her aklıma geldikçe
nasıl uğraştırdığın
sana anlatmaya yeter, umarım.

Selam ve dostlukla,

KALKEDONLU CAIUS.

15 Mayıs 2007

YAŞLI ŞAİRDEN YAŞLI KRALA

*Nabiuscuğum,
sana 'Bizanslı Şairler' bölümünün
son şiirlerinden birini,
'Yergici Lucas'ın Son Şiir'ini
göndermiş miydin?*

*Yağdırana şükürler olsun,
son günlerde ara vermeden süren
bu şiir sağanağı altında,
Bizans'ın daracık sokaklarında
başını sokacak bir yer ararken
çullarının arasından kaldırımlara
mucizeler eke eke dolaşan
evsiz kurt,
yaşlı ve düşkün deha,
Bizanslı hayalet kardeşin şair Caius,
nimetin bolluğundan,
artık emanetleri birbirine
karıştırır oldu.*

*Eğer daha önce okumadıysan, bil ki,
işte o mucizelerden biri de,
ilişikte okuyacağın
bu zehir zıkkım şarap kabıyla
sunuluyor şiir havarilerine.*

seni onunla kucaklarım

25 Kasım 2006

YERGİCİ LUCAS'IN SON ŞİİRİ

Ey uykucu okur,
mezarında da bir gözü açık,
hafif, uyanık bir uyku
değil de hani,
tıpkı şimdi olduğu gibi
deliksiz bir uyku
uyumak istiyorsan eğer,

Şair Lucas'ın, diriler kadar,
ölülerin de etini çimdikleyen,
onların da uykusunu kaçırın
taşlı, dikenli mısralarını,
sakın ha, belleğimde tutayım,
onun yergiler kitabını
başucuna koyayım falan deme!

Çünkü onun sivri dilli,
kemik dudaklı fikirleriyle
senin beyin zarına konduracağı öpücükler,
kurtların böceklerin mezarda
baygınlık üstüne baygınlık,
uyku üstüne uyku verecek olan
tatlı ısırtıklarını aratacaktır sana.

Bunun içindir ki, sen en iyisi,
orada da başucuna, elinin ulaşacağı yere
Marcus Aurelius'un, bir ninni gibi,
seninle birlikte, kurtları da, böcekleri de
uyutacak olan 'Düşünceler' kitabını koy!
Ya da daha şimdiden, Epiktetos'u!

Şu, adına kayıtsızlık, bilgelik, erdem denen
ve musallat oldukları kimi budalaların
etini kemiğini, katık olarak da ruhunu
diri diri kemiren kurtçuklar var ya hani,
bal damlayan diliyle, işte onların
tüylerini okşayan Epiktetos'u!

24 Kasım 2006

CAIUS'U COŞTURAN MEKTUP (*) YAHUT NABIUS'UN ŞİİRE DÖNÜŞÜ

Oh be Nabius! Oh be kardeşim, oh be!
Sen ey, yüce gönüllüğünden
ve yufka yürekliliğinden,
Mesih rolünü bu işsiz, güçsüz,
avare dostuna bağışlamak için
kendine Lazarus süsü veren!

Şimdi şu senin kendisine hem övgü,
hem sitem olarak yazdıklarını eline alıp
dışarı koşmalı, Caius kardeşin,
ve *gürültülü sokak başlarında*,
çarşıda pazarda, çadırda, sahnede,
yedi kat altında ve yedi kat
üstünde sağır Bizans'ın,
ilan etmeli nâsa:
geri döndü İsa!
geri döndü İsa!

(Ve duyurunun Doğu versiyonu için de,
Nişaburlu Hayyam mezarından kalkıp
- usta hokkabazların yaptığı gibi,
atıp tutarak, atıp tutarak havada
kuru kafalarını sultanların
ve onların, başları havalarda
gezinmeye alışık
kibirli 'danışman'larının -
meyhaneye koşmalı...

haber vermek için orada,
yokluğunda kendilerini şaraba,
şiire, sarhoş muhabbetine
veren *ihvana*, şuaraya,
zuhur ettiğini, ‘Kayıp İmam’ın.)

10 Ocak 2007

(*) MEKTUP

Sevgili Cahit,

Şu fûnye meselesi
bence biraz şöyle:
Durmadan ceplerinden
Sedir altlarından,
evet, fûnyesi çekilmiş
ama, başparmağın emniyet tetiğinde
yeni yeni “parça”lar çıkartıp
hatta bazılarını
havaya atıp tutarak*
-üstelik arada bir
gözlerini yumarak-
bize ne yaptığının farkında mısın?

Ne dememiz gerekiyor?
Her birimizin ellerinde
bu f nyesi çekilmiş
dumanı üstünde tüten
armağanlardan
birer ikişer varken
(sadece ellerimizde mi?
bayram çocuklarının mendil ceplerine
tam kapıdan çıkarken hani
ustaca yerleştirilen
harçlıklar da cabası)

Yani sözün kıyası
biz, ezeli hayranların
yürüyen birer cephaneli e dönmüşken
nasıl daha hararetli
alkı layabiliriz ki seni?
Bir de üstüne üstlük:
Okuma bayramında
biraz tekledik diye
“ ıkarın mendilleri,
Tırmak muayenesi...”

NAB  AVCI / 9 Ocak 2007

** ve bununla bir sürü
acemiye kışkırtıp
- "ben de jongl r m, ben de jongl r m" -
kendi kendilerini
telefetmelerini
tatlı tatlı anlatarak...*

YAŞLI ŞAİRDEN YAŞLI KRALA

*Sevgili N.,
Bugün sana, Saray Şairi Osias'ın
acıklı hikâyesi'ni postalıyorum. 12 sayfa.
Onu baş döndürücü bir hızla, altı günde bitirdim.
Ve sanırım, içinde, senin, kalbini bozup,
yaşayan kimi kişilere ilişkin
şüpheli göndermeler yakıştıracığın
bir takım tripler bulunsa da – insana,
“Yazılacak olsaydı, ‘Judas’a göre İncil’,
herhalde, ancak böyle olurdu!”
dedirtecek, sarsıcı, şaşırtıcı, heretik
bir epik poem çıktı ortaya.
O kadar ki, ismi,
‘Caius Bir İncil Kaleme Alıyor’
bile olabilirdi hani.*

*‘Kendim için övgü istiyorsam, namerdim!’
Fakat şu benim, güzel sözlerin cini,
şu benim, kuyruklu ifrit!
mızırdanıp duruyor;
ne zaman sana bir şiir gönderip de
cevaben senden bir mektup alacak olsam,
hemen omuz başımdan sarkıp,
efendisinden önce onu bir nefeste okuyor
ve başlıyor başımın etini kemirmeye:*

*“Ekselansları, anlaşılan, şımarımayalım diye,
övgüyü pek ölçülü tutmuşlar yine!
Sanki bu okudukları, ne ölçüde nadide,
ne kadar güzide ‘parçalar’ olurlarsa olsunlar,
nihayetinde, bedestende, parayı bastırınca
benzerleri kolay bulunan şeylerdenmiş gibisine.”*

*(Bu arada, bu kuyruklu ifrite,
ne yaptıysam, senin için, ‘Ekselansları’ yerine
‘Majesteleri’ dedirtmeye muvaffak olamadım.
Kusura bakma, dostum, bu inatçı cin soyu,
güya efendisinden başka kimse için
‘ekselansları’ndan yukarı çıkamazmış.
Onu telaffuz ederken de
sesinde hafif alaycı bir ton
hissettiğimi de senden saklamamalıyım.)*

*Bugün bu şiiri sana göndereceğimi öğrenince
ne dese beğenirsin,
(naklederken yüzüm kızarıyor, ama,
dediğim gibi,
senden saklım gizlim yok, biliyorsun):*

*“Ne bekliyorlar Ekselansları? Kendilerine
örnek övgü metinleri yazıp göndermemizi mi?
Gerçi, Majestelerindeki geniş yürekliliğe bakarak,
Ekselansları adına, oturup yüksünmeden
kendi dilimizle kendi kürkümüzü yalayıp,
kendi elceğimizle kendi perçemimizi
sıvazlıyor olmak da şaşırtmazdı ya, beni.*

*Peki ama, böyle metinler yazmak için orada,
Ekselanslarının hizmetlerinde,
işsizlikten oturup akşama kadar
kahve falı açan, bulmaca çözen,
süveter dokuyan danışman mangaları
ne güne duruyor?”*

*Görüyorsun, Nabiusçuğum, ifritte dil on karış!
Bunun içindir ki, gözünü seveyim,
sana her şiir geldiğinde,
fazla değil, birkaç söz, birkaç satır,
pohpohlayıcı bir şeyler yazıver de,
bu kepazenin dilinden kurtar beni;*

*Ne bileyim, mesela bu şiir için,
"Müthiş, harikulade!
Ben böyle bir şey okumamıştım!"
diye yazabilirsin.
Ya da, "Yo, bu kadarı insan için çok fazla!
Bir cin mi fısıldıyor yoksa bunları sana?
Puşkin'e Yevgeni Onegin'i
fısıldayan cin, mesela?" diye.
Bazıları için de, "Hayır, bu kadarını
henüz insanlık kaldıramaz!"*

*Vaktinin bol olduğu, biraz eğlenme,
oyun kurma isteği duyduğun zamanlar da,
"Bu şiire hak ettiği yeri açabilmesi için,
dünya edebiyatının, kendini baştan aşağı
sıkı bir ayıklamaya tabi tutması gerekiyor;
mevcutlarının en az yarısını mesela
gözden çıkarması falan..."
diye yazabilirsin.*

*Yahut, "Bu şiirin vardığı yere varabilmesi için,
insanlığın en az yedi yüz elli yıl
mola vermeden koşması gerekiyor!"
(nasılsa, böyle bir sayı vermek içimden geldi;
1257'de, Bizans'ta olduğumuza göre, demek ki,
2007'lere uzanıyor, bu mücbir parkurun boyu.)*

*Sonra da şunu ilave edebilirsin:
“Bu şiirde Homeros yok, evet,
İkonialı Celadin yok,
Persialı Hayyam da yok, yok ama,
bu şiir çarlarının, dinledikleri zaman,
taçlarını çıkarıp, başlarını kaşımaya
başlayacakları şeyler var!”*

Bugün, işte bu saçmalıkla kucaklıyorum seni,

Cinlerin Tutsağı, dostun Caius.

15 Haziran 1257

CAIUS, SARAY ŞAIRİ OSİAS'IN HİKÂYESİNİ KALEME ALIYOR

Şair Osias'ın hangi krallığa hükmettiği sorusu,
içinde, incilvari bir metafor barındırmıyorsa, bayım,
hayranlarının dillerinden düşürmediği
şu basit, yavan hikâye
bir yabancı olarak, anlaşılan, sizi de
meraklandırmışa benziyor.

Evet, gerçi bir zamanlar sarayda, imparator da dahil,
kimsenin Hrisopolisli bu jigolonun
bir sözünü iki etmediği doğrudur.
Hatta onun, Ayastefanos açıklarında,
Paltionlu balıkçılar tarafından,
saltanat kayığında imparatoriçeyle,
ellisine merdiven dayamış o aşüfteyle
diz dize, yanak yanağa
görüldüğü de doğru olabilir, ama
bu bile tek başına, inanın,
hikâyeyi yavanlıktan kurtarmaya yetmiyor.

Zira hikâyede sözü geçen bu 'krallık' iması,
kesinlikle, onun bir vakitler saraya
ve sarayın bilgisi dahilinde,
bir kısım etkili çevrelere,
iktidar pazarında bugün darbe söylentilerini,
yarın darbeye direnmeyi pazarlıyor gözükən
taşeron çetelere, kalem efendilerine
hükmediyor olmasıyla ilgili değildir.

Peki, o halde nedir, bu tumturaklı kinayenin aslı astarı?
İzin verirseniz bunu size bir kere de, ben anlatayım.
Ancak hikâyeye başlamadan önce,
önemine binaen size,
bu ölümlü dünyada yaşanmış
ya da tasarlanmış hiç bir hikâyenin
gökteki seyircilerin gözünde
mezar kitabeleri gibi basit, yavan, birörnek
olmaktan kurtulamayacağını belirteyim,
ta ki usta bir anlatıcının diline düşünceye kadar...
Şimdi gelebiliriz, şair Osias'ın
şu ünlü 'krallık' hikâyesine.

Rakiplerinin gözünde, kibrinden yanına varılamayan
bu şair bozuntusunun,
tam da bu izlenimi yıkmak için,
özellikle güzün yağmurlu günlerinde,
bazı akşamüzerleri, Elefterios'ta,
Kör Agop'un meyhanesinde görüldüğü,
gönül indirip ölümlülerin arasına karıştığı
ve orada genç havarilerinin başları üzerinde,
şiiirin gökteki serüvenleri konusunda,
astımlı ya da veremli göğüsleri bile
esinle dolduracak şiddette
rüzgârlar estirdiği
bilinen rivayetlerdendir.

Söylentiye göre, işte bu mucizevi akşamlardan birinde,
daha önceleri göze görünmekten kaçınan,
mahcup, çekingen bir şiir heveslisi,
belli ki, günlerce yüreğinde damıttığı
bir atımlık cesaretle
şairin masasına yaklaşp
üstada bir şiir takdim eder.

Zekâsının – bence, her yere, her işe
sığacak kadar küçük olmasından doğan –
malum kıvraklığıyla üstat,
bu durumlarda genç çömezlerinde,
gökçe yeteneğinden,
erişilmezliğinden
en küçük kuşku duyulmayan,
buna güvenerek de, onlardaki en küçük parıltıyı
bir keşif coşkusuyla açığa vurmaktan,
bazen göklere çıkarmaktan korkmayan,
alçak gönüllü, sıcak,
en saf olanları bile şaşırtacak kadar saf,
hani neredeyse mesih olduğundan habersiz
bir mesih
izlenimi bırakmasını bilen
şu duygu sarraflarından biriydi.

O kadar ki, kendisine sunulan şiirleri
naz niyaz göstermeden
emici bir dikkatle hemen
okumaya koyulur,
hissettiklerini, elinde değilmiş gibi,
az çok mimiklerine taşır;
yer yer ölçülü bir şaşkınlık sergilerdi.

Bazen de, iyi bir günündeysen, şiir heveslisine
bir çift yalancı kanat bahşedercesine
cömert, abartılı bir jestle
bir elini güvercin uçurur gibi
yukarı kaldırır,
avarelik yıllarında Damascus hanlarında gördüğü,
gırtlığını iyi kullanmasını bilen
ve sesini develerin yürüme ritmine göre
alçaltıp yükseltebilen
bedevi şairlere öykünerek, şiiri
baştan sona yüksek sesle okurdu.

Böylece, önce, çömezinin gönlünü
en iç kalelerine kadar
bir anda fethediverir,
sonra da, sıfatları tutumlu, simgeleri yerinde
kullanmanın öneminden dem vurup
kendi şiirlerinden sonu gelmez örneklere geçerdi.

O akşam da, şairin, yine böyle coşkulu,
pırıltılı günlerinden biriydi;
çünkü dün gece sarayın bahçesinde
şiirli, şarkılı bir kabulde Osias,
özgürlüğü, fethedilmez kaleye,
şairi de o kalenin burçlarında dolaşan
beyaz bir güvercine benzeten
ve Latin İmparator’a arkadaşça sitemler,
bilgece tavsiyeler içeren şiirini
inşat ettikten sonra,

İmparator, bu, sözünü sakınmayan dostuna
önce, çocuğunu rol icabı paylamak zorunda kalan
yufka yürekli bir babanın yapmacık gazabıyla
işaret parmağını sallamış,

sonra da, kıvrakça bir dönüşle,
bu cesur şiiri için Osias’ı,
“Özgürlük şarkısı söylenecekse eğer,
onu da bizim şairimiz söyler,
hem de, başkasına söyleyecek lakırdı
bırakmayan, mutlak bir yetkinlikte!”
diyerek göklere çıkarmıştı..

Sonra bununla da kalmamış,
elindeki yüzüklerden birini,
safir taşlı olanı, parmağından çıkarıp,
şairin zaten yüzüklerle dolup taşan elinde
biraz münhal gördüğü parmaklardan birine
takıvermiş ve bunu yaparken de, “ey şair,
bu akşam bu şiirle, bizim gönlümüzü de,
şiirin Nova Roma’sını da yeniden fethettiniz!”
sözüyle onu övgülere boğmuştu.

İşte bu tatlı hatıranın gücüyle,
o gece meyhanede Osias,
- kendisine sunulan şiirin girişini,
kendi şiir zevkine ve okuma tarzına da
pek uygun bulmuş olacak ki -
ilk dizelerden sonra,
yine güvercin uçurur gibi
bir elini kaldırıp göğe doğru
yüksek sesle okumaya koyuldu.

Şiir, tuhaftır, kendi şiiri gibi
özgürlük teması üstüneydi
ve kalelerin, gerçekte, şivilleri
barbarlara karşı korumak için değil de, fakat,
onları korkularla kuşatmak
ve kölece bir hoşnutluk içinde
yuvada tutmak için
inşa edildiğini falan söylemeye getiren
ukalaca bir tezle başlıyordu.

Uzunca bir şiirdi. Ve biraz aceleci, özensiz
ama naif resimler çizen yalın bir dili vardı.
Balıkçıların bile hemen anlayacağı
ve öyleyken yine de “Tutabilene aşk olsun,
kanatlı bir balık, bu!” diyecekleri cinsten
şaşırtıcı dalışlar, tırmanışlar yapıyor,
gökçe koreografilerle bazen aklı,
bazen kalbi, bazen ruhu,
bazen üçünü birden uçmaya zorluyordu.

Görünüşe bakılacak olursa, üstadımız Osias
bu şiirde sesine, jestlerine, mimiklerine,
akıp gürlemek için öyle bir yatak bulmuştu ki,
bir süre sonra meyhaneyi dolduran insanları,
belleğin uyuşuk figürleri, akmayan sözcükleri,
taş, ağaç, çiçek, diken türünden dilsiz şeyler örneği
kıyısında bırakmış ve bütün varlığıyla, giderek,
Zakharion ırmağının bahar suları gibi
çoşup çağıldamaya bırakmıştı kendini.

Meyhanedekilere gelince, onlar da üstadın peşi sıra,
Legion'un bedenini terk edip
domuzların postunda göle dökülen cinler gibi,
kendilerini, kendi bedenlerini, kendi akıllarını
ve kendi öykülerini şiirin kıyısında,
gerçeğin taşlı dikenli yamacında bırakıp,
ruhlarını bu ırmağa emanet etmişlerdi:

Akmıyorlar da, suyun üstünde yürüyorlardı sanki,
yeniyetme şairler, ümit veren şakirtler,
şiirden ‘başka kaybedecek şeyleri
olmayan’ havariler,
‘estetler, hevesliler, şiir sevdalıları...
sanat tapınağının fanatik müminleri,
sonra meczupları, dilencileri...’
sonra halka halka, daha ‘laik’ figürler,
şiirden çok şiir piyasasında,
söz ve ayak oyunlarında usta
orta yaşlı, orta halli edipler,

‘hani şu, kırkını, ellisini devirmiş
ama gerçeğin kokusunu balçığın kokusunda,
ona üflenene soluğun kokusunda
aramakta gecikmiş şaircikler,
Tanrı’nın müteşair çömezleri...’

sonra daha ölçülü, daha serin kanlı türleri,
kafadan bacaklıları, kırk ayaklıları,
sürünenleri, yoksul edebiyatımızın;
Avicennacı bir zındık, bir Hesiodos şarihi,
bir tarihçi, bir tiyatro eleştirmeni,
bir dergi yönetmeni

ve balıkçılar, gemiciler, işsiz güçsüz takımı,
İkonialı bir derviş ve dervişin yanında
kendini soytarısının arkasında gizlemeye çalışan
Stratfortlu bir kral;
Sonra, Floransalı bir cehennem kâşifi,
dünyayı, koltuğunun altında
Mağripli bilinmeyen bir şairden müntehil
bir ‘İlahî Serüven’le dolaşan...

Bir gezgin, bir muhbir, bir berber;
ve ismi, ‘Turgutos Ozbenos’ kodlu
bir roman kahramanıyla beraber
düşünce tarihinde bir darbe planına,
bir dizi ‘tehlikeli oyunlar’a karışan
bir albay emeklisi...

iki asker kaçağı, arkalarda, sırttan
bir gurbetçinin yanında, arada fiskos yapan;
sonra garsonlar, aşçılar, komiler, melekler...
‘Bu gece yüklüce para ayırmalı muhbire!
sonra yanarız, alimallah!’ diyerek
bir ara kalbini bozan
meyhanecimiz Agop,

ve Agop'un ince, esmer güzeli
ismi Ofelya olan
sağır ve dilsiz kızı. . .

ve meyhanenin kedisi, köpeği,
kısacası, İsa'yı 'son akşam yemeği'nde
gösteren bir resimde yer alabilecek herkes,
Osias'ın peşinden, şiirin sularında,
denize doğru değil, hayır,
çavlan balıkları gibi, yokuş yukarı,
suyun kaynağına doğru tırmanıyor,
tırmanıyorlardı.

Ta ki, finale yaklaşırken, yüzünde, Osias'ın,
sebebi hemen anlaşılmayan,
belli belirsiz bir değişme, bir gölge,
bir isteksizlik dalgası
dolaşmaya başlayıncaya kadar. . .

Şiirin kendinde, dizelerin ritminde
ya da anlatılan şeylerde değil, hayır,
sanki üstadın içinde bir yerlerde
bir kırılma, bir çözülme olmuştu.

Ve bu hoşnutsuzluk dalgası
giderek yükseldi, yoğunlaştı
şairin hatlarında tuhaf kasılmalar yarattı,
kollarını, kanatlarını yordu,
yelkenlerini yırttı,
serenlerini ve direklerini söküp
şiirden de, şairden de uzaklara savurdu,
sonra da üstadın kırık dökük ruhunu
bir enkaz halinde kıyıya atıverdi.

O çöküntü içinden doğrulup, genç şairi,
ondan beklenilmeyen alaycı bir vurguyla,
“Özgürlükmüş!
Rüyasında elma turtası gören
mayıs kurtlarının özgürlüğü, bu!
Göğün çayırlarında gezinmeyi düşleyen
küçük balıkların özgürlüğü!”
Sözleriyle paylamaya başladığında
rengi solmuş, yüzünden kan çekilmiş,
meyhaneye girerkenki haline göre
sanki birden on yıl ihtiyarlamıştı.

“Özgürlük diyorsun, özgürlük ha!
Bu tema benimdi, bay küçük şair!
Bu kale benimdi ve o söz şehrini bir cüce,
tanrılardan çaldığı meşaleyle kundakladı bu gece!”
deyip sağ elinin ortanca parmağında
ilk defa fark edilen, kocaman safir taşlı
yüzüğüyle masaya vurarak,

“O kale benimdi, bu şiir benimdi,
ben yazmalıydım bu kadar iyisini!
Ama şiir... Şiir, büyük bir krallıktır,
fethedilemeyen bengi bir imparatorluk!
Ve o hâlâ Şair Osias’a ait!” diye gürledi.

Sonra sendeleyerek kalktı
mozaik döşemeyi çınlatan adımlarla
meyhanenin kapısına yöneldi,
tam kapıdan çıkarken arkasına döndü
ve parmağını önce yeniyetme şaire,
sonra ötekilere doğru sallayarak,

“Birkaç gün içinde bunu ispatlayacağım sana,
evet, sana, ukâla! sana, küçük kundakçı!
Ve tabii, hepinize, şiirin hortlakları”
diye gürledi. Sonra da, başını abartılı
bir gururla yukarı dikip,
meyhanedekilerin şaşkın bakışları altında
gözden kayboluverdi.

O günden sonra onu ne sarayda,
ne meyhanede gören oldu.
ama birkaç ay sonra, Bizantium’un dar
ve çamurlu sokaklarında,
paçavralar içinde,
parmakları yüzüklerle dolup taşan elini
güvercin uçurur gibi yukarı kaldırarak,

*“Kaleler senin için inşa edildi,
Ey tavşan yürekli sivil,
Barbarlar için değil!
Korku senin için icat edildi,
Düşman senin için icat edildi,
Ölüm senin için icat edildi,
Krallar için değil,
Kayzerler için değil,
Sezarlar için değil!”*

teranesini bağırarak dolaşan
bir meczup peyda oldu.

Bir süre sonra da, bu meczubun cesedi
Kalgaria civarında, surların eteğinde bulundu.
Katiller, yüzüklerini çıkarabilmek için,
parmaklarını kesmek zorunda kalmışlardı.

O gece Osias’a şiirini sunan gence gelince,
onu da meyhanede artık gören olmadı.
Çünkü ertesi gün, güneşlenmesi için
bahçeye çıkardığı yaşlı anacığını
sırtında odasına taşıırken,
evi basan bir Latin mangası
alıp götürdü onu. Ve bir daha da
kendisinden haber alınamadı.

Sonraki günlerde Elefterios'da,
Agop'un meyhanesi tenhalaştıkça tenhalaştı.
Ancak o günden sonra
Latinlerin elinde tutsak Konstantinopolis'te
genç şiir heveslileri arasında
özgürlük üstüne şiir yazmak,
şiir okumak moda oldu.

Bu yüzden onlardan kimi susturuldu,
kimi sürgün edildi,
kimi Küçük Asya'ya geçip
İznik İmparatoru'na,
ya da Selçuklu Sultanı'na
sığınmak zorunda kaldı.

Gençlerden bazıları da,
o 'son akşam ziyafeti'nden sonra
geceleri şehrin duvarlarına
abuk sabuk yazılar yazan
sokak çetelelerine katıldılar.

Bakın, şu karşı duvardaki yazıyı,
üstü kireçle örtülmeye çalışılmış olsa da,
okuyayım ben size, ey meraklı yabancı;
bu şehrin martıları ve kanatlı şairleri, zira,
bu yazıların okunaksız kısımlarını
Latin işgalinden bu yana
ruhlarına yazılanlarla
tamamlamasını öğrenerek büyüdüler:

*“Özgürlük,
kaleleri zihninde
yılanların yurdudur.*

*Şiirse bir krallık!
ıssız bir imparatorluk,
özgürlükten başka yasası olmayan...*

*Ve Şair... Şair de bir imparator!
yurdu yuvası, tacı tahtı
ve tebaası olmayan!”*

15 Haziran 2007

CAIUS, KENDİNİ PROMETUS'A BENZETİYOR. . .

ah, Caius, haftalardır
bir tek satır çıkmıyor kaleminden;
yoksa tanrıların hışmıyla
Prometus'a inen kartal
senin de mi karaciğerini gagalıyor,
şunları, şunları yazdığın için:

“insanın zihninden geçen,
o okyanusun sularını yüzeyden
ya da derinden çizen
küçük, büyük her şey,
her yaşantı, sanatın eliyle
ölümsüzleştirilebilir;

sanatın eliyle bir hayata, bir yazgıya,
tanrıları, melekleri, ifritleri,
erinçte ve ezinçte varlık bulan
irili ufaklı ruhlarıyla,
bir yaratma oyununa
dahil edilebilir.”

25 Şubat 2009

BÜYÜK SORULARA TAKILIYOR CAIUS'UN AKLI

bakışlarıyla, gündelik gerçekliği
ya da gündelik kaderi
fizik ve fizikötesi
öğelerine ayırabileceğini sanan
yahut isterse, bunu yapabileceğine
bizi inandırmaya çalışan,
ama göklerden resmi onay almadan
ışık ve müjde dağıtmaya koyulan
bağımsız yalvaçlık mesleğinin
öteki adı mıdır, şiir sanatı?

22 Şubat 2009

CAIUS'A GÖRE YOKSULLARIN VE ŞAIRLERİN ZENGİNLİĞİ

ömrünce sarayın eşiğinden içeri
adımını atmamış bir yoksulun
saray hakkında ömür boyu
duyduğu, dinlediği şeylere dayanarak
kafasında çizdiği resimlerle, sarayı
sezar'ın bildiğinden daha fazla bilmesi
ve sarayın, böyle birisi için
içine girmeden de, zamanla
içini gösterir hale gelmesi

ve bu kişinin, bulunduğu o yerden
saraya baktığında, artık orada
sezar'ın içerden gördüğünden
daha fazlasını görebilmesi...

işte bu, işte yoksulluğun böylesi
zenginliğin ender türlerindendir
ve iyi şiir, böyle bir zenginliği
kendisinde keşfeden şairlere verilir.

26 Nisan 2009

CAİUS'A GELEN ESİN

Günlerdir içimde uğuldayıp dolaşan
Esin rüzgârı için dün gece oturup da
Coşkuyla yazdıklarım
Bu sabah kaskatı kesilmişler,
Hem öyle böyle değil hani,
Taş gibi, ölü gibi kaskatı...

Dün coşku veren esinin
Bugün ruhu çekilmiş, fakat
Öyle bir boşluk kalmış ki geride,
Yokluğu varlığından nerdeyse
Daha çok anlam ve ihtişam
Katacak görünüyor şiire.

Ve bunun içindir ki, galiba,
Başarılı bütün yontular gibi o da,
Bir ruhu olan ve yaşayan,
Gülen, ağlayan, konuşan modelinden
Daha çok benzeyecek insana.
Ve ondan daha dayanıklı olacak
toz çıkaran zamana...

3 Nisan 2009

CAIUS'UN CİNİ

ben, güzel sözlerin cini değil,
ünlü bir şairin gölgesiyim,
diyeyim size, bayım,

öyle ünlü bir şair ki bu,
Hepdoman'daki* delilerin
tımarhanenin duvarına döktürdükleri
zırvaların altına adını yazsa,
o gökçe teraneyi
adasın diye kendilerine,
kese kese kuru övgü yağdırmak için
birbirlerini kırar kişizadeler.

ama, aramızda kalsın,
yaşlandı artık, iyice yaşlandı
ve inanmak istemese de buna,
kurudu esin kaynakları.
mal mülk, köleler, metresler yok,
yok, ama çömezleri, hayranları, dostları...
şöhretinin tek ürünü olarak
onları çevresinde
ve onların sürdüğü boyayı çehresinde
tutmaya çalışmaktan
vakti olmuyor artık
durup kendi yüzüne bakmaya,
kendi içindikileri yazmaya
'büyük şairimiz' in.

* Hepdoman: Bizans'ın Latinler döneminde,
bugünkü Bakırköy'ün adı.

bu yüzden, naçizane, ben yazıyorum
on yıldır şiirlerini, efendimizin.
aramızda kalsın, bayım,
ben yazıyorum ve imzayı o atıyor,
parsayı (kuru övgü) o topluyor.
yalnızca, hizmetlerime karşılık,
yufka yüreğini ‘majesteleri’nin,
ve daracık ruhunu
birlikte kullanıyoruz,
eh, bu da yetiyor bana,

hiç değilse böylece,
gündüzleri kibar muhitlerde
Bizans’ın pahalı meyhanelerini,
kapısını yalnızca soylulara
ve şairlere açan
çengili, çalgılı batakhanelerini
onun yüreğinin terkisinde
dolaşabiliyor,
geceleri de kıvrılıp yatabiliyorum
bir köşesinde,
avuç içi kadar olan ruhunun.

yıllardır süren bu vodvil, bu ikili varyete
bir gün *Mezarlıkta kumpanya** finaliyle
bitinceye kadar, bayım,
sizin anlayacağınız, ben onun
hem dehasıyım, hem gölgesiyim,
hem de şişenin dibinde kalan
birkaç yudum gençliği...

aman, bunlar aramızda kalsın!
aman, bunlar aramızda kalsın!

19 Mart 2009

* '*Mezarlıkta Kumpanya*': Fragmanları, 'HOMOPÖETİCUS' isimli şarkılar kitabına girip çıkan bir şiir kümesinin genel başlığı.

BİR OKUL ARKADAŞI CAIUS'U ANLATIYOR

Latinceyi, arkaik Yunancayı ve Arapçayı
aynı papazdan öğrendik onunla, bayım.
yıllar sonra şair olarak çıktı karşıma;
Tanrı hakkında ne düşündüğünü
sorabilecek herkesten kıyı bucak
kaçan biri olarak yani...

insan onu dinlerken,
kendi derinliklerinde bulamayıp da,
Tanrıyı başkalarının içinde,
başkalarının gönül yaralarında
arayan birinin delici bakışlarını
hissediyor üzerinde.

2 Mayıs 2009

CAİUS BİR İNCİL YAZMAYA HAZIRLANIYOR

yüzlerce, bazen binlerce yılda bir kere
ve milyarlarca kişi içinde
bir tek kişinin tuttuğu yol
yazgının çizdiği yolla;
bir tek yolcunun tutturduğu türkü
yolun kaldıracağı en iyi havayla,
şarabın, ağzına kadar dolu kadehle
bağdaştığı gibi bağdaşıverir,
ne bir damla eksik, ne bir damla fazla...

ve bu bağdaşmanın yaşandığı zamana
bütün çağlıtıyla girer ve çıkar Ebediyet,
tıpkı, günü gelince, bir anda doldurması gibi
bütün bir okyanusun,
belki bir, belki bir birkaç gün,
pek pek birkaç hafta sürecektir bir hayat için,
içini ançüez balığının.

ve ebediyet dokununca tüylerine,
yüreğine,
yüreğinin kanatlarına,
yer de değişir, gök de,
değişimi durdurmaya çalışan
insan da değişir, kader de,
geri dönmemesine...

24 Şubat 2009

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL TASLAKLARI I

Şairlerin bakışları
Peygamberlerin bakışlarından
Daha mı keskindir?

Tıpkı eriyen mum yağının
Onu eriten alevden
Daha yakıcı olması gibi...

Çünkü, deniyor ki, şairler
Gözün göremediğini görür,
Gördüklerini yeniden yaratırlarmış.

Çünkü, deniyor ki,
Gündüzün yıldızları, gece güneşi
Görürmüş onların gözleri

Çünkü deniyor ki, balçığa biçim veren elleri
Ve o biçime ruh üfleyen dudakları
Görür gibi bakarmış onların gözleri...

28 Kasım 2007

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL TASLAKLARI II

bunlar senin düşüncelerin değil,
bunları sen yaratmadın,
söyle rahatlasın rakiplerin!

bunlar havada dolaşan şeyler,
taşın, ağacın, bulutun
ve bilincin içinde uçuşan şeyler

sen sadece onları görüyor,
işitiyor, kokluyor,
ruhunla onlara dokunuyorsun

ve gözünde, kulağında,
aklında kalanlarla
dilini süslüyorsun.

“çünkü bakın, de, ne biz değişiriz,
ne onlar değişirler;
değişen yalnızca sözdür;

sözün el hareketleri,
ayak hareketleri,
diz kırmaları, omuz titretmeleri,

sözün dudak büküşleri,
can alan gamzeleri,
göz kaş işaretleri...

değişen sözdür.”

28 Kasım 2007

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL TASLAKLARI III

şair dediğin, şiir ve hikmet yontularını
dilin kemığıyle
o kadar ustaca yontmuş olmalıdır ki,
onları gördükten sonra,
güzellikte onlardan aşağı kalmamak için,
doğada da, insanda da
o güne kadar yürüyen, akan
ya da uçan ne varsa, hepsinin,
yontu gibi sessiz
ve hareketsiz görünmenin
yollarını aradıkları hissedilsin.

28 Eylül 2009

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL TASLAKLARI IV

Şair olarak doğmadım,
Şiirin içine doğdum belki.
Aslında herkes bunu yapar,
Arı duru bir kaynaktan
İrmağın içine doğar
Ve ırmakla birlikte akar.

Suyun içindekilerin
Akışı izleyememeleri doğaldır
Ve bu bir yoksunluk değildir.

Ama benim gibi bazılarını
İrmak, kıyıya bırakmıştır,
Bir taşın kovuğuna,
Bir çalının dibine.

Bu, izleme şansı veriyor insana,
Bulanık sularıyla
Döne kıvrıla akıp gideni.

Burada bir de, yumurtalarını
Güvenli bir yere bırakmak için,
Suyun kaynağına ulaşmak isteyen
Balık cinslerinden söz edilebilir;

Bunlar, abuk sabuk düşünceleri,
İpe sapa gelmez fantezileri
Ve aptalca cesaretleriyle
Irmağın içinde, yukarı doğru akan
Bir başka akıntı olduğuna inanırlar
Ve tutup çavlandan yukarı
Tırmanmaya kalkışırlar;

Ama kimsenin, başını kaldırıp da,
Bunu başarıp başaramadıklarını
Görüp anlamak için
Çavlandan yukarı bakmaya
Ayıracak vakti yoktur,

Çünkü sular akıp durmaktadır
Ve sularla birlikte herkes,
Her şey, her an...

15 Aralık 2007

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL TASLAKLARI V

Dediğim gibi, şair olarak doğmadım,
Ama bir gün ırmağın kıyısında,
Bilmeden, bir karınca krallığının
Üstünü örten taşı kaldırdım
Ve karıncaların her yöne doğru
Nasıl dehşetle kaçıştıklarını gördüm;

Bu bir alegori değil, bundan eminim,
Fakat sonraları anladım ki,
Farkı yoktur, karınca yuvasını örten taşın
Öteki krallıkları örten taşlardan.
Ve yine anladım ki, farkı yoktur,
Bir şiir yazmış olmanın,
O taşlardan birini kaldırmış olmaktan.

Ve karar verdim, bir daha öyle uluorta
Kaldırmamaya, gördüğüm her taşı;
Kaldıracaksam da,
Bu işi, taşın altındakileri
Ürkütmeden yapmanın
Bir yolunu bulmaya;

Ve daha önemlisi, yine karar verdim,
Taşı ister kaldırayım, ister kaldırmayayım,
Her halükârda mutlaka
Yazdıklarımla karıncalara,
Tespîh böceklerine ya da insanlara,
Başlarının üstünde bir taş olduğunu
Ve bunun her an, bilinmeyen bir el
Tarafından kaldırılabilceğini
Bıkmadan, usanmadan hatırlatmaya.

15 Aralık 2007

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL NOTLARI VI

Taşın hikâyesi devam ediyor.
Evet, yıllarca onlara taşı hatırlattım
Ve bilinmeyen bir el tarafından
Taşın kaldırılabilceğini, her an,
Falan filan...

Ama şimdi düşünüyorum da,
Bu bilgi onlara ne sağlayabildi,
Taşı delip başlarını göğ
Uzatma becerisini mi?

Yahut hep birlikte yüklenip, taşı
Üzerlerinden atmaya mı
Özendirdi onları?

Yoksa, daha önce hiç mi hiç
Farkında olmadıkları taşın
Ağırlığını artık başlarının üstünde
Ve ruhlarının zarında
Hisseder olmalarına mı yol açtı?

Sonuç olarak, durup dururken
Onlara ıstırap vermiş,
Kendim de, bir hiç uğruna
İstırap çekmiş oldum, o kadar.

Bundan sonraki yazının konusu, bu.

15 Aralık 2007

CAIUS'UN. 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL NOTLARI VII

Yüz çizgilerinde belli bir özelliğin
Gizlene, saklana yüzden yüze,
Bedenden bedene aktarılarak
Kuşakları aşır seçilmiş bir yüzde
Türünün en güzel örneğine
Ulaşması, nasıl, şaşırtıcı değilse,

Bir şiir tadının, bir duyma biçiminin de
Gizlene, saklana, aynı dalga boyu üzerinde
Ruhtan ruha, zihinden zihne aktarılarak
Yüzyılları, bazen binyılları aşır
Seçilmiş bir sanatçıda türünün en güzel örneğine
Ulaşması da öyle, şaşırtıcı değildir.

24 Aralık 2007

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL NOTLARI VIII

onca emek, onca yaşanmış öykü
ve sonunda, yalnız, hiçleşmiş,
hurdalığa kaldırılmış bir makine olmayı
kabullenemediğimiz için
öteki dünyaya iman ederiz.

en çok değer verdiğimiz hatıraların,
en çok değer verdiğimiz ilişkilerin
buna değip değmediklerini
görmek isteriz ve bunun için
öteki dünyaya iman ederiz.

bize değer vermelerini istediğimiz kişilerin,
gerçekte bize değer verip vermediklerini,
yahut ne kadar değer verdiklerini,
vermeseler de, bir değerimiz olup olmadığını
öğrenmek için öteki dünyaya iman ederiz.

yaşananların sonuçlarıyla doğrulanabildiği,
bir bütünün parçası, bir büyük hayatın
mütemmimi olarak içinde yer aldıkları
üstün bir var olma hali arzu ederiz
ve bunun için öteki dünyaya iman ederiz,

Mısır Kralı Akhenaton'un
Tanrı'ya seslendiği gibi
mezarımızdan seslenebileceğimizi
düşünmek istediğimiz için
öteki dünyaya iman ederiz:

*“Senin dudağından üflen
O latif nefesi soluyorum;
Her gün senin güzelliğinle
Yeniden büyüleniyorum;*

*Uzuvlarım yeniden gençleşsin diye
Kuzey rüzgârının esintisinde bile
Senin tatlı (diriltici) sesini
İşitmek istiyorum;*

*Elini uzat bana,
Burak, yanına yaklaşayım,
(Burak, bütüne katılayım)
Ve seninle yaşayayım!*

*Beni sonsuza kadar adımla çağır
Ki, unutulup gitmesin adım!*

25 Aralık 2007

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL NOTLARI IX

elli sekiz yaşındayım
ve bilmiyorum, bir şeyler yaşadım
nereye gitti yaşadıklarım
ve nerede kaldı, yaşamak isteyip de
yaşayamadıklarım?

bir şeyler yazdım, ama
bilmiyorum, yazdıklarım
yaşadıklarım mı benziyor,
yaşamak isteyip de
yaşayamadıklarım mı.

elli sekiz kum tepeciği!
ben mi onları aşım geldim
bu susuz kuyunun başına;
onlar mı beni bırakıp gitti
bu susuz kuyunun başında?

25 Aralık 2007

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL NOTLARI X

Söz, insanın hem yüzüdür,
Hem ruhudur, hem aklı.
Söz insanın, yüzüyle de,
Tersiyle de kendisidir, kendisi!

Söz insanın hem beşiği,
Hem bineğidir,
Hem sokağı, hem mektebi
Hem evi, hem dükkânı.

Oyunu, sahnesi, dekorudur,
Mabedi, müzesi, meydanı,
Çarşısı pazarıdır
Ve her şeyden çok da, mezarı...

Söz insanın yoludur, yol arkadaşı,
Âsâsı, köpeği, çıkınıdır,
Türküsu ve feneridir
Ve kıvrım kıvrım yol hikâyesi...

Hem dünyası,
Hem ahreti;
Hem azabı, hem ârafı,
Hem de cenneti...

İnsan sözdür, sözün kıyası,
Balçığa üflenlen söz,
Balçığa üflenlen tanrısallık,
Balçığa üflenlen ebediyet...

Ebediyetin kendisi değilse bile,
Onunla fısır fısır konuşan realite...
İnsanın, kendi içinde tırmandığı bir kule,
İnsan biçiminde bir kule...

Göğü delip ötesine yükseliyor bu kule,
Taşlarla, tuğlalarla değil,
Oruçlarla, erdemlerle, adanmalarla değil
İpek tenli, zümrüt gözlü kelimelerle...

30 Nisan 2008

CAIUS'UN, 'YENİ İNCİL' İÇİN KURAMSAL NOTLARI XI

Kendi hikâyemi oyup çıkarmak için
Güzel zamanlar seçtim,
Güzel kader kütleleri...
Güzel rüzgârların yoluna çıktım,
Güzel hayatların içinden geçtim,
Güzel ruhlarla düşüp kalktım,
Güzel sözleri sevdim,
İnce fikirleri sevip okşadım,
Kendime alıştırdım onları.

Bazen oğlak, bazen
Yabani tay sürüleri gibi
Peşime taktım, dağ bayır,
Dere tepe dolaştırdım,
Otardım, suvardım kelimeleri;

Turna sürülerine kattım,
Yaban kazlarına...
Dünyayı görsünler,
Kedere ve sevince alışsınlar diye;
Yeri göğü tanıttım onlara.

İSA. CAİUS'A HÜLÜL EDİYOR

Ben İsa, Bakire Meryem'in oğlu;
İnsan denen bu taşınmaz çarmıhta
O kadar uzun kaldım ve o kadar çok
Oyalandım ki Bizantion'da,
Bütün bir insanlık, geçmişiyile adeta
Benim çullarıma yamandı.
Zaman öyle tüylendi, tarazlandı,
Öyle epridi, eskidi ki
Birkaç gün içinde belki bin yıl,
Belki daha fazla yaşlandırdı
Bu büyülü şehirde beni.

Yolumun ilk defa Bizantion'a düştüğü gün,
Kalkedon'da kıyıdan,
Karşı kıyıları bakarken,
Hani sanki yalvaçlar ve deliler
Yürüyerek geçsinler
Diye var olmuşa benzeyen Propondis,
Dünyanın bu en güzel denizi
"Haydi İsa, haydi İsa, hadi İsa!"
Dercesine çırpınsa, çırpınsa da,
Çağıldasa da karşımda
Daha vakit kalmadan uymaya bu çağrıya,
Bir manga Latin zaptiyesi
Yakama yapıştı ve palas pandıras
Bir zaptiye teknesine atıverdiler beni.

Onlarla yattım, onlarla kalktım;
Böyle böyle onlara bölündüm,
Onlara dağıldım,
Onlara karışıp gittim sonunda.

Kendim gibi değil, onlar gibi
Göründüm insanlara,
Otlar gibi, kuşlar gibi, taşlar gibi...

Ve beni kendime de,
Kendilerine de benzetemeyenler
Şair adını taktılar bana.

22 Temmuz 2008

Gözlerimi, Prinkipo Adası'nda,
Delileri, şairleri ve yalvaçları kapattıkları
Hristos manastırında,
Soğuk bir mahzende açtığımda,
Kendini Şair Caius diye tanıtan
Birkaçığın manzum tiyatro oyununda
Rol almış buluverdim kendimi.

Bu kaçık, "Ey yabancı!" diye başladı repliğine,
Ve bir an süzdükten sonra beni,
İlk kez görüyorum, sanırım, burada seni, dedi.

Kendini Mesih sananların atıldığı
Bu daracık hücrede, bu *kanonik* sahnede
Dün karşılaşıydık eğer,
Ben de sana, tıpkı senin yaptığın gibi,
İsa Mesih diye tanıttırdım kendimi.

Ama bugün benim keçilerim döndüler eve
Ve onlarla birlikte ben de döndüm yeniden
Şair Caius'un postuna, kendime yani.
Yarın Caius'un geri döndüğünü görünce
'*Büyük Engizitör*' bırakıverecektir
Koşarak dönmem için,
Üç gün mü, üç ay mı, üç yıl mı önce beni
Yaka paça aldıkları Agop'un meyhanesine.

Bunun içindir ki, gitmeden iyice tanışalım;
Bakarsın, dışarıda yeniden birbirlerine
Karışır keçilerimiz de,
Onları ayırmaya getirirler yine
Bizi bu deliler evine.”

Böyle başladı ve insanlığın tüm
Yeryüzü macerasını,
Kanatlı bir böcekten başlayarak,
Tanrı çömezi şaire kadar
İnsan ruhunun tek mil değişimlerini
Bir tek gece ve bir tek perdede
İçine emen ruhanî üfletimiz Caius’la
Ve manastırın duvarlarını aşır,
Propontis denizini yürüyerek geçip
Bizantion’un kenar semtlerine kadar ulaştı.

Ama ben, Bakire Meryem’in oğlu,
Keçilerimin göklerde,
Göklerin melekûtunda otladıkları bilindiğine
Ve benim, yeryüzüne,
İki ayaklı kuzularını toplayıp
Göğün çayırlarına götürmeye gelen
İsa Mesih’ten başka kimliğim olmadığına göre,
Ebediyen izin vermeyeceklerdi, benim,
Belkemiğime yapışık bu çarmıhı
Manastır hücrelerinden dışarı çıkarmama.

Bunun içindir ki, düşündüm taşındım
Ve sonunda gördüm ki, *Kilise*'nin
Bu yeraltı melekûtundan çıkıp
Bir bahar neşesi, cennet *müjdesi* gibi
Dağılmak için *kınalı kuzulara*,
Şair Caius'tan başka şansım yok,
Onun bedenine girip, onun kalıbında, nâsa
Görünmekten başka...

Bu niyetle, kendi hakkımda bildiklerimi,
Hayat hakkında bildiklerimi,
Ölüm hakkında bildiklerimi,
Yer, gök, yerin altı, göğün üstü,
Dünya, ahret, Tanrı, melek ve şeytan,
Hayal ve gerçek, gerçek ve düş,
Gerçek ve oyun, gerçek ve yalan,
Dün, bugün, yarın hakkında bildiklerimi
Ve bilmediklerimi,
Yere ve göğe ait her şeyi, ama her şeyi
Ve Tanrı'nın krallardan, ruhbanlardan
Ve onların yamaklarından daha çok,
Yoksulları, şairleri ve sarhoşları sevdiğini
Meydanlarda, mabetlerde, meyhanelerde
İnsanlara duyursun *diye*, tuttum,
Bu, dışarıda zaman zaman kendini
Benimle karıştıran akıllı divaneye,
Şair Caius'a aktarıverdim hepsini;

Böylece, bu, şaşılacak kadar bana benzeyen,
Tıpatıp benim boyumda,
Benim gibi bir deri bir kemik,
Benim gibi yanık çingene tenli,
Ve burnunun üstünde
Tıpkı benimki gibi bir yara izi olan,
Tıpkı benim gibi somurtkan,
Benim gibi *fukara*,
Caius isimli ikizimin teninde
Bizans'a, yeryüzüne geri döndüm.

13 Ocak 2010

CAIUS. "YAHUDA İŞKARİOT"A GÖRE İNCİLİ KALEME ALIYOR

Sayırsız ihtimal var.

Bunlardan en kolay akla geleni:

Yahuda, İsa'nın Tanrı elçisi olduğuna

güç bela da olsa, inanıyordu,

inanıyordu, ama

onun nesep olarak Tanrı'nın sulbünden geldiği,

yani bir tanrı olduğu yolundaki söylentileri

sığdıramıyordu aklına da, kalbine de.

bunları kökünden kesinlemek

ve bu konuda kalbine dışlarını geçiren,

aklını kemirip duran yırtıcı şüpheden

ebediyen kurtulmak istedi

ve 'Oğul'u ele verdi.

Peki, Yahuda İşkariot

şüphelerinden kurtuldu mu?

Hayır, tersine, boş mezar,

mezar başında bekleyen melek,

Magdalalı Meryem'in gördükleri

– ki bu kadın ruhen hastaydı,

'cinlerin tacizi'ne uğramıştı da

İsa onun içinden yedi cin çıkarmıştı –

ve bunlara eklenen

zincirleme başka söylentilerle

daha da karışmıştı kafası.

İkinci ihtimal: Yahuda diye biri yoktu;
o isimle tanınan kişi, gerçekte,
Tanrının insan bedeninde
bir başka biçimlenişiydi
ve oğlunu almaya gelmişti.

Üçüncü ihtimal: Yahuda, İsa'nın ta kendisiydi;
İsa da Yahuda'dan başka biri değildi.
Onlardan her biri, tek bir ruhun,
ana rahmine düşerken
özel bir yazgının eliyle ikiye bölünmesi
ve iki ayrı ananın rahminden
iki ayrı kişi olarak
dünyanın çiğ ışığına çıkıvermesiydi.

Ve Tanrı, yeryüzünün hikâyesine
hareket getirecek bir *yalnızlık* teması için,
onlardan, yere ait olanı yerde bırakmak,
göğe ait olanı da göğe çıkarmak istedi.

Bu son ihtimal durumunda,
insan zihni için geçerli mantık süreci,
“Çarmıha gerilen de İsa Mesih'ti,
çarmıha gerdiren de İsa Mesih'ti.”
sözünün tartışılmaz olduğunu
behemehal kabul etmemizi gerektirir.

ama bunun tersini de,
“Hayır, ne gerilen, ne gerdiren,
hiç biri İsa değildi.” yargısının da,
aynı kesinlikle tartışılmaz olduğunu
behemehal kabul etmek şartıyla...

25 Şubat 2009

YAHUDA İŞKARİOT'A GÖRE İNCİL

Doğru yoldan sapar gibi olduğu
denenme, sınanma anlarında,
sevincini ondan saklayamayan Şeytan,
o coşkuyla bir an gözüne görünüp kayboluyor,
böylece, uçurumun başında
aklını başına getiriyordu Nasıralı Yalvaç'ın.

Tuhaf olan bir şey daha vardı,
Şeytan bu durumlarda
hep kendi kılığında görünüyordu ona,
aynadaki resmi gibi, tıpatıp...

Bir gün, Ayartıcı'yı daha yakından görmek
ve ebediyen yanından kovmak için,
varını yoğunu sattı ve topladığı parayla
meyhanede herkese şarap ısmarladı,
düşmüş kadınlara para dağıttı, batakhanelerde,
ve çalgıcıları katıp peşine
sokak sokak dolaştı kenar mahallelerde.

Ama, gelgelelim, bunca günah, bunca sefahat
ve üstüne daha neler, neler yaptı,
neler, neler etiyse
şeytan ortaya çıkmıyordu, nedense.

Bir süre sonra, kesti umudunu, onu görmekten.
Artık ne harcayacak parası pulu
kalmıştı zaten, ne satılacak çulu...

O da ayakta kalmak
ve Tanrının yollarında yürümek için
dilenmeye başladı, o yollarda.
Tuhafıklar birbirini kovalıyordu ama;
Hikmetinden sual olunmaz Tanrı
seçilmiş kulu için,
sınav üstüne sınav öngörmüştü galiba:

Çünkü gelip geçenler şimdi,
bilinmez, her nedense,
onun on adım ötesinden
kaçarcasına geçip gidiyorlardı.
Anneler çocuklarını bileklerinden,
kediler eniklerini enselerinden tutup,
kıyı kıyı kaçı kaçıyorlardı ondan,
şeytandan kaçır gibi, nerdeyse...

Bir gün işi gücü, yolu ve yolcuları bıraktı,
aynacı dükkânına gitti ve gördü sonunda onu,
gördü, görmek istemediği kadar,
irili ufaklı, boy boy,
onlarcasını, yüzlercesini onun...

ve o günden sonra şehirde
bir daha gören olmadı, Nasıralı Yalvacı.
Yakınlardaki dağda bir mağaraya kapandı
ve Tanrının dışarıdaki yollarını bırakıp,
O'nun, kendi ayak izleriyle açtığı
içerdeki patikalarında
yol tepmeye başladı.

20 Şubat 2009

CAIUS'UN GÖĞE ÇEKİLMESİ

tam rüyada gördüğüm gibiydi, Ohannes,
her şey tam rüyada gördüğüm gibi başladı:
şehrin doğu kapısından çıktım,
atın yuları elimdeydi.
atın yanında yürüyerek piskoposun bağını geçtim.
Nikomedia'ya giden yola girince,
üç beyaz güvercin
süzüldü süzülecek, diyordum, şimdi,
rüyada gördüğüm gibi,
ve konacak sırtına atın,
an meselesiydi.
yürümeye devam ettim.

olacak olanları önceden bilen birinin
biraz kibir taşıyan özgüvenini
saklamak isteğiyle
gözlerim yerde,
köşedeki kayalık sırtı döndüm.
tam işte orada ve tam işte o an
karşıma çıkıverdiler, Ohannes,
- üç beyaz güvercin biçim değiştirmiş
insan kılığına girmiş gibisine -
beyaz giysiler, beyaz sarıklar içinde
ikonialı o üç dönen derviş.

onlar öyle yerden bitercesine
sahneye birden girince,
atım ürküp şahlandı,
çekip kurtardı elimden yularını
ve dört nala atıldı Astakos'a doğru.

dervişlerden ikisi, oyunun nasıl başlayıp
nereye gideceğini biliyormuşçasına
rollerinden emin,
anında koştular peşinden atın,
ama ne koşma! o an,
“yel misiniz, be putperestler!”
diye geçirdim içimden.

üçüncüsü, hızlı adımlarla
ve gök kadar geniş bir tebessümle
benim yanıma geldi.
hafifçe dokunurken omuz başıma,
tertemiz bir Rumcayla,
atım konusunda tasalanmamamı,
arkadaşlarının onu bulup getireceklerini
ve bu olaya kendilerinin
yol açtığını düşünüyorsam eğer
topluluk adına
özür dilemeye hazır olduğunu söyledi.

ve arkadaşları atımı getirinceye kadar beni
yakındaki bir ağacın altında oturup dinlenmeye,
omzunda asılı kırbasından
şarap içmeye davet etti.
itiraz etmeyi düşünemedim bile.
keşke etseydim.

ağacın altında içtiğim şarap değil,
dinlediğim sözler, öyle baş döndürücü,
öylesine karşı konulmaz biçimde
alıp götüren şeylerdi ki, Ohannes,
bir süre sonra atı da unuttum,
onunla nereden gelip
nereye gitmek istediğimi de.

o kadar ki, güneş bu olayın üstüne
iki defa doğup,
iki defa battığı halde, büyücübaşı derviş
bir taraftan çıkınından azık,
kırbasından şarap ikram ederek
İkonialı Rumî'nin gazellerini okurken bana,
atın peşinden giden iki dervişin niçin,
evet, niçin hâlâ dönmediklerini sormak
iki gün boyunca bir kere olsun
geçmedi hatırımdan.

İkinci günün sonunda, güneşin kıpkızıl
bir şarapla dolu billur bir kadehin içinde
Bizantion'un silüetine tutunarak
ağır ağır yakındaki bahçelerden aşağı
kaydığını hatırlıyorum.
Dalıp gitmişim.
Ertesi sabah yepyeni bir güneş
aynı yerden yukarı tırmanırken uyandım;
atım, komşularıyla, yanı başımda duruyordu;
üzengisine tomar halinde
bir mektup iliştilmişti:

“kaderinin yollarını kat eden güvercinler,
tasalanma, yollarına devam ediyorlar.
gözlerini karanlığı görmeye alıştı,
gözlerini karanlıkta görmeye alıştı,
gözlerini içindeki karanlıkta görmeye alıştı,
o zaman, gözlerini her kapadığında
güvercinlerini kanat çırparken görecek,
kulak verince de, derinden derine
kuğurdamalarını işiteceksin.

herkese bir güvercin verilmiştir,
bunu da unutma, şairlere üç güvercin:
biri gökte, biri yerin altında,
biri de şairin içinde
kaderin yollarını kat etmektedir...”

başka ne yapabilirdim ki bundan sonra,
içimde kanat çırpın kuşun peşine düşüp
İkonía'ya geldim, Ohannes
ve postu ırmağın kıyısına serdim burada,
umut kapısı'ndan boşalan
ve adına *Celadin* denen ırmağın kıyısına...

11 Aralık 2008

ŞAİR CAIUS'UN İKİNCİ GELİŞİ

beş yaş büyük olsa da benden,
onu çocukluğundan tanırım,
Kalkedon' da, aynı sokakta
beraber büyüdük, bayım.

“ben İsa Mesih olayım, derdi bana,
sen de benim şakirtlerimden biri,
on ikiye tamamlayıp çeteyi,
gel, ‘tanrıcılık’ oynayalım, hadi!”

ve suların üstünde yürür giderdi,
kör gözleri açar,
cinleri, ifritleri kovardı;
mezar başlarında bağırıp çağırarak
- olmazsa, tepinerek -
genç ölüleri, gelinleri, güveyleri,
en çok da ölmeden gömülenleri
diriltip ayağa kaldırırđı.

bense, horozlar ötünceye kadar
üç defa inkâr ederdim onu.
üçüncü inkârdan sonra da
aklım başıma gelir,
kollarımı geriye doğru gerip,
kendim, ceza olarak, horoz gibi öterdim.

ve her seferinde Romalı zaptiyeler,
başında dikenli taç, Tanrıoğlunu
çakmaya kalmadan haça,
tam zamanında biterdi oyun.

altmışından sonra yakılması
yazılıymış alnına meğer,
Latin zaptiyelerce, bayım;
ve hikâyenin sonunda da,
gecikmiş bir İsa gibi
güçbela göğе çekilmesi,

dönüşerek ölgün alevlerine,
ve isli dumanlarına,
sandıklar dolusu, çuvallar dolusu
dilenci terekesi gibi
ömrünce piyasaya çıkmamış şiirlerinin.

birkaç yıl sonra ölümünden ,
sağdan soldan, vefalı dostlarından,
birkaç sadık hayranından toplanan
ve çoğaltılan birkaç yüz şiirinde onun
yeniden keşfedilmesine gelince,

Bunun da, Şair Caius'un
İkinci Gelişi
Olduğu söylenecektir.

20 Nisan 2009

Birinci Kitab'ın Sonu

İÇİNDEKİLER

prolog I	9
prolog II	11
prolog III	13
prolog IV	14
çıraklık yılları	17
yakarış	19
demirci çırağı	21
nektar ve ambrosia	22
parola	23
bedevi şair	24
yaşlı şairden hekim şaire	26
şair 'bugünden geçiyor, ebedi yoksunluk zamanı'ndan... ..	28
bağdatlı şair	30
varlığın dilleri	33
'büyücü çırağı'	35
jonglör	37
kendi kendine ney dersi, kaval dersi, klarinet dersi	40
gece ayini	42
kalk şair!	44
kalk yürü	45
yol şarkıları	47
avarelik yılları	49

'homeless'	50
rüzgâra ekilen şair	53
şair 'bugün'den geçiyor, ebedi 'yoksunluk zamanı'ndan	54
yaşlı şairden yaşlı krala	56
karanfil makamında caz semaisi.....	57
mazurka.....	70
gece yolcusu	71
büyük keşifler	73
babamın hikâyesi.....	75
aşk da vahşidir... ..	77

yol arkadaşları	79
şair prometheus 1.....	81
şair propmetus 11	83
atinalı şaire mektup (m.ö. 399).....	84
imrül kays'ın kıskançlık nöbetleri	87
şair mozart mummyacı mozart.....	89
mozart'ı sağırklar da işitir.....	92
bir gogol kahramanı.....	93
şair derrida: bütünü veren detaylar.....	98
yaşlı şairden yaşlı şaire.....	100
ibn-i hazm'dan sarf nahiv dersleri	102
yaşlı şairden genç dostlarına	107
manifesto.....	109
maskeli silahşor	114
çin'in ırmakları: li po (m.s. 700 ?-762).....	115
imparator hıuan song'un son yılları.....	119
içen çok, sarhoş olan kim?	122
ançüzeli şiir	123
nevrotikler	125
iki şair.....	126
yaşlı şairden genç şaire	127

kanat ve yüzgeç.....	128
şairin bitişik oda komşusu	130
‘yol’un arkadaşları	133
çin’in ırmakları: lao tzu (m.ö. 604-?).....	135
‘divan-ı kebir’	137
nehr-i kebir	139
bahr-ı kebir	142
moğol paşası & acem şairi	143
bedevi şair	146
sidarta	147
çin’in ırmakları: tao yuan-ming ‘beş söğütlü şair’ (m.s. ?-427)	149
çin şiiri çin hikâyesi	151
dokuz çizmeli, dokuz rüzgârlı şair	153
yolun ve rüzgârın kız kardeşleri	157
sapho	159
vırgınia woolf’un dama taşları.....	160
ıngeborg bachmann’ın saraydan kaçırılışı	164
yaşlı şairden şair bayana	166
yunanlı ‘kadın şair’	167
göktaş	169
çinin ırmakları: lı ch’ing-chao (m.s. 1081-1140).....	170
yolun ayartmaları	171
joker.....	173
homopoeticus	176
yaşlı şairden köşe yazarına	179
şair oidipus.....	180
galatalı rimbaud	181
şair & anarşizm.....	185

deli & dahi.....	186
isidore lucien ducasse (1846-1870)	188
şair cocteau: bütününü aratmayan detaylar	190
turganyev'le 'son akşam yemeği'	191
şair le corbusier: mekânın intikamı	193
bir gogol kahramanı.....	197
cehennemden yükselen neşideler	199
dante alighieri'nin ateşten çıkarılışı	201
şair neron: sanatçının bir tiran olarak portresi	203
kötü'nün erdemi	209
'f ilozof'	210
saraydan kaçan şair	213
endüslü 'saray şairi'	216
titan ya da güç istemi olarak şiir.....	217
şair 'bugün'den geçiyor, ebedi yoksunluk zamanından	220
 bizanslı şairler.....	223
latin şairi	225
darbeci şair.....	228
yaşlı şairden bir başka şaire.....	229
harranlı müneccim.....	232
yaşlı şairden yaşlı krala.....	236
şair lucius'un arınma günü.....	239
yaşlı şairden yaşlı krala.....	241
caius'u çıldırtan merak	243
yaşlı şairden yaşlı krala	245
harranlı leon'dan konsül nabius'a pisagoresk bir mektup.....	246
vergici lucas'tan, saray şairi osias için	250
yaşlı şairden hekim şaire	251
hekim lazarus.....	253
şair caius kendini tanımaya çalışıyor	255
caius'un aşkı.....	257
caius'un pastoral düşü.....	258
vergici lucas'ın 'gecikmiş şair ve gecikmiş kitap' üzerine	

iğnelemeleri	259
yaşlı şairden daha genç bir şaire	261
ikonialı celadin'e mektup	263
caius küçük lekelerden başlıyor arınmaya	264
yaşlı şairden yaşlı krala	270
vergiçi lucas'ın son şiiri	271
caius'u coşturan mektup (*) yahut nabius'un şiire dönüşü ..	273
yaşlı şairden yaşlı krala	276
caius, saray şairi osias'ın hikâyesini kaleme alıyor	281
caius, kendini prometheus'a benzetiyor... ..	296
büyük sorulara takılıyor caius'un akli	297
caius'a göre yoksulların ve şairlerin zenginliği	298
caius'a gelen esin	299
caius'un cini	300
bir okul arkadaşı caius'u anlatıyor	303
caius bir incil yazmaya hazırlanıyor	304
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal taslakları I	305
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal taslakları II	306
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal taslakları III	308
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal taslakları IV	309
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal taslakları V	311
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal notları VI	313
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal notları VII	315
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal notları VIII	316
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal notları IX	318
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal notları X	319
caius'un, 'yeni incil' için kuramsal notları XI	321
isa, caius'a hülûl ediyor	323
caius, "yahuda işkariot"a göre incil'i kaleme alıyor	328
yahuda işkariot'a göre incil	331
caius'un göğe çekilmesi	334
şair caius'un ikinci gelişi	339